דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום שני, יד בטבת תשמ"ת, 4 בינואר 1988 • גליון 19309

היום 12 עמודים • המחיר 1.10 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 95 אג'

היום בדבר
- שכרון הכוח וחובת הדיווח/שדי פרויס
- צלצול יקיצה בכנסת/שלמה גינוסר
- „שליטתנו המלאה"/נתן רוטנשטרייך
- צפו להפסקות חשמל יזומות/יוסף מיכלסקי
- שופטים ונאשמים בעזה/דני צדקוני
- בורסה וכלכלה; עכשיו; ספורט; כל הארץ; בידור

מזג האויר

(ע).– תחזית מזג האויר להיום – הטמפרטורות: ירושלים: 7־14, רמת־הגולן: 5־13, צפת: 6־11, טבריה: 11־18, נצרת: 6־14, עפולה: 8־17, שומרון: 7־15, תל־אביב: 13־20, לוד: 9־21, יריחו: 12־21, עזה: 11־22, באר־שבע: 8־20, אילת: 14־23.

התחזית: עננים בגובה רב ובינוני יכסו את פני השמים וגשם קל מקומי ירד ברוב חלקי הארץ.

ישראל מגרשת 9 ממארגני מהומות השטחים • מורת־רוח בארה"ב: צעד חמור ולא־מועיל

מצרים מביעה דאגה: זו הסלמה בעימות • הושעו החייל ומפקד הפלוגה האחראים להריגתה של הצעירה מכפר א־רם • מאמצים להרגיע הרוחות ולמנוע חידוש ההתפרעויות

מאת דני רובינשטיין, סופר „דבר"

אתמול הוצאו צווי גירוש נגד התשעה החשודים בהסתה ובארגון ההמהומות האחרונות.

התשעה היו בעבר אסירים בטחוניים וחלקם שוחררו בעסקת חילופי השבויים במאי 1985. על צווי הגירוש החתומים אלוף פיקוד מרכז עמרם מצנע או אלוף פיקוד דרום יצחק מרדכי.

התשעה הם: פרייג' חליל חרי, בן 40 מעזה, נדון ב־1968 ל־13 שנות מאסר באשמת פעילות ב„פתח". עונשו הוקל והוא שוחרר אחרי שש שנים. ב־1981 נעצר שוב ונידון לשנתיים וחצי מאסר באשמת אחזקת כלי ירייה. במקצועו מהנדס והוא שימש כסגן יו"ר אגודת המהנדסים בעזה. נחשב כפעיל ב„פתח" ובארגונים שונים הקשורים ל„פתח" בעזה. שלטונות הבטחון רואים בו אחד מראשי המארגנים של ההמהומות.

עאדל נאפע, בן 28, ממחנה הפליטים קלנדיה מצפון לירושלים. נחשב כפעיל בארגון ההמהומות במחנה. היה עציר מנהלי לחצי שנה בתחילת 1986. בעבר היה מועמד לגירוש בחשד שהנהיג את תנועת „השביבה" (תנועת הנוער הקשורה ל„פתח") במחנה קלנדיה. בין השאר האשם בהשתתפות בשריפת תחנת משטרה מקומית לפני שש שנים ובהתנכלות לחשוד בשיתוף פעולה.

חוסאם סוהמד חדר, בן 27 ממחנה

(המשך בעמ' 2)

נשים בכפר

נשים מפגינות בא־רם אחרי הריגתה של בת כפרם (צילום: יצחק הררי)

ערפאת בכווית: „מצרים, ירדן ולבנון הבטיחו לא לקלוט את המגורשים"

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

יאסר ערפאת אמר אמש בכווית, כי הוא קיבל הבטחה ממצרים, ירדן ולבנון שהן תימנענה מלקלוט את תשעה הפלשתינים שהוחלט לגרשם מהגדה המערבית ומרצועת עזה. בתום ביקורו בכווית אמר ערפאת שהוא גם פנה לסוריה כדי שזו תנהג בצורה דומה.

בסאם אבו שריף, עוזרו של ערפאת, אמר בינתיים שעל האו"ם להחליט לאלתר על שיגור משקיפים לשטחים נוכח המצב הקשה השורר שם. יאסר עבד רבה, חבר הוועד הפועל של אש"ף, אמר שהארגון דורש לכנס בדחיפות מושב מיוחד של שרי החוץ הערביים לדון בהחלטת הגירוש. הוא ציין שבכוונת אש"ף לדרוש כמו כן שמועצת הבטחון תתכנס פעם נוספת כדי לדון במצב בשטחים. עבד רבה הוסיף ואמר שהוועד הפועל של

(המשך בעמ' 2)

מאת אמנון דנקנר, כתב „דבר" בוואשינגטון

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר").– פקידים אמריקאים הביעו אתמול מורת־רוח מההחלטה ישראל לגרש מנהיגים ערביים מן השטחים. הם אמרו, כי ישראל פועלת בניגוד לדעתה של ארה"ב וכי ארה"ב לא הסתירה דעה זו מישראל. הם אמרו עוד, כי הגירוש הוא צעד חמור שאינו עולה בקנה אחד עם הרצון לשפר את איכות החיים בשטחים, וכי מעשים מסוג זה הוכחו כחוסרי יעילות ורק יגבירו את המתח וייצרו מעגל חדש של מעשי איבה. הפקידים הביעו את דעתם באורח לא רשמי. בשל חופשת סוף השבוע אי־אפשר היה, עד מסירת הידיעה, להשיג תגובה רשמית.

„משא־ומתן לשלום בין ישראל לערבים עשוי להביא פתרונות אשר אינם מונחים עדיין לפני הצדדים", אמר אתמול שר החוץ שמעון פרס בראיון בטלוויזיה האמריקאית. פרס אמר כי בנוסף לחלוקה של השטח ייתכנו גם פתרונות אחרים: פדרציה, קונפדרציה, פשרה פונקציונלית וסידורים לתקופת־מעבר.

פרס הופיע בתכנית הראיונות היוקרתית של דייויד ברינקלי שהוקדשה אתמול בכלואה לאירועים בשטחים. הוא אמר כי הימים האחרונים עברו בשקט יחסי בשטחים, להוציא האירוע מאתמול בבוקר בו נהרגה אשה פלשתינית, אירוע שעליו הביע צער. הוא גילה למראיין, כי מפקד היחידה שחייליה ירו באשה ועוד כמה אנשים הושעו

(המשך בעמ' 2)

משפחת אחד מ־9 המגורשים: „באשיר לא יערער, אין לו אמון במשפט הישראלי"

מאת דני רובינשטיין

„באשיר לא יפנה לערעור ולא לשום מוסד ישראלי", אומר באמל, אחיו של המועמד לגירוש עו"ד באשיר אל־חיירי מרמאללה. אין לו שום אמון במערכת הישראלית.

בית משפחת אל־חיירי ברחוב הראשי המחבר את רמאללה ואל־בירה מול מחנה הפליטים אל־אמערי מהווה מוקד מתיחות קבוע. משפחת אל־חיירי ידועה בעיר. מוצאה מרמלה, שם היתה אחת המשפחות הידועות והמכובדות. אחד מדודיו של באשיר היה מוצטפה אל־חיירי, ראש עיריית רמלה ומראשי הציבור הערבי בארץ ישראל בימי המנדט הבריטי.

באשיר הגיע לרמאללה ב־1948. כילד בן חמש למד בעיר ואחר־כך יצא ללמוד משפטים וחזר למשרד קטן שהקים במקום זמן קצר לפני מלחמת ששת הימים. כבר ב־1967 נעצר על־פי צו מנהלי וב־1969 נתפס כמי שעמד בראש חוליית מחבלים שהטמינה מטעני נפץ בירושלים. בין השאר פגעה החוליה בקפטריה של האוניברסיטה העברית בגבעת רם. הוא נידון ל־15 שנות מאסר.

הוא נחשב כפעיל בחזית העממית של ג'ורג' חבש וארגון זה דרש את שחרורו בקיץ 1970, בזמן מלחמת האזרחים בירדן, בתמורה לשחרור בני ערובה ומטוסים שנחטפו (באירועים שקדמו לספטמבר השחור).

כבצאתו מהכלא, והוא כבן בן 40, נשא אשה אולם לא חזר לעבודה. אשתו שחרז אומרת שהוא העדיף לשבות. נולדו להם בן ובת ופעמיים מאז ששוחרר ב־1984 נעצר על־פי צו מנהלי לחצי שנה. הוא המבוגר שבין המגורשים והיחיד בהם המשתייך לאחד מארגוני „חזית הסירוב".

מחסור בסיגריות צפוי עקב השביתה ב„דובק"

מאת דני גוב, סופר „דבר"

עובדי „דובק" הכריזו אתמול על שביתה לזמן בלתי מוגבל. עילת השביתה לדבריהם היא תביעות שכר שונות ואולם נראה כי סיבת השביתה היא התנגדותם לניסיונות ההשתלטות של קבוצות שונות על החברה.

העובדים הפסיקו את העבודה במפעל כבר ביום חמישי האחרון והיו אמורים לשוב היום לעבודה סדירה. אולם אמש הודיעו, כי הם מפסיקים את העבודה לזמן בלתי מוגבל.

מאות העובדים התגודדו אתמול ליד משרדי החברה ברחוב לילנבלום בתל־אביב תוך שהם צועקים שלא יניחו למושביץ דריסת רגל במפעל בטענה שהוא מתכוון לנצל את דובק רק לצרכי עשיית רווח קלים.

יו"ר מועצת המנהלים של החברה, עו"ד יצחק ברמן, כינס אתמול את דירקטוריון החברה לדון בדרישות הקבוצות השונות לרכוש את אסיפת בעלי המניות. קבוצת טבור־פוליקנסקי ביקשה רחיה של חצי שנה ואילו קבוצת גהל דרשה רווחה של חודש. ההחלטה שנפלה היתה רווחה עד מוס הקרוב.

רוד מושביץ מ„עליית", שנגד מעורבותו „בדובק" קבלים העובדים, לא הגיע כלל, באסיפה אתמול ייצג אותו עו"ד אלי זוהר.

שר החוץ היווני ימליץ על הכרה רשמית בישראל

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

שר החוץ של יוון ימליץ בקרוב לממשלתו להעניק לישראל הכרה רשמית (דה יורה). כך הבטיחה שגרירות יוון בוואשינגטון במכתב אל הוועד היהודי האמריקאי.

במכתב אישי אל מנהל קשרי החוץ של הוועד הרב מארק טננבאום, הביע השגריר היווני בארה"ב הערכה לפעילות הוועד למען שיפור הקשרים בין ישראל ליוון וציין כי ביקורו האחרון של שר החוץ היווני בישראל היה „ביקור היסטורי" שיסלול את הדרך להכרה דיפלומטית של יוון בישראל ויאפשר בכך גם את שיתופה של ממשלת אתונה במאמצי השלום במזרח התיכון.

אין מידע ודאי על האחראים למעטפות

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ממשלת ישראל עדיין אינה יודעת בוודאות מי אחראי למשלוח מעטפות הנפץ שהגיעו בשבוע שעבר.

שר הכלכלה והתקשורת גד יעקבי שמסר על כך אתמול, דיווח לממשלה בישיבתה השבועית על היערכות רשות הדואר. הוא ציין כי עד כה נתגלו תשע מעטפות־נפץ – אחת התפוצצה ושמונה פורקו בעוד מועד.

רשות הדואר נערכת עתה לשיפור ציוד ולהגברת הערנות בקרב עובדיה. לדברי השר יעקבי, אין אפשרות למנוע להלוטין הישנות מקרים כאלה בעתיד, אף כי רשות הדואר נערכת למניעתם.

משפטו של ואנונו מתחדש הבוקר
פרס יעיד מחרתיים

(ע).– משפטו של מרדכי ואנונו מתחדש הבוקר. במקום ראש הממשלה שמעון פרס יעיד ביום רביעי הקרוב במשפטו של ואנונו. בתום שבוע זה של דיונים יסתיים פרק ההגנה במשפט ובראשית שבוע הבא יפנו הצדדים לסכם את טיעוניהם.

היום יעיד במשפט ד"ר ג'ורג' קוואסטר מארה"ב, מומחה למירוץ החימוש הגרעיני בעולם. העד עוקב אחר הפירסומים הגלויים בעולם על מרוץ החימוש הגרעיני ויעיד. אם היה בדברים שמסר ואנונו משום גילוי שלא פורסם בעבר.

לאחר סיום עדותו של שמעון פרס, יעיד בבמשפט ד"ר ריצ'רד פאלק מאוניברסיטת פרינסטון בארה"ב. פאלק הינו מומחה למשפט בין־לאומי.

עתה נבחנת האפשרות שמהלך המשפט יועבר בדמקול לחדר סמוך לאולם הדיונים, כדי לאפשר לעיתונאים להאזין לחלקים הגלויים של המשפט. טרם נפלה החלטה סופית בעניין זה.

פורסמה מתכונת שידורי הטלוויזיה ליום העצמאות

מאת רמי היק, סופר „דבר" בירושלים

בישיבת הנהלת רשות השידור ובתיאום עם נציגי משרד החינוך נקבע, כי באופן עקרוני, מפגן צה"ל סיפתח במטס של חיל־האוויר ישודר בין השעות 17.30 – 19.30, וחידון התנ"ך יועבר בשעה 11.00.

טקס הענקת פרסי ישראל בין השעות 20.30 – 21.30.

מהדורת „מבט" תידחה ל־21.30 ולאחריה, ב־22.00, תשודר תוכנית הבידור המרכזית.

התקציב יקוצץ למעשה רק ב־120 מיליון ש"ח

כך עולה מניתוח תקציב המדינה לשנה הבאה – 48.5 מיליארד ש"ח – שאישרה הממשלה ברוב גדול לעומת הקיצוץ שעליו הוסכם בסך 742.2 מיליון ש"ח. • שרת הבריאות: המאבק נגד הקיצוץ יימשך בכנסת • סיפוק במשרד החינוך: מרבית הדרישות מולאו • צפוי ייקור המסובסדים

מאת אמנון אבר, דנקה הרניש, רמי לוין ויעל פישביין, סופרי „דבר"

הקיצוץ האמיתי בפעילות משרדי הממשלה יסתכם בכ־120 מיליון ש"ח בלבד. כך מתברר מניתוח התקציב שאישרה אתמול הממשלה. יתרת הסכום הכוללת במסגרת הקיצוצים אינה אלא תוספת הכנסות, הן בצורת מסים והן בגביית תשלומים שונים.

בתום שבע שעות דיונים אישרה אתמול הממשלה את תקציב המדינה לשנה הבאה בסך 48.5 מיליארד ש"ח.

סך הקיצוצים בתקציב יסתכם ב־742.2 מיליון ש"ח. האוצר חזר בו מהגזרות המתוכננות בחינוך ובבריאות וכתוצאה מכך לא יונהג שכר לימוד מדורג ולא יוטל היטל אשפוז. הצעתו של שר הכלכלה גד יעקבי, להמשיך בגביית מס־היסף לשנה נוספת, לא הועלתה כלל להצבעה.

אישור התקציב התקבל ברוב גדול. נגד הצעת האוצר הצביעו רק שר החינוך יצחק נבון ושרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו. השרים נתמקין וצור נמנעו ואילו שר האוצר לשעבר יצחק מודעי לא השתתף בהצבעה. כל שאר השרים תמכו בתקציב.

במסגרת הקיצוצים יקטן תקציב הסובסידיות ב־300 מיליון ש"ח, מהם 240 מיליון ש"ח בסיבסוד מוצרי המזון ו־60 מיליון ש"ח בתחבורה הציבורית. 125 מיליון ש"ח ייחשבו כתוספת הכנסות מרשות הנמלים, רשות שדות התעופה, דמי חכירה מאל־על והמשך מיסוי קיצבאות הילד השני והשלישי.

יתרת הקיצוצים תתפרש על פני המשרדים הבאים:

בריאות: 65 מיליון ש"ח יוגדרו כהוצאה המותנית בהכנסה. מחצית מסכום זה סוכמה בפגישה המוקדמת נסים־פרס, מהם 20 מיליון ש"ח ייגבו בדרך של העלאת מחיר יום אישפוז, אך לא יוטל היטל אישפוז על החולים. על מחצית הסכום הנותר יוסכם בדיונים בין משרדי האוצר והבריאות.

חינוך: תקציב המשרד יקוצץ ב־10 מיליון ש"ח. יישום חוק גני ילדים נדחה בשנתיים ובדרך זו ייחסכו השנה 11 מיליון ש"ח נוספים. ההצעה להנהיג שכר לימוד מדורג כלל לא הועלתה להצבעה.

המשך ביטול קיצבת הילד הראשון: 160 מיליון ש"ח ייחסכו על־ידי המשך ביטול תשלום קיצבת הילד הראשון. שרי האוצר והרווחה אמורים לסכם את הדרך שבה תיושם ההחלטה.

רשויות מקומיות: המענקים לרשויות המקומיות יקוצצו ב־25 מיליון ש"ח. הקיצוץ יחול על רשויות בעלות יכולת תקציבית גבוהה.

מנהל מקרקעי ישראל: יקוצצו 20 מיליון ש"ח בדרך של מכירת דירות רשות פיתוח.

משרד התקשורת: יקוצצו 10 מיליון ש"ח על־ידי שינוי מבנה הפעילות וקיצוץ בפעילויות שונות.

משרדי התעשיה, האנרגיה והתיירות: בתקציבי משרדים אלה יסתכם הקיצוץ הכולל ב־6.2 מיליון ש"ח בדרך של איחוד חברות ממשלתיות והקטנת התקציבים הרגילים.

הקיצוץ האמיתי

סופר „דבר" מעיר כי תשלומי סובסידיות הם למעשה מעין „מסים שליליים" ולפיכך הקטנתם אינה אלא גביית מסים לכל דבר. בתקציב

(המשך בעמ' 2)

ההסתדרות לא משלימה עם ביטול מס היסף

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

ההסתדרות אינה משלימה עם החלטתו של שר האוצר על ביטול מס היסף המוטל על בעלי שכר גבוה והיא תובעת המשך תוקפו לפחות לשנת כספים נוספת.

כך אמר אתמול מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, בישיבת הוועדה המרכזת של ההסתדרות. לדבריו, ביטול מס היסף הוא „עוול כלכלי וחברתי משווע".

קיסר הבהיר שגם עתה, לאחר שתקציב המדינה אושר בממשלה והמערכה סביבו עוברת לזירת הכנסת, תיאבק ההסתדרות נגד הקיצוצים הצפויים במערכת החינוך

(המשך בעמ' 2)

פגישה קצובה

שמיר ונסים, דקות ספורות לפני ישיבת הממשלה, אתמול (צילום: מגי אילון)

3 בסיסי ג'יבריל שתקף חיל־האוויר נהרסו עד היסוד; דיווחים מלבנון: עשרות נהרגו

צה"ל: לא היתה זו פעולת־גמול על ליל הגילשונים אלא תקיפה שיגרתית של מחבלים

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

21 איש נהרגו ויותר מ־30 נפצעו בפעולת חיל האוויר שבוצעה שלשום בלילה נגד שלושה בסיסים של ארגון אחמד ג'יבריל ששכנו באזורי צידון, ברג'ה וג'ייה בדרום־לבנון.

שישה מבין ההרוגים הם מחבלים מארגון ג'יבריל. שלושת הבסיסים שהותקפו נהרסו עד היסוד. אחד מהם שכן במבנה בבנות ליד מחנה הפליטים עין אל־חילווה, השני היה ממוקם ליד העיירה ג'ייה הנתונה בשליטת הדרוזים והשלישי שכן ליד הכפר ברג'ה בחבל חרוב שבשיפולי אזור השוף. חבל זה מאוכלס ברובו בתושבים מוסלמים־סונים. בברג'ה מצאו את מותם שלושה לוחמים דרוזים מהמיליציה בראשותו של וליד ג'ונבלאט, וכן שתי משפחות שמנו כ־12 נפשות, בתוכן שבעה תינוקות.

זה מכבר ידוע, שלוחמים דרוזים ומחבלים פלשתינים משתפים פעולה על רקע עוינותם המשותפת למיליציה השיעית „אמל". באיזור אל־ח'רוב הקימו שתי הקבוצות מערך כוחות משותף שנועד להקשות על לוחמי „אמל" – ובמידה מסויימת גם על חיילי הצבא הסורי – את הגישה לדרום־לבנון. אמש מסרו מקורות לבנוניים כי המחבלים והדרוזים נקטו צעדי כוננות נוספים כדי לקדם פני אפשרות שחיל האוויר יחזור לתקוף את בסיסיהם בדרום־לבנון.

„תיאום בטחוני"

רבת עמון (ע"צ).– וליד ג'ונבלאט האשים אתמול את צבא לבנון הממלכתי ואת ישראל ב„תיאום בטחוני" בעקבות תקיפת חיל האוויר הישראלי על בסיסים של הלוחמים הפלשתינים והדרוזיים בדרום־לבנון.

מאת סופרו הצבאי של „דבר"

„צה"ל מלחמה מתמשכת נגד ארגוני המחבלים ובהתאם למדיניות ישראל, תוקף צה"ל יעדי מחבלים בלבנון בכל זמן ובמקום שייבחר" – אמרו אתמול גורמים צבאיים בעקבות תקיפת חיל־האוויר.

בצה"ל אומרים, כי תקיפת חיל־האוויר היא אמנם תקיפה יזומה ראשונה לאחר ליל הגילשונים. אולם אין לראות אותה כפעולת גמול כלשהי, אלא כתקיפת מחבלים שיגרתית. בשעת התקיפה שהה שר הבטחון יצחק רבין ב„בור" המבצעים של חיל־האוויר ועקב מקרוב אחר הפעולה.

בפעולה, שבוצעה בשעה עשר וחצי בלילה, נטלו חלק גם כלי שיט של חיל־הים. חיל־האוויר מרבה לתקוף בשעות החשיכה. תקיפת לילה, יצויין, הינה מורכבת ומסובכת יותר והדרושה בה מיומנות רבה של כל הגורמים הנוטלים בה חלק.

(המשך בעמ' 2)

בסיס „פתח": לפני ואחרי

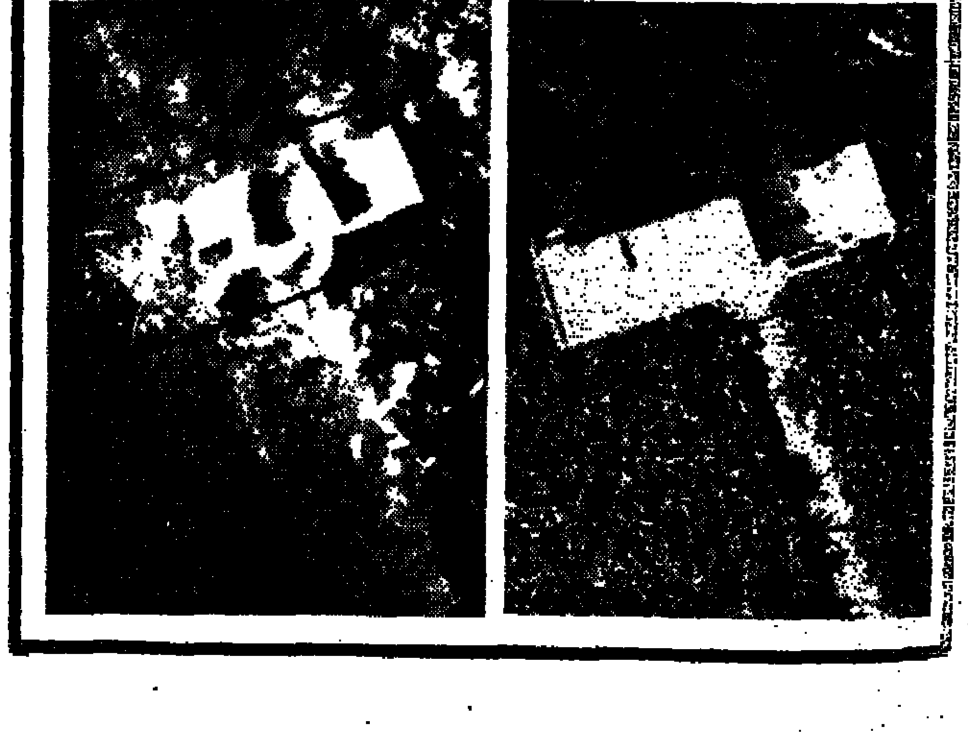

שמיר נגד, פרס בעד – הארכת שהיית המשלחת הרוסית

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

חילוקי דעות בין משרד ראש הממשלה למשרד החוץ אם להאריך את אשרות השהייה של חברי המשלחת הסובייטית בישראל, אשר תוקפן יפוג בעוד עשרה ימים.

ראש הממשלה יצחק שמיר ועוזריו מתנגדים להארכה כל עוד לא תסכים ברה"מ למשלחת קונסולרית מטעם ישראל להיות במוסקווה. לעומת זאת, תומכים שר החוץ ופקידי משרדו לוותר על עקרון ההדדיות ולהאריך את האשרות לתקופה נוספת בלי כל תנאים. ההכרעה בנושא תיפול בימים הקרובים.

ברה"מ הודיעה כבר לישראל, כי היא מעוניינת שאנשיה ימשיכו לשהות כאן. ואף הודיעה אתמול כי את ראש המשלחת יחליף דיפלומט סובייטי חדש שיכהן בתפקיד זה. רשמית זוהי משלחת קונסולרית שאנשיה אמורים לבדוק את מצב הנכסים של ברה"מ בישראל ואת האזרחים הסובייטיים, אך בפועל יש בה גם דיפלומטים מקצועיים, ובמשרד החוץ בירושלים רואים בה נציגות דיפלומטית לכל דבר.

صكنا من الاهل

• חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

מחקר באוניברסיטת חיפה:

דמות היהודי בספרות הערבית: נציג הממסד, גובה מיסים ומנשל

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

בספרות הערבית הנכתבת כיום בישראל מוצג הצד היהודי בעיקר באמצעות נציגי הממסד שמטרתם גביית מסים או נישול ערבים מאדמתם. כך עולה ממחקר שערך נעים עריידי מרצה בחוג לחינוך באוניברסיטת חיפה ובמכללת גורדון בחיפה, המתייחס ליצירותיהם של הכותבים עלי מחמד, מוחמד נפאע ואמיל חביבי.

לדבריו, בעוד שבעבר נטו סופרים ערבים להציג את הצד היהודי באמצעות חיילים כובשים והורסי בתים, בשנים האחרונות הם נוטים להציגו באמצעות אנשי מימסד יהודים שליליים. המימסד היהודי נתפש כגרוע יותר מהכובש התורכי או הבריטי מפני שאינו מסתפק במסים אלא שואף לנשל את הערבים מאדמתם.

עריידי טוען כי המעבר מדמות החייל היהודי הכובש לדמות איש המימסד מעיד על כך שהסופרים הערביים, כמו עמיתיהם היהודים, מעצבים את הדמויות היהודיות מנקודת מבט שהיא בעיקרה פוליטית. אצל הסופר אמיל חביבי איש רק"ח, מופיעה דמות יהודי „חיובי", בן עדות המזרח שבדומה לערבי הינו קורבן לגישה מפלה ומנשלת מצד המימסד השלילי.

לטענת עריידי הספרות הישראלית-יהודית לוקה אף היא בתיאורים סטריאוטיפים שליליים של דמות הערבי, וגם כשהתיאורים הם אנושיים הערבי מוצג כנחות או כבאיים.

דו-קיום

משרד החינוך אישר פרוייקט חדש למורים יהודים וערבים שנערך ביוזמת מכון ון-ליר ובמימון קרן פורד. במסגרת הפרוייקט ייפגשו בשלוש השנים הבאות 1,500 מנהלים ומורים משני העמים בקורסים שיעסקו במפגש בין יהודים וערבים כטכניקה לימודית להעשרה הדדית, להפחתת הדעות והתפישות הסטריאוטיפיות משני הצדדים.

הקורסים יפתחו במפגשים בני שלושה ימים בתנאי פנימיה, בקבוצות של 15 מורים מונחים על-ידי שני מנחים אחד יהודי ואחד ערבי, ויימשכו בהכנת פרוייקטים לימודיים משותפים והפגשת תלמידים מבתי-ספר שכנים, יהודיים וערביים. משתתפי הפרוייקט יהיו זכאים לגמול השתלמות בדומה להשתלמויות מאושרות רגילות הנערכות למורים. הפרוייקט נערך במסגרת מדיניות שר החינוך יצחק נבון להעמקת החינוך לדמוקרטיה ולדו-קיום.

לבנונים נושאים שני הרוגים במחנה ברג'א, אחרי תקיפת חיל-האוויר, שלשום (צילום: איפי)

אחרי 13 שנות סירוב הגיע טרטוטה מברה"מ

מאת יקיר צור, כתב „דבר"

אבא טרטוטה ואשתו אידה, מלנינגראד, מוותיקי מסורבי העלייה בברה"מ, הגיעו אמש ארצה לאחר 14 שנות סירוב. בשדה התעופה בן גוריון קיבלו את פניהם בנם מישה, שעלה ארצה לפני מספר חודשים, מסורבי עלייה לשעבר ורבים מתלמידיו לעברית של אבא.

„מה שמעיב על אושרי ברגעים אלה, הם חברי הרבים שהשארתי מאחורי. למרות ה'גלאסנוסט' וה'פרסטרויקה', יש עוד מקום רב לשיפורים", אמר אבא טרטוטה בהתרגשות. הוא הוסיף כי בחודשים האחרונים נוספו לרשימת המסורבים יהודים רבים שבעבר לא העזו להגיש בקשות ליציאה.

מנכ"ל המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ, חיים צ'סלר, בירך את טרטוטה וציין כי בואו מסמל את תחילתו של חודש חשוב בו אמורים להגיע ארצה גם יוסף ביגון, חולמיאנסקי ואלכסנדר לרנר.

„העבודה" מתנגדת להצעת גולדמן:

„הופך המפלגה לליכוד ב'" „תוקע טריז בגלגלי השלום"

מאת עליזה ולך, יהודה לוי, סופרי „דבר"

הצעתו של ראש מועצת כפר תבור וחבר לשכת מפלגת העבודה מיכה גולדמן, להחיל את החוק הישראלי על השטחים המוגדרים בתוכנית אלון כאזורי התיישבות בטחונית, גררה כמעט את כל הזרמים במפלגת העבודה, משמאל ומימין, לביקורת תקיפה עליו.

מזכ"ל מפלגת העבודה השיב אתמול על מכתבו של גולדמן, שבו קרא לו לכנס את מוסדות המפלגה לדיון בהצעתו. „לאחר שקיבלת את הפרסומת שרצית, הנח להצעתך המנוגדת למצע מפלגת העבודה".

מזכיר המשמרת הצעירה, אפרים זינגר (מיג'), הגיב עליה באומרו ש„הצעה כזאת הופכת את מפלגת העבודה לליכוד ב'".

הסתייגות בוטה השמיעו גם נציגי הזרמים היוניים במפלגת העבודה. „דור המשך", שגולדמן נמנה עם חבריו המשתייך ל„זרם המרכזי" במפלגת העבודה הסתייג באופן מוחלט מההצעה וקבע שהיא נוגדת את מצע המפלגה.

עמנואל זיסמן, מזכיר מחוז ירושלים של מפלגת העבודה, מראשי „הזרם המרכזי" תקף אתמול בחריפות את ההצעה ואמר כי „ההצעה מהווה תקיעת טריז בגלגלי השלום והגשמתה תגרום נזק כבד לישראל, כיוון שתשים קץ לכל משא-ומתן אפשרי לקידום השלום".

זיסמן גם פנה למזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, בהצעה לקרוא לכל הזרמים במפלגה להימנע מחידוד הויכוח ביניהם. „כל הדגשה מלאכותית של חילוקי-הדעות בין הזרמים השונים במפלגה מזיקה לה בשעה שעליה להקדיש את מלוא מעייניה למאמץ ארגוני וציבורי במאבקה עם הליכוד", אמר זיסמן.

ישראל מגרשת 9 ממארגני מהומות השטחים

(המשך מעמ' 1)

הפליטים בלאטה ליד שכם, נחשב כפעיל „השביבה" במחנה. בביתו נמצאו בעבר כרוזים הקוראים להתמודות. היה עצור פעמים אחדות ונשפט לשנה וחצי מאסר באשמת פעילות בארגון עוין. מערכת הבטחון רואה בו אחד האחראים להפרות הסדר במחנה.

בשיר אליחיידי בן 45 מרמאללה, עורך-דין במקצועו. ב-1969 נדון ל-15 שנות מאסר על השתתפות בפיגועים. שוחרר ב-1984 ונחשב כאחד ממנהיגי החזית העממית של ג'ורג' חבש ביהודה ושומרון. מאז שחרורו היה פעמיים במעצר מנהלי. בכל פעם לחצי שנה.

ג'מאל ג'בארה, בן 28 מקלקיליה, נידון ב-1979 ל-18 שנות מאסר באשמת השתתפות בפיגועים חבלניים. שוחרר ב-1985 בעסקת חילופי השבויים ומאז נחשב כאחד ממארגני המהומות והפרות הסדר באזור מגוריו.

מוחמד אברסמרה, בן 26 משכונת דייתן בעזה, היה ארבע פעמים אסיר בטחוני באשמת הסתה וקשר לארגונים עויינים. האשמות נגדו היו בעיקר אחזקת פרסומים אסורים ושריפת דגל ישראל בפומבי.

חליל אל-קוקא, בן 40 מעזה, ממנהיגי הקיצוניים המוסלמים ברצועה, משמש כאמאם במסגד במחנה הפליטים א-שאטי ושם הסית לפגיעה בישראל.

חסן אברשקרא, בן 38 מחאן-יונס, דתי קיצוני, נאשם שנהג להסית תושבים על רקע מוסלמי קנאי. הוחזק בעבר ואף נידון לתשלום קנס. נחשב כפעיל דתי שקרא למאבק אלים בשלטון.

ג'בריל רג'וב, בן 35 מהעיירה דורא בדרום הר-חברון, גר ועובד במזרח ירושלים. ב-1970 נידון למאסר עולם באשמת השתתפות בחוליה שביצעה פיגועים רבים. שוחרר בעסקת חילופי השבויים ב-1985. מאז עבד כעוזר של פייצל אל-חוסייני, העצור מנהלית, במרכז ללימודים בירושלים והוא משמש כסגן עורך בעיתון „אל-עביר". נחשב כפעיל מרכזי ב„פתח".

ברשויות הבטחון רואים בתשעה אלה חלק מראשי המסיתים והמארגנים של המהומות האחרונות בגדה וברצועה. לפני המגורשים פתוחה האפשרות לערער על צווי הגירוש בפני ועדת ערר צבאית ובפני בית המשפט העליון. [illegible] בקשר עם הפרקליטות הצבאית בנוגע לצווי הגירוש.

סופר „דבר" מציין כי מאז אוגוסט 1985 גורשו מהארץ 19 ערבים ונגד שלושה נוספים תלויים ועומדים צווי גירוש.

האגודה לזכויות האזרח פרסמה אתמול הודעת מחאה חריפה נגד צווי הגרוש וטוענת כי הם מהווים „פגיעה חמורה בזכויות אדם בסיסיות של תושבי השטחים".

„צווי הגרוש מבוססים על תקנות ההגנה הבריטיות מ-1945, שאופיין הדרקוני גונה בחריפות על-ידי מנהיגי הישוב בטרם הקמת המדינה. זוהי הפרה של ההוראה ההומאניטארית באמנת ג'נבה האוסרת הגלייה. על גירוש תושבי השטח המוחזק".

חברי הכנסת מיעארי ופלד („מתקדמת") פנו לאינטרנציונל הסוציאליסטי ולשגרירי מדינות מערב אירופה בארץ בקריאה לפעול לביטול צווי הגירוש, וכן הגישו הצעת אי-אמון בממשלה. לדבריהם הגירוש הוא שפלות מוסרית אליה הידרדרה הממשלה. „כך לא-ישקטו השטחים". אמרו החכ"ים המזהירים מפני תחילתו של „טרנספר".

ח"כ יוסי שריד („רצ") מתנגד לגירושים מהגדה המערבית ומרצועת עזה וקרא לשר הבטחון לבטלם. ח"כ שריד הגיש הצעה דחופה לסדר היום בענין זה ואמר כי עונש הגירוש אינו נוהג במדינות חוק, מנוגד לכל האמנות הבין-לאומיות ואף אינו מקובל במשטרים טוטליטאריים.

מערכת הבטחון אינה יכולה ואינה צריכה להוליך את מערכת המשפט ועליה לסמוך על בתי הדין הישראליים שיחרצו דין צודק למפירי הסדר.

דילול כוחות

צה"ל החל אתמול בדילול כוחותיו בשטחים. הדילול יעשה בהדרגה כדי לוודא שאכן יש בשטחים רגיעה. בצה"ל מתכננים [illegible]

אתמול שוחררו גם עשרות עצורים ממתקני הכליאה בשטחים וברצועה, גורמים בטחוניים מקווים ששחרורים יתרום להרגעת הרוחות. מצה"ל נמסר כי עד לסוף השבוע הוגשו בבתי הדין הצבאיים בגדה המערבית וברצועת עזה 390 כתבי אישום נגד 512 נאשמים בהפרות סדר, בהסתה ובידוי אבנים. יצויין כי חלק מכתבי האישום משותפים למספר אנשים. מתוך אלה הודו באשמה המיוחסת להם 233 מהעצורים והם הורשעו על סמך הודאתם. יתר הנאשמים כופרים באשמה ומשפטם נדחה עד להבאת עדים.

מצרים מודאגת

סופרו המדיני של „דבר" יוסי מלמן מוסר:

ממשלת מצרים מזהירה כי גירוש תושבים פלשתינים מהשטחים יחריף את המתיחות ויגביר ההסלמה במצב. האזהרה כלולה בדברים שמסר אתמול שגריר מצרים בישראל, מוחמד בסיוני בפגישתו עם מנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן-אהרון.

השגריר המצרי העביר את דאגתה העמוקה של ממשלתו מהמאורעות האחרונים בשטחים ומהשפעתם האפשרית על יחסי ארצו עם ישראל. המנכ"ל בן-אהרון הסביר כי ישראל החליטה לגרש מסיתים שיש נגדם הוכחות על פעולות בלתי חוקיות. הוא ציין כי המגורשים יכולים לעתור לבג"צ או לוועדה צבאית.

לאחר תחקיר ראשוני הורה אלוף פיקוד המרכז להשעות את מפקד הפלוגה ולהעביר מתפקידו החייל שירה למוות בצעירה הנייה עזאונה בת 25 משכונת א-ראם שמצפון לירושלים.

על נסיבות התקרית נודעו אמש הפרטים הבאים:

בשעות לפני הצהריים התארגנה בשכונה הפגנה ונערים יידו אבנים על רכב ישראלי שעבר בכביש הראשי. שכונת א-ראם שוכנת על כביש ירושלים-רמאללה, סמוך למחנה הפליטים קלנדיה והיא נמצאת מחוץ לתחום העירוני של ירושלים. זוהי אחת השכונות הערביות הגדולות, שנבנו אחרי 1967 ורוב תושביה הינם בעלי תעודות זהות של ירושלים (כלומר תושבי ישראל, אך לא אזרחי המדינה).

נערים מהשכונה יידו אבנים לעבר צומת עטרות בו עוברת תנועת רכב רבה ויחידה צבאית הגיעה למקום. החיילים נערכו להכנס לשכונה ולרדוף אחרי מיידי האבנים. אחד החיילים שכנראה נפגע מאבן רדף אחרי נער ופתח בירי שכתוצאה ממנו נהרגה הנייה עזאונה בת ה-25.

בהודע דבר מותה פרצה בשכונה הפגנה גדולה של צעירים ונערים שהבעירו צמיגים והקימו מחסומי אבנים. משך זמן מה היתה השכונה סגורה וסמוך לשעה 4 אחה"צ נכנס לשכונה כוח צבא. המחסומים והצמיגים הבוערים פונו ולפנות ערב שרר בשכונה שקט.

במערכת הבטחון עלה אמש החשש שהתקרית בא-ראם תביא לגל מהומות ובכל האזור שוררת כוננות. אתמול החל תהליך [illegible] הממשל.

ראש המנהל האזרחי ביו"ש, תא"ל שייקה ארז, ביקר אתמול אצל משפחת עזאונה בשכונת א-ראם והביע צער על התקרית בה נהרגה הצעירה. הוא הבטיח לבני המשפחה לטפל באופן חיובי בפנייה של המשפחה למתן רשות למגורי קבע (איחוד משפחות) שהגישה המשפחה. כן נפגש תא"ל ארז עם ראשי הציבור בשכונה במאמץ להביא לרגיעה.

„מצרים, ירדן ולבנון הבטיחו"

(המשך מעמ' 1)

אש"ף שיגר פניה דחופה למצרים כדי שזו תגרש את השגריר הישראלי מקאהיר ותבטל את חוזה השלום עם ישראל לאות מחאה על צווי הגירוש.

המלך פאהד קרא אתמול לאו"ם לפעול לאלתר לכינוס ועידה בין-לאומית לפתרון הבעיה הפלשתינאית בשל „ההידרדרות המסוכנת במצב בשטחים". ועידה זו צריכה לדבריו לסלול את הדרך להחזרת ירושלים לריבונות ערבית יחד עם שאר השטחים הערבים שנכבשו ב-1967 ולמימוש זכותם של הפלשתינים להגדרה עצמית.

התקציב יקוצץ

(המשך מעמ' 1)

השנה הבאה יסתכם סכום זה ב-300 מיליון ש"ח. 80 מיליון ש"ח נוספים ייגבו בדרך של תמלוגים שונים מחברות ושירות ממשלתיות.

המשך ביטול קיצבת הילד הראשון, שאינה אלא זיכוי ממס, ומיסוי קיצבאות הילד השני והשלישי יכניסו לאוצר 205 מיליון ש"ח נוספים.

מתוך 65 מיליון ש"ח שיקוצצו כביכול בתקציב הבריאות יקוצצו בפועל רק 12.5 מיליון ש"ח והשאר ייגבו בצורת תשלומים שונים. קיצוצים אמיתיים בתקציב המדינה אושרו רק במשרדי החינוך, השיכון, [illegible] קיצוצים אלה מסתכם כאמור ב-120 מיליון ש"ח בלבד, וגם זה, כשלב זה, רק על הנייר.

בתום ישיבת הממשלה בירך שר האוצר משה נסים על קבלת הצעת התקציב ברוב גדול. לדבריו אישרה בכך הממשלה את המדיניות הכלכלית שהנהיג האוצר ואת מדיניותו לשנה הבאה. „יש הכרח עדיין במדיניות של ריסון", אמר נסים, „שכן תקציב גרעוני עלול להביא אותנו לנסיגה מיציבות המשק ומסימני הצמיחה שראינו השנה".

יושב ראש הנהלת הקואליציה, ח"כ רפי אדרי, הזהיר אתמול את הממשלה כי הכנסת אינה מתכוונת לראות בתקציב תורה מסיני וכי עתידים לחול בו שינויים; כפי שחלו בו בשנה שעברה.

לדברי אדרי, אישור התקציב בממשלה הינו רק השלב הראשון לאישורו בכנסת ואל לה לממשלה להניח כי אישורו בממשלה יביא לאישורו גם בכנסת לפני שתהיה הידברות בנושא בין הקואליציה והממשלה.

סיפוק בחינוך

גורמים במשרד החינוך ציינו אתמול בסיפוק כי מרבית דרישות משרד החינוך לתוספות תקציביות מולאו, וביניהן: סכום של 19.1 מיליון ש"ח לקליטת תלמידים חדשים בשנת הלימודים הבאה, 3.3 מיליון ש"ח לקליטת תלמידים אתיופיים, 2.1 מיליון ש"ח לחינוך בקו העימות בצפון, 2 מיליון ש"ח להשוואת תנאי החינוך במגזר הדרוזי, 3 מיליון ש"ח תוספת לפיתוח החינוך המדעי-טכנולוגי, ומימון חוק חינוך חיילים משוחררים 5.8 מיליון ש"ח.

אלמוזלינו: נאבק

שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו, שהובסה אתמול בהצבעה על הקיצוץ בתקציב מערכת הבריאות, אינה מרימה ידיים. „המאבק נגד הקיצוץ יימשך עכשיו בכנסת. [illegible] בישיבת הממשלה, בה התייצב לצדה רק שר הבינוי דוד לוי.

„שר האוצר רוצה ליישם דוקטרינה שמגמתה פגיעה ברפואה הציבורית ועידוד הרפואה הפרטית בארץ" – טענה שרת הבריאות, שציינה בסיפוק את הכשלת תוכניתו של נסים „להטיל תשלומים ישירים על חולים, דבר שהיה עלול להיות הרה אסון למערכת הרפואה הסוציאלית".

שרת הבריאות מסרה עוד, כי היא עומדת להגיש בקרוב לממשלה תוכנית הבראה, שמטרתה לחלץ את בתי החולים הממשלתיים מגרעונותיהם המצטברים זה מספר שנים.

שמפניה במחאה

ימין סוריסה מ„אהלים", „נציג ארגון הגימלאים" שלמה דיאמן וחיים קוזוחוביץ בארגון הנכים ערכו אתמול מול בנין ראש הממשלה בירושלים שולחן ועליו שני בקבוקי שמפניה. הם הרימו כוסית בשם תושבי שכונות היוקרה לכבוד שר האוצר, שביטל בהיום את מס היסף ל-70,000 משפחות שהכנסתן מעל 8,000 ש"ח בחודש.

הענוים בירכו את השר על בחירתו הנכונה בחזקים מול החלשים במיוחד בשנת בחירות זו. המברכים הוסיפו גם הכרת תודה על כך ששר האוצר מקיים הבטחות.

כתב ועורך בטלוויזיה בערבית פוטרו מעבודתם בשל צימצומים

מנהל המחלקה בראל מכחיש

מאת מרזוק חלבי

כתב הטלוויזיה בשפה הערבית ואסף טבאש פוטר מעבודתו לאחר כחמש שנות עבודה בשל צימצומים ברשות השידור.

טבאש היה כתב באיזור חיפה והצפון. עם פיטוריו נותר רק כתב טלוויזיה אחד בחיפה והצפון סלמן סאויל.

גם מחמוד אברבאקר, שהיה בשנים האחרונות עורך חדשות בשפה הערבית, פוטר באחרונה מעבודתו בטלוויזיה.

טבאש, שהוא בדווי משבט אל-הזיל, עומד להתמנות בימים הקרובים לתפקיד קצין מחוז מיעוטים בלשכת הממונה על מחוז הצפון במשרד הפנים.

מנהל הטלוויזיה בערבית יוסף בראל ערך מסיבת פרידה לשני הכתבים, שיבח את עבודתם והביע הערכה לתרומתם העתונאית בכיסוי האירועים במגזר הערבי.

סופר „דבר" בירושלים רמי לוין מוסר:

מנהל המחלקה הערבית בטלוויזיה יוסף בראל אמר כי טבאש, שהיה עובד מצויין, הועסק על-פי חוזה מיוחד שהסתיים בסוף השנה האחרונה כפי שהוסכם מראש.

בראל הוסיף כי התקן בעצם לא היה פנוי מכיוון שעובד אחר של המחלקה היה בחופשה ללא תשלום בשנתיים האחרונות, ועתה חזר לעבודתו. לכן לא נותרה ברירה אלא להציע לטבאש לשוב ולעבוד „פרי לנס". בראל אמר עוד כי שלושה אנשים במשרות מלאות ובתנאי משרות מופקדים על סיקור המגזר הערבי בצפון ובמרכז.

בראל הכחיש להלוטין את הכוונה לפטר את מחמוד אברבאקר שהוא עובד קבוע של הטלוויזיה מזה שנים רבות, והדגיש כי אין כל כוונה לפטרו.

ריבלין מול פרסבורגר

הליכוד בוחר היום מועמד לראשות עיריית ירושלים

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

מועצת סניף ירושלים של „חירות" מתכנסת היום כדי לבחור את מועמדה לראשות עיריית ירושלים. מול יו"ר הסניף הירושלמי, רובי ריבלין, יתייצב אלים (מיל') שמואל פרסבורגר.

פרסבורגר, [illegible] „חירות" אלא גם עם מחנה שמיר-ארנס. ריבלין, לעומתו, מזוהה עם מחנה לוי.

יו"ר מזכירות „חירות", ח"כ משה ארנס, עסוק באחרונה באיתור מועמדים לראשי הרשויות, בעיקר בערים הגדולות. הכלל המנחה אותו הוא בחירת מועמד שסניף „חירות" העירוני יוכל להתאחד מאחוריו ושסיכוייו לנצח בבחירות גדולים. לפיכך לא תפקיד „חירות" [illegible] בינה ובין המפלגה הליברלית בהסכם גח"ל.

לפי שעה אין ל„חירות" מועמד לראשות עיריית חיפה. ארנס מצפה לתשובתו, בימים הקרובים, של צבי בר, מפקד משמר-הגבול לשעבר, על נכונותו להתייצב בבחירות לראשות עיריית רמת-גן. על-פי הסכם גח"ל „שייכת" רמת-גן לליבראלים, והמועמד הוא עו"ד משה מירון.

ארנס גם לא נואש ממאמציו לשכנע את מרדכי ציפורי לקבל על עצמו את המועמדות לראשות עיריית פתח-תקווה. מבין אנשי הצבא לשעבר ראויה בשלב זה מועמדותו של אלוף (מיל') יהושע שגיא לראשות עיריית בת-ים.

הצלחה לספרות ולעיתונות מחתרתיות המופצות בפולין

ורשה (עינ"ב) – ספרים ועיתונים היוצאים לאור באורח מחתרתי בפולין זוכים להצלחה רבה על אף הצעדים הננקטים נגד מפיצי ספרות זו על ידי השלטונות.

יצויין, כי השגשוג של הספרות והעיתונות המחתרתית החל דווקא עם הכרזת מצב החירום במדינה ב-13 לדצמבר 1981. מאז צצו מאות בתי-הוצאה, האחראים לפירסום כ-300 ספרים לשנה וכאלף פירסומים עונתיים. הוצאת הספרים הגדולה ביותר „נובה", מעסיקה עתה 200 עובדים קבועים. מאז הקמתה לפני עשר שנים היא הוציאה לאור למעלה מ-350 יצירות של סופרים פולנים חרים, שספריהם אסורים להפצה במדינה. עבודתה של הוצאת-ספרים זו נתקלת בקשיים גדולים. השלטונות עוצרים מדי-פעם עובדים, מטילים על הוצאת הספרים קנסות, מחרימים ציוד ונוקטים צעדים נוספים נגדה.

בין הסופרים שהשלטונות מנסים למנוע פירסום יצירותיהם – ברטרנד ראסל, ג'ורג' אורוול, ארתור קסטלר, אלכסנדר סולז'ניצין ואחרים.

מיד עם הקמתה עסקה הוצאת הספרים בעיקר בפירסום מסמכים של האופוזיציה הפולנית. התפקיד הראשון שהוטל עליה היה – לפרסם ברבים את נאומי ההגנה של הפרקליטים שסינגרו על פועלים אשר נעצרו על ידי המשטרה. „נובה" דאגה גם להפצת ההודעות של הועד להגנת העובדים, שתמך בפועלים שובתים.

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב התכנון מקומי ירושלים
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה – 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ירושלים ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים הופקד ביחד עם התשריט המצורף אליו שינוי לתכנית מתאר מקומית הנקראת תכנית מס' 3800, שינוי לתכנית המתאר המקומית לירושלים.

ואלה השטחים הכלולים בשינוי התכנית: ירושלים, שכונת רוממה, פינת רח' שמגר מס' 11, רח' חיים 2, גוש 30077 חלקה 14.

הכל עפ"י הגבולות המסומנים בתשריט בקו כחול.

עיקרי הוראות התכנית:
א. שינוי יעוד שטח מאזור תעשיה לשטח מסחר.
ב. קביעת אחוזי בניה של 130%.
ג. תוספת שתי קומות לבנין קיים בהתאם לנספח הבינוי.
ד. קביעת קוי בנין 0 (אפס) בחזית הדרומית של החלקה למקלט תת קרקעי.
ה. קביעת הוראות בנין ובינוי.
ו. קביעת הוראות בגין הריסת מבנים וגדרות.
ז. הרחבת דרך.
ח. חלוקה חדשה.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך על-פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה. את ההתנגדות יש להגיש בכתב, בפרוט הנמקות ובליווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת, לכתובת הועדה המחוזית, רח' הלל 21 ירושלים.

י"א טבת תשמ"ח
1 ינואר 88

אלי מוזפה
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה ירושלים

(המשך מעמ' 1)

בתפקידיהם בעקבות המעשה. הוא הסביר כי ישראל אינה נוהגת בניגוד להחלטות במעט ריינן בעניין שימוש בתחמושת חיה, אלא שהמדיניות היא להימנע מכך וחיילים המפירים את המדיניות נענשים. בתשובה על שאלה על החלטת ישראל לגרש תשעה מנהיגים מן השטחים הסביר ואת בכך שישראל משתמשת, בחוק הירדני החל בשטחים והמאפשר גירוש אזרחים.

פרס חזר וצידד בוועידה בין-לאומית כפתרון למצב בשטחים. לפני פרס הופיעו בתכנית יו"ר ועידת הנשיאים מוריס אברם והרב אלכסנדר שינדלר שהביעו תמיכה במדיניות ישראל בשטחים ואמרו, כי הפתרון צריך לבוא מהכיוון הערבי – [illegible] בזכות קיומה של ישראל ויהיה מוכן לבוא למשא-ומתן בלא תנאים מוקדמים.

ההסתדרות

(המשך מעמ' 1)

והבריאות.

יו"ר ועדת התעסוקה של ההסתדרות, עליזה תמיר, הזהירה מפני העמקה הצפויה של האבטלה – לכדי 7 אחוזים מכוח העבודה. יו"ר המחלקה לקליטה, יצחק ברקאי, חייב את הגבלת התוספות המשולמות לשכר הבכירים במשק למקובל לגבי כלל השכירים.

3 בסיסי

(המשך מעמ' 1)

על-פי דיווחים של עוי"ראיה, בוצעה התקיפה במספר גלים, במשך שעה אחת. על-פי הדיווחים, בנוסף ליעדים של ארגון אחמד ג'יבריל ושל ארגון „פתח" נפגעו גם בסיסים של המיליציה הדרוזית בראשותו של וליד ג'ונבלאט ונפגעו לפחות שלושה מאנשיו.

על-פי אחת הגירסאות בישראל, ביקשה ישראל להבהיר לדרוזים כי לא תשלים עם שיתוף הפעולה הנרקם בין ג'ונבלאט לבין גורמי „פתח" ולפי גירסה שניה נפגעו היעדים הדרוזיים שלא בכוונה תחילה. מגורמים רשמיים לא ניתן לקבל אישור לאף לאחת מהגירסאות בנוגע ליעדים הדרוזיים.

דבר DAVAR
מאוחד עם „השבוע"
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון בר-זמי
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס ב„דפוס דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל-אביב
רח' שינקין 45, ת.ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאוריה קומה ב' טלפון 242203, ת.ד. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27 טלפונים 3-642111-2 מ. 33204

בנימין הילמן ז"ל
שנה למותו

נולד בפולין ב-1911, עלה ארצה בגיל 14 עם משפחתו, הורים, אחים ואחות.

תחילת דרכו בארץ היתה בקבוץ גבע, את בית ספר התיכון סיים בעין חרוד, אח"כ עבד בכפר סבא בפרדס.

בזמן המאורעות הצטרף להגנה. בשנת 1936 היה בצבא האנגלי ואח"כ הצטרף לנוטרות. שרת כנוטר 7 שנים. במלחמת השחרור התגייס לצבא הגנה לישראל ובגמר המלחמה התחיל לעבוד בבית חרושת למלט „נשר" שם עבד עד צאתו לגמלאות.

עם פרישתו מהעבודה הצטרף למשמר האזרחי, בדבקות עשה את תפקידו בשמירה ברגל וכשהחלה, בנסיעה במכונית. על שרותו המסור זכה לתעודות הערכה.

היה חבר פעיל במפלגת העבודה ודרכו אזור. בתקופות הבחירות השקיע זמן ומרץ לקדם רבים בהם האמין. בנימין מצא זמן להיות פעיל גם בליגה למלחמה בסרטן.

עם לכתו נשאר חלל ריק במשפחתו ובמקומות בהם פעל.

נזכרהו תמיד כאיש שקט, ישר, צנוע ומסור למשפחתו ולנכדיו.

ת.נ.צ.ב.ה

המשפחה

אזכרה תתקיים ביום ד' 6.1.88 בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בכפר סבא. רכב יצא מרח' הציונות 57 נוה שאנן חיפה.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו

אהרון שמוצר ז"ל

הלויה תערך היום יום ב' י"ד טבת תשמ"ח 4.1.88 בשעה 3 אחה"צ בקבוץ עין כרמל

המשפחה
ובית עין כרמל

אליעזר משה סלוצקין
שנה למותו

נעלה לקברו ביום חמישי י"ז בטבת תשמ"ח 7.1.88 בשעה 16.00. בשעה 17.00 נקיים אזכרה בבועדון החברים.

המשפחה
ובית עין חרוד איחוד

לזולמה ומשפחתה
משתתפים בצער
על מות האם

יוסף שחורי

צוות בית ספר „אורט"
חוף השרון

לחברתנו גליה שלו
איתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחברתנו וטורי מרים
אתך באבלך במות
אחיך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחברתנו ג'יזונטרמן תמר
איתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף קרית-שמונה
ההנהלה והעובדים

אנו משתתפים באבלו הכבד של חברנו
זלמן פרידמן
במות
אביו ז"ל
הארגז בע"מ

אנו אבלים על מותו של
אברהם באומגרטן ז"ל
מנכ"ל משותף של וריטס סוכנויות לביטוח בע"מ
תנחומינו לאתי, לילדים ולבני המשפחה
אחוזות
חברה להשקעות (1982) בע"מ
חברה בקבוצת המנה

ביציאה מראשון-לציון, בואך נס-ציונה השתמש בשרותי תחנת „פז מנחם"
וחתום על מנוי ל דבר – חודש חינם.

מה שנשאר ממטוס

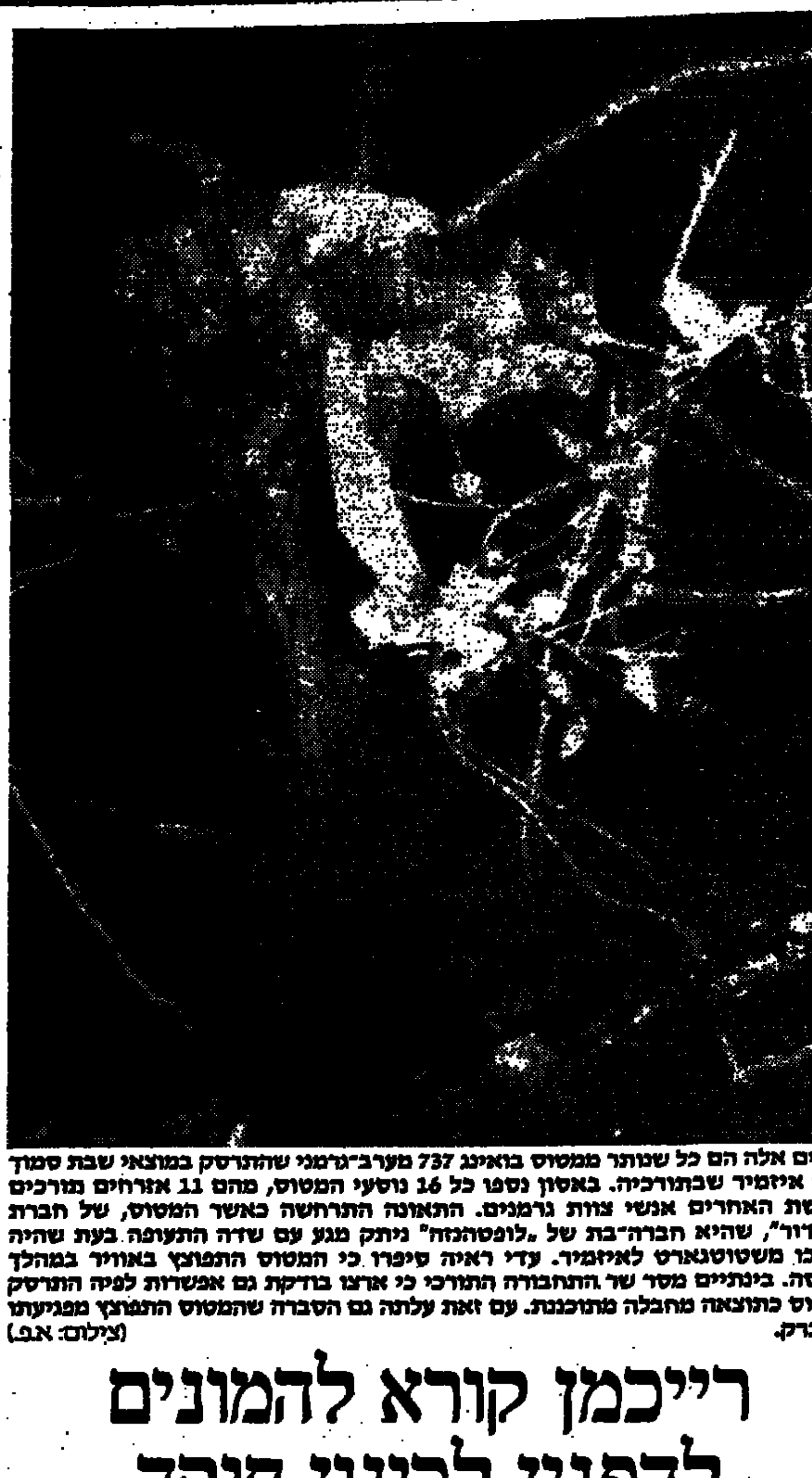

שברים אלה הם כל שנותר ממטוס בואינג 737 מערב־גרמני שהתרסק במוצאי שבת סמוך לעיר איזמיר שבתורכיה. באסון נספו כל 16 נוסעי המטוס, מהם 11 אזרחים תורכים וחמשת האחרים אנשי צוות גרמנים. התאונה התרחשה כאשר המטוס, של חברת „קונדור", שהיא חברה־בת של „לופטהנזה" ניתק מגע עם שדה התעופה בעת שהיה בדרכו משטוטגארט לאיזמיר. עדי ראיה סיפרו כי המטוס התפוצץ באוויר במהלך הטיסה. בינתיים מסר שר התחבורה התורכי כי ארצו בודקת גם אפשרות לפיה התרסק המטוס כתוצאה מחבלה מתוכננת. עם זאת עלתה גם הסברה שהמטוס התפוצץ מפגיעתו של ברק. (צילום: א.פ.)

רייכמן קורא להמונים להפגין לכינון חוקה

יו"ר העמותה הציבורית למען חוקה לישראל, פרופ' אוריאל רייכמן, דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת ת"א, פנה אתמול בקריאה לציבור להפגין בהמוניו למען כינון החוקה עוד השנה, ולהוקיע מיידית של התקים לזכויות האדם, שינוי שיטת הבחירות, ובחירה ישירה של ראש הממשלה.

העצרת תתקיים במוצ"ש 16.1.88 בכיכר מלכי ישראל, ובמהלכה יחתמו המשתתפים על עשרות אלפי גלויות הזדהות, שיישלחו לחברי הכנסת, בתביעה לעצור את הסחבת בת 40 השנה בכינון החוקה. כזכור, התחייבה האסיפה המכוננת לאשר חוקה עד אוקטובר 1948.

בעצרת ישתתפו ראשי עיריות, אנשי ציבור ואמנים שאף יופיעו בהתנדבות. מארגניה מצפים למשתתפים רבים מכל רחבי הארץ. תנועות הנוער, ארגוני נשים ומזכירי מועצות פועלים החליטו להביא לעצרת עממית זו המוני משתתפים על מנת להבטיח כינון החוקה.

יוזמת הפעילות במועצות הפועלים נעשתה על־ידי גדעון בן־ישראל, יו"ר האגף לארגון מועצות הפועלים בהסתדרות וחבר הועד הציבורי למען החוקה. כל מזכירי מועצות הפועלים החליטו פה אחד כי יתגייסו לפעילות ויקראו לכל העובדים להתגייס למען החוקה.

מפלגת העבודה החליטה בועידתה בחודש מרס לקבל את כינונה של חוקה, ובישיבותיה הוחל בדיון בדבר פרטי המצע ומגילת זכויות־האדם. פרופ' ליבאי, משה שחל, השר גד יעקבי וחברים אחרים במפלגה תמכו ברעיון החוקה ובקבלת החלטות חד־משמעותיות בועידה הארצית. כמו כן הביע מנחם בגין, במכתב ששלח לעורכי עיתון הפקולטה למשפטים באוניברסיטת ת"א, את תמיכתו בחוקה ומסיים את מכתבו: „הנני עומד על דעתי כי היה צורך שלא חלף לחוקק חוקה למדינתנו".

ח"כ אדרי, יו"ר „שיכון ובינוי":

מוחה על העדפת גורמים זרים לבניית פרוייקט ממילא בי־ם

מאת מוריה אבנימלך, סופרת „דבר"

יו"ר מועצת המנהלים של „שיכון ובינוי" ח"כ רפי אדרי, מתריע מפני העדפת גורמים זרים בביצוע פרוייקט ממילא בירושלים, ומתרה על שגיאה שעשתה ממשלת ישראל בהעדיפה חברות זרות לבניית שדות התעופה בנגב, תוך שהיא פוגעת בקבלנים הישראליים ובענף הבניה בארץ.

„חברות קבלניות ישראליות, פרטיות וציבוריות מקימות פרוייקטים גדולים ומורכבים בחו"ל ואילו בארץ מעדיפים חברות זרות, בעוד הענף סובל ממשבר ייצור לא מנוצל ומצימצום היקף העבודות", אומר אדרי.

שיקום ממילא הוא פרוייקט ענק בהיקף כספי של יותר מ־100 מיליון דולר, הכולל בנית 120,000 מ"ר, הקמת שלושה בתי מלון, 250 יחידות דיור ושטחי מסחר של 28,000 מ"ר. לפרוייקט אחראית חברת „קרתא" שבשליטת משרד השיכון ועיריית ירושלים.

האם קיימת אנטישמיות בליון נגד נזירה קאתולית־יהודיה?

ליון (עי"צ).– „איש איננו יכול להאמין שיש שמץ של אנטישמיות בעמדת הכנסיה הקאתולית באיזור ליון כלפי הנזירה מרים, מייסדת „האחוות הקטנות של ישראל", מסדר שהבריז כי הוא בעת ובעונה אחת קאתולי ויהודי ואיננו מוכר על ידי הכנסיה, הכריז אתמול הקרדינאל דקורטריי, הארכיבישוף של ליון.

בינתיים הודיעה הנזירה מרים, כי היא מפסיקה את שביתת הרעב בת חמשת הימים לפני בניין הארכיבישופות של ליון. היא פתחה בשביתה ביום רביעי שעבר, כדי לנסות ולהשיג אישור לקיום קהילתה וגישה למסמכים של המשפט שנערך לה לא מכבר על ידי שלטונות הכנסיה בליון. במשפט האשמה הנזירה מרים בהפעלת אלימות נגד נזירות צעירות והוכתה על ידי שופטי הכנסיה שהביעו עם זאת את דעתם כי „סמכותה די חזקה כדי לפגוע בחירות הרוחנית של הנזירות הצעירות".

הנזירה מרים שבתה רעב בתוך קרוואן שחנה מתחת לחלונות בניין הארכיבישוף. על הקרוואן הדביקה כרוזים ובהם גינתה את המשפט האנטישמי שנערך נגדה מטעם שלטונות הכנסיה. הפגנה זו גרמה מבוכה רבה לקרדינאל המקומי.

סוכנות הידיעות הצרפתית מסרה, כי הנזירה מרים היא הונגריה אינטלקטואלית ואמנית מבריקה. היא בחרה בדרך דתית יוצאת דופן ויצרה מסביבה קהילה קאתולית קטנה, אולם ב־1982, בעת ביקור בישראל, היא גילתה שנולדה יהודיה והוטבלה על ידי אמה מחשש לרדיפות מצד הנאצים. מאז היה הקהילה הקטנה „האחוות הקטנות של ישראל" במצב של מחסור חמור וסובלת לבאמנות כפולה: הנזירות אוכלות מזון כשר ושומרות שבת, אולם הצלב שלהן מקושט במגן דוד.

במה לבירורים מדיניים חברתיים

ע"ש משה דיין

כנס העיון השני במסגרת סידרה לבירור עמדות בשאלות יו"ש ועזה

הנושא:

„ההתרחשויות בשטחים – האם יש פתרון לבעיית הטרור?"

הדוברים: אלוף (מיל.) **שלמה גזית**

תא"ל (מיל.) **אפרים סנה**

אלוף (מיל.) **יהושע שגיא**

הפותח: ד"ר **אשר סססר** – „מרכז דיין", אוניברסיטת ת"א

המנחה: **זלמן שובל**

הכנס יתקיים ביום ששי, י"ח טבת תשמ"ח (8.1.1988) בין השעות 10.00 – 13.00 במלון „רמת־אביב" – רמת אביב.

ניתן להשיג הזמנות לפי טלפון (03)653310

הגשם יתחדש באמצע השבוע

התחזית העונתית שלא פורסמה התאמתה: הגשמים מעל לממוצע

מפלס הכנרת עלה ב־15 ס"מ אך עדיין נמוך ב־1.6 מטר מן הרצוי

מאת אריה אור, סופר „דבר"

שיפור ניכר במשק המים חל בחודש האחרון, לאחר שבכל אזורי הארץ הדבק המיגור בגשם וברובם עלה הכמות שירדה בהשוואה לממוצע העונתי. בכך מתגשמת התחזית העונתית של השירות המטאורולוגי, לראשונה בשנתיים.

החזאי ישראל ויישנקר צופה שהגשמים יתחדשו במחצית השניה של השבוע ויימשכו יום־יומיים. כבר היום עשויים העננים להתגבר ואוויר קר המתקרב לארץ עשוי להביא לירידת מידות־החום, אולי כבר מחר.

מפלס הכנרת, שירד בנובמבר, עלה בחודש האחרון ב־15 ס"מ. ההשקיה נפסקה לחלוטין בכל חלקי הארץ ו„מקורות" מחדירה כרבע מיליון מ"ק מים ביממה להעשרת מי התהום. הדבר „מקורות" מסביר, כי אין לצפות לשיפור משמעותי במפלס הכנרת ומי התהום בתחילת החורף, שכן הגשמים הראשונים רק מרווים את האדמה ומביאים להפסקת ההשקיה. רק בהמשך, בתנאי שיהיו ימי גשם רצופים רבים, יחלחלו המים למי התהום ויזרמו אל הכנרת. מפלס הכנרת עדיין נמוך ב־1.6 מטר מן הרזרוש ומגיע עתה ל־210.65 מטר מתחת לפני הים.

הגשם הרב ביותר ירד באיזור תל־אביב, 356 מ"מ, בחיפה, 355 מ"מ, ובהר כנען, 346 מ"מ. המצב בהר כנען ראוי לציון מיוחד, שכן איזור זה היה בפיגור ניכר בהשוואה לממוצע העונתי עד פרק הגשמים האחרון. עתה עולה הכמות שירדה שם ב־41 אחוז על הממוצע העונתי לסוף דצמבר. בעזה ירדו רק 179 מ"מ גשם, שהם 99 אחוז בלבד מהממוצע העונתי, ובבאר־שבע 75 מ"מ, שהם 104 אחוז מהממוצע לסוף דצמבר. באילת ירדו עד כה 47 מ"מ גשם, שהם פי חמישה מהממוצע לעונה ופי שניים מהממוצע הרב־שנתי לחורף כולו.

ריבוי הגשמים בולט במיוחד בירושלים, שם עולה הכמות שירדה עד כה ב־63 אחוז על הממוצע העונתי, ובחיפה, עולה הכמות בפועל ב־59 אחוז על הממוצע לסוף דצמבר, ובדגניה נרשמה עליה של 15 אחוז ביחס לממוצע העונתי.

השירות המטאורולוגי לא פירסם השנה תחזית עונתית, לאחר שבשנתיים האחרונות נכשלו תחזיותיו. אולם תחזית פנימית, שהוכנה שלא לפרסום, צפתה חורף גשום מעבר לממוצע הרב־שנתי. אם לשפוט על־פי מה שקרה עד סוף דצמבר, הצליחו השנה המטאורולוגים הישראליים בחיזוי גשמי החורף. עם זאת מציינים, כי עיקר החורף עדיין לפנינו. ב„מקורות" מקווים, כי בשלושת החודשים הקרובים יימשכו הגשמים.

מצב הגשמים מתחילת העונה עד 31.12.87

המקום	סה"כ עד 31.12.87	הממוצע לעונה זו	ה-% מהממוצ' לעונה זו	הממוצע השנתי	ה-% מהממוצ' השנתי	הממוצ' לעונה מהממוצ' לשנה ב-%
תל־אביב	356	266	134%	539	66%	49%
חיפה	355	223	159%	508	70%	44%
עזה	177	179	99%	371	48%	48%
בית־דגן	295	247	120%	535	55%	46%
העמק	263	192	137%	483	54%	40%
ירושלים	244	150	163%	486	50%	31%
הר־כנען	346	245	141%	718	48%	34%
באר־שבע	78	75	104%	204	38%	37%
דגניה	161	140	115%	384	42%	36%
אילת	47	10	494%	25	193%	39%

קצינת המטה לשעבר בעזה:

אלפי רישומים פיקטיביים של פליטים ברצועה לקבלת תמיכת סעד של או"ם

מטילה ספק במספר הרשמי של תושבי עזה: רבים מהם היגרו מהאיזור.

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

אלפים מהפליטים המתגוררים ברצועת עזה, הרשומים כזכאים לקבלת תמיכה בכסף ובמזון מסוכנויות הסעד של האו"ם, כבר אינם בין החיים וחלק גדול מהם יבואנים וסיטונאים אמידים ובעלי ממון רב. כך קובעת הקצינה הראשית לענייני סעד לשעבר ברצועה, סגן־אלוף (במיל.) ליאורה בן שושן, שלדבריה מבקרות פלית של האו"ם תפסו בכנות מעשה מ־1967 להציג כיום, רחוקה מלהיות נכונה. לדבריה, רבים מאלה המגדירים עצמם „פליטים", מצבם הכלכלי שפיר ואף למעלה מכך, אולם הם מנסים להציג תמונת מצב קשה, כדי לא לאבד את תעודת הפליט שנמצאת ברשותם, הם מקודים כי תעודה זו תאפשר להם לשוב בבוא היום למקומות הולדתם בערים שנותו בישראל, כגון רמלה, לוד או יפו.

„במסגרת מגמה זו" אמרה בן־שושן „רבים מהפליטים אינם מדווחים לשלטונות על מותם של קרובי משפחה שהיו זכאים בחייהם לתמיכה, על הגירת פליטים מהרצועה לארצות ערב השכנות. רבים עזבו את עזה זה מכבר, אולם הם ממשיכים להינות משני העולמות, לקבל תמיכה ולהחזיק בתעודת הפליט". מסיבות אלה, מפקפקת בן־שושן בנתון הרשמי לפיו מונה אוכלוסיית רצועת עזה 600,000 איש. „הכנם מאלה שכלולים בסטטיסטיקה זו, היגרו לארצות ערב השכנות או שאינם זכאים להיכלל בקטגוריה של פליט, אומרת בן־שושן.

בשיחה עם סופר „דבר", אמרה אתמול בן־שושן, כי המציאות בעזה, כפי שגורמים לאומניים מנסים

בסקר מפורט שפרסמה בן שושן עוד בשנת 1974, על מצב שרותי הרווחה ברצועה, היא מגלה, בין היתר, כי כ־6,000 מראשי המשפחות בעזה נמצאו בלתי זכאים לתמיכה בגלל היותם בגיל עבודה ובכושר מלא, אך חסרי הרגל, ומוסר עבודה. עוד כותבת בן שושן בסקר: 4,600 ראשי משפחות היו בחלקם קרובי משפחה של הקולונל המצרי... בפני שנים. בן־שושן טוענת כי תמונת מצב זו לא השתנתה ועד היום קיימות תופעות דומות ובהיקף נרחב.

חברי „גשר לשלום" יתרמו דם למען הנפגעים בבתי"ח בשטחים

מאת מוחמד חלילה, סופר „דבר" בנצרת

חברי „גשר לשלום" הודיעו על כוונתם לתרום דם לבתי החולים בשטחים הכבושים, דובר מטעם התנועה הודיע על כך אתמול בעת ביקור שערכה משלחת מטעם התנועה בלשכתו של יו"ר הועד הארצי של ראשי המועצות הערביות בשפרעם איברהים נימר חוסין.

הדובר אמר שחברי התנועה בודקים את הנושא עם ה„צלב האדום" ועם ה„סהר האדום", והוסיף שבכוונתם להודיע על החלטתם זו לציבור הפלסטיני בשטחים ולציבור הישראלי.

אתמול ביקרו בלשכתו של יו"ר ועד ראשי הרשויות הערביות נציגי התנועות „גשר לשלום", „אגודת שותפות", „הגשר – חיפה", „אגודת יהודי", ועד הפעולה למען ערביי יפו ונציגות הנשים הדמוקרטיות. „באנו אליכם תוך הרדה לדמותה ועתידה של מדינת ישראל ומתוך רוח מצפוני עמוק" אמרה נציגת הגופים בציינה שהם באו להזדהות עם „יום השלום" ולומר לציבור הערבים שאינם לבד.

יו"ר הועד הארצי נימר חוסין אמר לנציגים שמאז „יום השלום" ביקרו בלשכתו עשרות משלחות יהודיות, ולדעתו הדבר מחזק אותו ואת חבריו ומוכיח שדרך השלום והידידות והמאבק המשותף היהודי־ערבי, הם הדרך לשלום.

לאוטמן: לבטל הסכם תוספת היוקר

מאת דני גוב,
סופרו הכלכלי של „דבר"

נשיא התאחדות התעשיינים דב לאוטמן, קרא אמש לבטל את הסכם תוספת היוקר הקיים, תוך הבטחת העובדים מפני התעוררות מחודשת של האינפלציה, שתשחוק את שכרם. הדברים נאמרו בערב עיון לזכרו של אמנון בן־נתן, בנו של אשר בן נתן, מי ששימש בשעתו כשגריר ישראל בגרמניה שהתקיים באוניברסיטת ת"א.

בתגובה, שלל אתמול קיסר מכל וכל את דרישתו של לאוטמן.

לדברי לאוטמן, ב־1987 עלה השכר הריאלי מעבר לפריון וזו גם התחזית ל־1988 במידה ולא יהיה שינוי במבנה הסכמי השכר. הוא אמר, כי השכר הריאלי בתעשיה עלה מערב התכנית הכלכלית ועד לרבעון השלישי של 1987 ב־11.3% ואילו פריון העבודה בתעשיה עלה בתקופה זו ב־6.2%. הוא קרא למפעלים לא לשלם השנה תוספת שכר, אלא תמורת פריון.

נשיא התעשיינים אמר, כי יש להגיע להסכמה לאומית על ביצוע פעולה משולבת בתחום הסכמי השכר, הריבית, שער החליפין והתקציב וזאת, כדי להביא את המשק למצב של צמיחה ב־1988. הוא טען, שאם לא נשיג הסכמה לאומית, עלול לפרוץ משבר חריף במאזן התשלומים, שיגרור אחריו סחרור אינפלציוני.

לאוטמן אומר שהגידול בגרעון השנה על־פי אומדני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, יסתכם בכ־550 מיליון דולר ולא ב־200 מיליון דולר, כפי שחזו בבנק ישראל. בהתיחסו למצב היצוא ב־1988 אמר לאוטמן, כי יש לנקוט צעדים נוספים, כדי למנוע התדרדרות ברווחיות וציין, כי הגיעה השעה, שקברניטי המשק ינקטו בצעדים מתאימים, כדי להבטיח צמיחה לאורך זמן, תוך העדפת הסקטור התעשייתי. הצעדים האלה בין היתר הם: תמיכה משמעותית במחקר ופיתוח, תמריצים לאימוץ טכנולוגיות חדישות, השקעות הון ועידוד מאמצי שיווק בינלאומיים.

לאוטמן מתח ביקורת על נגיד בנק ישראל המתעקש להמשיך ולהצמיד את השקל לסל המטבעות במקום לדולר וזאת בניגוד מוחלט לדעת רוב השרים הכלכליים.

פרסי ק. צטניק הוענקו ב„יד ושם"

(ע).– „פרס ק. צטניק נועד להציב יד ושם להמוני השרופים הטמונים בידי הצורר תחת השם האלמוני הזה, נאמר במכתב של נשיא המדינה חיים הרצוג שנקרא אמש בטקס חלוקת פרס ק.צטניק, שנערך השבוע השניה במכון „יד ושם" בירושלים.

זוכי הפרס השנה הם ההיסטוריון הבריטי מארטין גילברט מאנגליה וד"ר יוסף קרמיש מירושלים, אשר עשו את תודעת השואה לנחלת רבים והעשירו את המחקר ההיסטורי למען לא ישכח העולם את אימי השואה ולקחיה.

ראש הממשלה יצחק שמיר כתב לחתני הפרס, כי במאמרים, במחקרים ובספרים שכתבו הם שמים סכר לנסיונות להכחיש את השואה ולהמעיט בממדיה. שני חוקרים אלה נתנו מימד חדש ותהבו־ירייה לפשעי הגרמנים.

יו"ר „ידושם" ד"ר יצחק ארד אמר בטקס, כי הענקת פרס ק.צטניק נועדה להקים יד ושם לאלמונים ששמם לא ידענו, למיליונים שהובאו למשרפות ואשר לכולם ניתן השם „קאצטניק".

פרופ' ישראל גוטמן מנהל מרכז חקר השואה ב„יד ושם" מסר את נימוקי השופטים למתן הפרס השנה הוא סיפר, כי ד"ר יוסף קרמיש, ההיסטוריון שכתב פרקים בתולדות יהדות פולין, הקים את הסודות לארכיון „יד ושם" יכתב עבודות רבות בנושא גטו וארשה וכמורכן גיבש ד"ר קרמיש את כתבי־היד הרבים, עדות לשואה שנמצאו בארכיונים של מוסד „יד ושם".

על מארטין גילברט סיפר, כי הוא היסטוריון, בוגר אוניברסיטת אוקספורד באנגליה אשר כתב עשרות מאמרים ומספר ספרים על נושא השואה, בהם הספרים „המסע האחרון" ו„ההיסטוריה של השואה" וכמורכן שורה של אטלסים בנושא השואה. בניגוד להיסטוריונים אחרים, קשר מארטין גילברט קשר אמיץ והדוק עמוק עם האירועים שהתרחשו בזמן הנאצים.

עו"ד – אריה ברסוב, ניצול השואה, ציטט מדברי חתן פרס ק. צטניק משנת 1982 גדעון האוזנר שאמר „מי שירד פעם לעמק הבכא הדמע והדם של השואה, אינו יכול עוד לחזור לחיי שגרה".

מרכז ספורט משוכלל נחנך במעלה־אדומים

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

מרכז ספורט משוכלל נחנך אמש ב„מעלה אדומים" במעמד שר הבינוי והשיכון דוד לוי וראש המועצה המקומית ברנמן.

המרכז נבנה על־ידי משרד הבינוי והשיכון בהשקעה של 1.5 מיליון ש"ח ובנייתו נמשכה שנה וחצי. הוא כולל אולם ספורט תקני לתחרויות כדור התעמלות ובו 600 מקומות, חדרי כושר ובלט. מחוץ לאולם נבנה מגרש כדורסל.

מטמון זהב ביזנטי התגלה במנזר במצרים

קאהיר (עי"ד).– ארכיאולוגים חשפו מטמון של מטבעות זהב עתיקות במהלך שיפוץ של מנזר קפטי בן 1500 שנה, מסר ביום ראשון ראש מחלקת העתיקות של מצרים.

אחמד קאדרי מסר במסיבת עתונאים, כי 820 המטבעות הביזנטיים, מן המאות החמישית והשישית, נתגלו בחודש שעבר בשני כדי־חמר. על המטבעות דיוקנאותיהם של הקיסרים הביזנטיים הרקליוס ויוסטיניאנוס ה־ו.

בעקבות ליל הגילשונים:

אלוף פיקוד הצפון מגיע במסוק במפתיע לבסיסים – לבדוק שמירה

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

לקח נוסף מליל הגילשונים בצפון מיושם בעת האחרונה בפיקוד הצפון ובמסגרת זו, עורך אלוף הפיקוד, יוסי פלד, ביקורות־פתע בבסיסים ובמחנות ברחבי הפיקוד על־מנת לעמוד מקרוב על היערכות הכוחות ובעיקר כיתות הכוננות.

האלוף פלד מבקש באמצעות ביקורות אלה, לעמוד מקרוב על מידת ההיערכות והאבטחה בבסיסים הקדמיים והעורפיים של צה"ל במרחב פיקוד הצפון, ולמנוע בכך מקרה כפי שאירע לפני יותר מחודש במחנה הנח"ל ליד קריית־שמונה.

האלוף פלד מגיע במפתיע במסוק לבסיסים ומבקש לפגוש בקצינים התורנים, בשומרי השער ובכיתות הכוננות. יצויין כי ביקורתו של האלוף היא בנוסף לביקורות התקופתיות שעורכים מפקדים ברמות הנמוכות יותר בבסיסים.

שובל: דברי אל־באז מנוגדים לחוזה השלום

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערביס

ח"כ לשעבר זלמן שובל אמר אתמול ל„דבר" כי לדעתו יש להתייחס בחומרה לדברי אוסאמה אל־באז, לפיהם מקבלה מצרים עדיפות להתחייבויותיה להסכם ההגנה הערבי המשותף מאשר להתחייבויותיה לחוזה השלום עם ישראל.

שובל, ששימש בשעתו יועץ לענייני הסברה של שר החוץ המנוח משה דיין, טען כי דברי אל־באז אינם תואמים את נוסח חוזה השלום הישראלי־מצרי. לדבריו, בחוזה נאמר שבמקרה של סתירה בין מחויבות הצדדים להסכם לבין מחויבותם להסכמים אחרים, לרבות הסכמים רב־לאומיים – „יחייבו ויבוצעו ההתחייבויות שלפי חוזה השלום". (סעיף 6 פיסקאות 4 ו־5 בחוזה). עם זאת, סיפר שובל שהמצרים הסתייגו בשעתם מסעיף זה בהסכם וציינו בעל־פה ובכתב שהם לא יקיימו אותו במקרה שישראל תהיה „הצד התוקפן" שיפתח במלחמה נגד הערבים.

רייגן הבטיח המשך תמיכה למורדים האפגניים

וואשינגטון (רויטר).- הנשיא רייגן הבטיח למורדים האפגאניים כי ימשיך להגיש להם סיוע מדיני וצבאי, כל עוד ממשיכים הכוחות הסובייטיים באפגאניסטאן להילחם נגדם, כך גילה אתמול העתון „וואשינגטון פוסט".

העתון, מסתמך על מקורות במימשל מציין כי ההבטחות נכללו בהודעה שנשלחה ליו"ר ברית לוחמי הגרילה – המוג'אהדין – האפגאנים.

על ההודעה של רייגן נמסר שעה שתת־שר החוץ האמריקאי מייקל ארמאקוסט יצא לפאקיסטאן לשם ניהול שיחות על התפקיד שתמלא ארה"ב בעתיד במלחמה בין המורדים לכוחות הממשלה, הנתמכים על ידי כוחות סובייטיים, שנכנסו לאפגאניסטאן לפני שמונה שנים.

יצויין, כי ארה"ב ומדינות אחרות הגישו למורדים האפגאנים סיוע ניכר מאז תחילת הקרבות.

ברה"מ הודיעה לאחרונה כי אין בכוונתה לפנות את 115,000 חייליה מאפגאניסטאן. במקביל דרשה מוסקווה, כי ארה"ב תפסיק את הסיוע שהיא מגישה למורדים המנסים להפיל את הממשלה בכאבול, הנתמכת על ידי מוסקווה.

בוש ייחקר על חלקו בפרשת איראן־קונטראס

ניו־יורק (רויטר).- התובע במיוחד בפרשת איראן הקונטראס אמור להגיש שאלות לסגן הנשיא ג'ורג' בוש על התפקיד שמילא במכירת נשק אמריקאי לאיראן, על כך מסר אתמול העתון „ניו־יורק טיימס" המציין, כי התוקר עשוי אף לדרוש ראיון עם בוש.

בהסתמכו על פקידי המימשל של הנשיא רייגן, כותב העתון כי התובע לורנס וולש סבור כי על בוש להשיב על מספר שאלות הנוגעות להשתתפותו במכירת הנשק ולעצות שיתכן כי נתן לנשיא רייגן לקראת ביצוע העיסקה. בינתיים, מוסר העתון, אין כל סימנים שיעידו על כך שהתובע שוקל העלאת האשמות נגד בוש.

יצויין, כי בשבועות האחרונים נבדק התפקיד שמילא בוש בפרשה בקפדנות. ב„ניו־יורק טיימס" סבורים, כי פרשה זו עלולה להזיק קשות לבוש להיבחר על ידי המפלגה הרפובליקאנית כמועמדה לנשיאות. עוד כותב העתון, כי תזכיר מפברואר 86 שנתגלה לאחרונה מתאר את בוש כ„ציר" בתמיכתו במשלוחי הנשק לאיראן.

עוד 2 מועמדי בחירות נרצחו בפיליפינים

מאנילה (עי"ד).- אלמונים הרגו בסוף השבוע נשי מועמדים מקומיים לבחירות ופצעו עוזר של הנשיאה קוראזון אקינו במרכז הפיליפינים, מכרו מקורות צבאיים.

במאנילה פצעו אתמול שני גברים בלתי מזוהים, חמושים ברובה אמ־16 את פרוטנסיאנו רוקה, עוזרה של אקינו והרגו 2 משומרי ראשו.

במחוז נאגרוס הרג אלמוני בירית אקדח את מועמד המימשל לכהונת ראש העיר רודריגו צ'ואה, כאשר הסתתף אתמול באסיפה פוליטית.

בשבת בלילה הרגו שני אלמונים את גבריאל אינולאו, מועמד למינהל המקומי במחוז נאגרוס.

...לינה תרוץ לבחירות

אילונה סטאלר בת ה־37, חברת הפרלמנט האיטלקי, הידועה גם כצ'יצ'ולינה, כוכבת הפורנו ממוצא הונגרי, נראית כאן במהלך כינוס שנתי של המפלגה הרדיקאלית האיטלקית שנערך במוצאי שבת. בכינוס הודיעה צ'יצ'ולינה על כוונתה לרוץ לראשות המפלגה הרדיקאלית, בה היא חברה כיום. מאחוריה נראה ג'ובאני נאגרי, מזכיר המפלגה הרדיקאלית. (צילום: א.פ.)

صكنا من الاصل

פתיחה חיובית במניות לשנת 1988

נטיה ברורה לעליות שערים במרבית ני"ע. בבורסה נמשכת פעילות ערה באג"ח. * היקף הפעילות הכספית ביום המסחר הראשון של 1988 היה מצומצם. הדבר מעיד על הססנות וזהירות בקרב פעילי הבורסה למרות התחושות האופטימיות * פעילות ערה מהממוצע נרשמה אתמול במניות החברה לישראל ובחברות הבנות שלה * פרשנים בשוק ההון מעריכים – צפויה ירידה נוספת בריבית למפקידים, צפוי פיחות בשער הדולר בקרוב, רמת השערים במניות רבות אטרקטיבית להשקעה, במוקדם או מעט מאוחר תרשם התעוררות מחודשת וחיובית בשוק המניות * בסוף השבוע נפוצו שמועות על פיחות בשער הדולר וההחזרתו לרמתו מינואר 1987 1.64. בשוק השחור נמשכת הרגיעה 1.67–1.68 שקל לדולר. * שתי הנפקות חדשות השבוע בבורסה – מלונות ים־סוף וינידרס. * במניות הקלילות נמשכה פעילות ערה בלומיר, קיסריה, ליפשיץ, לוינשטיין ונוספות. * גורמים המקורבים לקונצרן כלל מעריכים – שנת 1988 במניות תהיה טובה לאין שיעור מקודמתה. * קבלת תקציב המדינה בממשלה ואי ישום השנה של המלצות שישינסקי יהוו ארגומנטים חיוביים לעליות בטווח הבינוני בשוק המניות. * למרות האווירה האופטימית מעדיפים חלק מהסוחרים להצטרף למגמה חיובית ולא לתקוות בלבד בשלב זה. * נמשכת הירידה בריבית בפקדונות שקליים.

מאת שמואל רוזנבלום

שנת 1988 נפתחה אתמול במגמה בורסאית חיובית מתונה בנטיה ברורה לעליות שערים. הגופים המוסדיים המשיכו גם בפתיחת השנה לפעול בעצלתיים תוך אישוק ניכר. קרנות הנאמנות של כל"ל־פיא הודרו פרופיל מכירות ולפיכך המסחר התנהל ללא "הפתעות" מיוחדות. יתר הגופים המוסדיים נטו להכניס סחורה באופן שקט תוך עליות שערים קלות. נפח הפעילות הכספית אתמול היה בינוני עד מצומצם בהיקפו. במהלך המסחר בלטה פעילות ערה יחסית תוך עליות נאות במניות החברה לישראל ובחברות שבשליטתה כאינטרגמא, ערוכה, ספנות והספקה ונוספות. על פי המתרחש בשוק ההון ניתן להעריך, כי נוצרה קרקע בשלה לעליות שערים במניות, זאת בהתחשב ברמת המחירים האטרקטיבית, בירידה בריבית בפיקדונות, באפשרות לביצוע פיחות ובציפיות הכלכליות. נראה שבחברות רבות צפוי המשך השיפור במצב העסקים וכמובן ברווחיות. מנגד לאופטימיים מצויים כרגיל הססנים רבים הטוענים שעדיין קיימים קשיים רבים עד אשר תסתמן מגמה חיובית ברורה. הססנות זו מביאה ציבור פעילים בורסאי רחב לבכונות להצטרף למגמה חיובית ברורה בבורסה, בתנאי שתתבצר מגמה כזו.

החברה לישראל – שיפור נוסף ברווחיות?

שנת 1987 סימנה מהפך בולט במצב העסקים של החברה לישראל. בין השנים 1983–1986 סבלה החברה לישראל משורת השקעות בעייתיות שגרמו להפסדים כבדים. במהלך 1986/7 הסתמן שיפור ניכר בחברת הבת צים, שכידוע הביאה להפסדים כבדים בשנים קודמות. ככל הנראה צפוי המשך שיפור ברווחיות של החברה לישראל גם בטווח הקרוב הדבר מוצא ביטוי בהתפתחות המניות בבורסה. ככל הנראה מתעתדת החברה לישראל לבצע שינויים נוספים במדיניות ההשקעה שלה במשק הישראלי וראשיה מקווים שהדבר יניב שיפור עסקי נוסף. בשלב ראשון מתעתדת החברה לישראל למכור את מלון פלאזה בטבריה המצוי בבעלותה והדבר יניב רווח הון נאה.

פיקדונות שקליים – ירידה קלה נוספת

תהליך ירידת הריבית לפיקדונות שקליים נמשך כהדרגה זה השבוע השלישי ברציפות. במערכת הבנקאית מעריכים כי בחודש ינואר תרשם הזרמת כספים ניכרת מצד הממשלה בצירוף המשך המכרזים המוניטריים של בנק ישראל, והעסקים הבנקאיים בעודפי נזילות בינוניים. לפיכך נרשמה בימים האחרונים ירידה קלה נוספת בריבית לפיקדונות שקליים סביב 13% ועד 14% לערך. רמת ריבית זו משקפת בעצם ירידה חדה ביותר מסוף נובמבר 87 שבו עמדה הריבית על שיא בשיעור 28%. ככל הנראה עשוי שיעור הריבית למפקידים להמשיך ולרדת בשבועות הקרובים. בבורסה מקווים כי הירידה בריבית תביא לזרימת כספים מחודשת לקרנות הנאמנות ולבורסה.

פיחות – ההגנה הטובה ביותר במניות

את ההגנה הטובה ביותר מפיחות במשק קיבלו בפיחותים הקודמים מחזיקי המניות בצורה בולטת הרבה יותר מהמשקיעים באג"ח או בבנקאיות שבהסדר. בניירות עבודה שהכינו מחלקת מחקר שונות הוכח, כי בעלי השקעה במניות קיבלו לאחר פיחות תשואה ריאלית, לעיתים של עשרות אחוזים מעבר לשיעור הפיחות. עיון במחקרים מגלה כי האג"ח הבנקאיות "כיסו" מיד רק כ־70% משיעור הפיחות בעוד שבמניות התקבלה כאמור תשואה ריאלית חדה. פרשנים ומקורבים לקונצרן כלל מעריכים, כי שוק המניות עשוי לקבל "דחיפה" חזקה וחיובית אם ויתבצע פיחות שכן לאחריו צפויה זרימת כספים לכיוון הבורסה ויציאה מאפיקים דולריים כאמצעי הגנה משינוי בשער הדולר.

מניות קלילות – שנה חדשה הגיגה ישנה

באחרונה התבשרנו על שינויים במדיניות ההשקעות של חלק מקרנות הנאמנות. לאור הקשיים השונים במסחר במשתנים וההתחשב בשחיקת השערים במניות הקלילות מעוניינות קרנות מסוימות המתמחות בהשקעה במניות להגדיל פרופורציה באחזקות בסוג מניות זה. בנוסף לקרנות מצויים מנהלי תיקים רבים בעמדות של עניין מחודש במניות קלילות עקב היכולת לבצע בהן תנועות חדות במהירות רבה. קטגוריה שלישית של מניות קלילות הינן אלה שמתנהלים בהן מאבקי שליטה או לחלופין שיפור מהותי במצב העסקים. ניתן לאתר בבורסה מספר מניות שמתנהלת בהן פעילות ערה מסיבות אלה האחרות. בין מניות אלה ניתן למנות את קיסריה, לומיר, בלכלית לירושלים, תאת 5, לוינשטיין, גני הדר, קונסורטיום, רים, אבריק, ליפשיץ, קרגל, לודזיה, עים, אורדן, ציון, אינטרגמא, קריסטל, התכוף ונוספות.

שינויי שער במסחר – עליות

ביקושים נרשמו במניות הבנקאיות שבהסדר ושעריהם עלו באורח קל. במניות המשתנים נרשמו עליות שערים של כמחצית האחוז או מעט יותר. במסגרת המסחר במשתנים בלט מסחר ער במניות החברה לישראל שעלו 2.25% לערך. עליות מעל לממוצע המשתנים המשוקלל נרשמו גם באלרון 1.5% ובפטרוכימיים 1.25%. במניות דיסקונט השקעות נרשמה פעילות ערה על רקע המשך מכירות מצד כלל פיא. עליות שערים חדות נרשמו במניות קיסריה שבהן נלקחו הצעים באחרונה. קיסריה 11 נרשמה קונים בלבד וקיסריה 5 עלתה 10% במחזור נאה. תנודות חדות בלטו בפרגנר 8.1% וקרגל קבלנים 6.1%, כמו כן נרשמו עליות נאות במניות עסר, תאא, לבטי אשקלון, גני־הדר, קרדן ונוספות. ככל הנראה מתחילים בימים האחרונים מנהלי תיקים ויועצי ני"ע שונים בבטחות להגדיל פרופורציות במניות מתוך חשיבה שטמון בשוק הנוכחי פוטנציאל להמשך מגמת מסחר חיובית בטווח הזמן הקרוב. פעילות זו נעשית בשלב זה בזהירות ותוך שמירה קפדנית על פרופורציות סבירות. בשבוע האחרון אף בוצעו מספר עיסקאות מחוץ לבורסה המעידות על עניין במתרחש בשוק מצד מנהלי תיקים שונים.

* הכותב המנהל תיק השקעות

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

בהסדר הצמדה ל־88

בהסדר הצמדה ל־89

בנקים למשכנתאות

מוסדות מימון

ביטוח

מסחר ושרותים

מסחר

שרותים

מלונות ושרותי תיירות

מחשבים ושרותי מחשב

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

חקלאות

תעשייה

מזון ומבק

טקסטיל והלבשה

מתכת ומוצריה

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

מוצרי בניה

כימיה, גומי ופלסטיק

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

תעשיות שונות

השקעות תעשיה

חברות להשקעה

השקעה ואחזקה

נסחרות במט"ח

רשימה מקבילה

בנקים ל משכנתא'

שרותים

מלונאות ושרותי תיירות

מחשב ושרותי מחשב

נדל"ן בינוי ופתוח

חקלאות

מזון ומבק

טקסטיל והלבשה

מתכת ומוצריה

מוצרי בניה

מוצרים כימיים, גומי ופלסטיק

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

תעשיות שונות

השקעה בתעשייה

חברות השקעה

חיפושי נפט

משתנים

שערי קרנות נאמנות

הלוח הנפוץ ביותר

דירות למכירה

דירות בשכ"ח

הצעות עבודה

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

ריפוי והרזיה

פוליש ונקיון

שירותים

הכרזות

מכירות

רוצים לקנות

רהיטים

מקררים

הלוואות

מכוניות

המשך לוח בעמוד 11

גל פרישות מרצון ב"תעשיות גולן" בעקבות ביטול פרוייקט הלביא

מאת שמעון וייס

מפעל "תעשיות גולן" של התעשיה האוירית עובר בימים אלה גל של פרישות מרצון בקרב עובדיו, זאת בעקבות ביטול פרוייקט הלביא וביטול התוכנית לייצר במפעל כסא מפלט מיוחד למטוס, מה שאמור היה להעלות את תפוקת המפעל בחמישים אחוז. למרבית האירוניה, הגיעו השרטוטים והתוכניות הכסא אל המפעל ביום בו הוחלט על ביטול הפרוייקט.

הפסדי המפעל הגיעו השנה לכשני מליון דולר ועם ביטול הפרוייקט, נדרשה תוכנית להבראת המפעל והבטחת המשך קיומו, מה שטרם ברור לפועליו ומנהליו. עם זאת, מתגבשת תוכנית הבראה שבמסגרתה יפוטרו בארבעים מבין מאה ועשרים העובדים. מחציתם של העובדים באים מרמת הגולן והשאר – מאזור טבריה.

עד כה פרשו כחמישה-עשר עובדים ורובם מקרב הוותיקים. הם קיבלו פיצויי פרישה שהגיעו לכשלוש מאות אחוזים. נמסר כי בשלב זה אין המשך לפיטורין אלה. אלי יגודה, איש ועד העובדים במפעל, אמר כי המפעל מצוי עדיין בעיצומה של תוכנית הבראה ואנשי המפעל צופים בדאגה גוברת לתוצאות התיפעוליות שיסוכמו בסוף השנה. תוצאות אלה הן שתקבענה את עתידו של המפעל.

יהודה הבטיח בשם עמיתיו, כי אם יוחלט לסגור את המפעל, יצאו הוא וחבריו למאבק חסר פשרות משום שלעובדים אין כל אלטרנטיבה תעסוקתית באזור. הוא ציין כי מספר עובדים שוקלים כעת לעזוב את הארץ ולנסוע לדרום אפריקה, זאת בעקבות כמה עשרות מחבריהם אנשי התעשיה האוירית שעשו כך מיד עם ההחלטה על ביטול פרוייקט הלביא.

עם כל זאת, אמר מנהל המפעל, גיורא טריפון כי הוא לוקח על עצמו כמשימה אישית ראשונה בחשיבותה, להבריא את המפעל ולהביאו לכדי המשך פעילות כלכלית כראוי.

עלייה 33 אחוז בפדיון המלונות

מאת דויד מושיוב

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 1987 בחודשים ינואר - ספטמבר חלה עלייה בשיעור 33 אחוז בפדיון בתי המלון המומלצים לתיירות בישראל. דבר זה מסתבר מסיכומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

בתקופה זו הסתכם פדיון המלונות והכוונה איננה רק ללינות, אלא גם משירותים אחרים שמספקים בתי המלון כגון: מועדוני ספורט, אירועים כגון שמחות, מסיבות, השכרת שטחים ועוד - בסכום של 713 מיליון שקלים, שערכם הוא 445 דולר בקירוב לפי השער היציג של הדולר מדי חודש.

בתקופה זו היתה עלייה בשיעור 19 אחוז בלינות בבתי המלון.

סכום של 212 מיליון דולר התקבל במטבע חוץ תמורת לינות ושירותים הפטורים ממע"מ וסכום של 233 מיליון דולר התקבל מישראלים, לרבות ישראלים באילת הפטורים מתשלום מע"מ.

הפדיון במטבע חוץ מתיירים עלה בשיעור 44 אחוז ולינות התיירים באותה תקופה עלו בשיעור 33 אחוז ואילו הפדיון מישראלים ומתשלומי תיירים בשקלים עלה בשיעור 24 אחוז.

נדל"ן / דני גוב

גידול בהיקף עבודות של "חרות"

חברת "חרות" השייכת לסולל בונה, קיבלה בחודש נובמבר האחרון עבודות חדשות בהיקף כספי של כ-10 מיליון שקל. זהו גידול בעשרות אחוזים בהשוואה להיקף קבלת עבודות במהלך החודשים הקודמים. העבודות הן בתחומי האינסטלציה, חשמל, ומיזוג אויר. הגידול בעבודות מתבטא ברובו באזור תל אביב וגוש דן בו מרוכזת מרבית הפעילות בענף הבניה היום. באזורי אחרים כמו חיפה, הגליל, באר שבע ודרום הנגב שורר מזה תקופה ארוכה "יובש" כמעט מוחלט בהתחלות של פרוייקטים חדשים.

"סולל בונה" מסר כי בין הפרוייקטים: הבולטים שנתקבלו בנובמבר בולטות עבודות האינסטלציה ומערכות מיזוג אויר בבית התפוצות בת"א; מערכת חשמל ומיזוג אויר במפלס המסחרי בפרוייקט גן העיר בת"א, עבודות אינסטלציה באוניברסיטת ת"א, בית אבות בנס ציונה ומרפאה ברמת אפעל. מערכות מיזוג אויר בפרויקט הקריה בת"א ומבנה בטחוני בצפון.

בתקופת ינואר נובמבר 1987 בוצעו על ידי חרות עבודות התקנה של מערכות אלקטרומכניות בהיקף של כ-100 מיליון שקל.

שמאי מקרקעין מבקשים לשמש כונסי נכסים

לשכת שמאי המקרקעין פנתה למשרד המשפטים ולמערכת המשפטית בבקשה למנות שמאי מקרקעין לכונסי נכסים כאשר מדובר בבעיות מקרקעין. במצב כיום ממנה מערכת בתי-המשפט רק עורכי דין או רואי חשבון ככונסי נכסים. ראשי הלשכה מציינים, כי הגיוני שכאשר עוסקים בבעיות של חברת נכסים ואין מדובר בבעיות משפטיות מיוחדות אלא עיקר הבעיה הוא בניצול יעיל של מקרקעין כגון השכרה, פיתוח, או מימוש במחיר הגבוה ביותר, סביר שימונו שמאי מקרקעין המתמחה בנושאי מקרקעין ושוק המקרקעין לתפקיד של כונס נכסים.

כבר כיום במקרים בהם עוסקים בפרוק חברת מקרקעין הכונס מסתייע בייעוץ וחוות דעת של שמאי מקרקעין. לדעת ראשי הלשכה בכ-5% מקביעות בתי המשפט על מינוי כונסי נכסים יכולים להתמנות שמאי מקרקעין, מה גם שאף המחוקק קבע שבנושאי היטל השבחה לשמאי מקרקעין כעין סמכות משפטית.

770 אלף שקל שולמו עבור 3 מגרשים באשדוד

לוי ציבלי זכה בימים אלה במכרז של מינהל מקרקעי ישראל לחכירת שלושה מגרשים בשכונת ט"ו באשדוד, בשטח כולל של 27 אלף מ"ר. במקום ניתן להקים 72 יחידות דיור. הזוכה ישלם למינהל 770 אלף שקל (לא כולל מע"מ הוצאות פיתוח). מחיר המינימום היה 766 אלף שקל.

הקבלנים רוצים שהתקציב יבטיח קבלת עבודות רק במכרזים

ראשי הקבלנים פנו לשרי האוצר הבינוי והכלכלה בדרישה לכלול בתקציב החדש סעיפים הקובעים, כי כל הגופים המתוקצבים ממקורות ממשלתיים יחויבו להוציא עבודות פיתוח, בניה ותשתית רק במכרזים.

נשיא מרכז הקבלנים, דוד שטרן, פנה לשרים בעקבות הערכות, כי גופים מקורבים לחברות העובדים ואשר קיבלו באחרונה סיוע ממשלתי כגון: קופת חולים המשכנות והקיבוצים ימסרו עבודות ללא מכרז בחברת הגג של חברות הבניה ההסתדרותיות.

בשל ירידה בהיקפי הבניה בסקטור הציבורי, קיימת עדיין תחרות חריפה בין קבלנים בהשגת עבודות, דבר המשפיע על רמת המחירים המוצעת לביצוע עבודות אלה.

הקבלנים: לבטל הגבלת שטח דירה לזוגות צעירים

זוגות צעירים המבקשים לרכוש דירה בסיוע משרד השיכון נתקלים בבעיית מגבלת שטח הדירה. שטח דירה מכסימלי למבקשים לרכוש דירה הוא 88 מ"ר ובמקרה של רכישת דירה מעל שטח זה אין הרוכשים זכאים להלוואות סיוע, אף לא חלקית.

יכול זוג צעיר לרכוש דירה בכיכר דיזנגוף בשטח של 60 מ"ר במחיר 120,000 דולר והוא עדיין עומד בקריטריונים ולעומתו זוג צעיר שירכוש דירה בשטח של 100 מ"ר בחדרה במחיר של 60 אלף דולר לא יקבל סיוע. מנכ"ל המרכז, צבי צילקר, פנה למנהל המינהל לפיתוח הבניה ולדיקטור מרינה מנכ"ל האוצר, בבקשה לבטל את הגבלת שטח הדירה כיון, שהגבלה זו היא חסרת הצדקה.

מלאי קרקעות בערי פיתוח דיו ל-11 אלף יחידות דיור

מלאי קרקעות ל-11,117 יחידות דיור, מצוי בעיירות הפיתוח, כך נאמר בדו"ח שהוגש למנהל מינהל מקרקעי ישראל, משה ליפקה על ידי אגף התכנון במינהל. בנוסף מצוי מלאי של 70 אלף מ"ר קרקע לבניית משרדים ומרכזים מסחריים ו-615 אלף מ"ר לשימושים מעורבים. כן מתוכננת קרקע ל-17,8000 חדרי מלון בעיקר בטבריה ואילת.

אגף התכנון במינהל מכין כיום תכנית מתאר בשמונה ערי פיתוח - שלומי, עכו, יסוד המעלה, נהריה, מצפה רמון, בית שמש, בית שאן וצפת. ראש אגף התכנון יהודה דרכסלר מסר, כי בעשור האחרון השלים המינהל הכנת תכנית מתאר ב-15 ערי פיתוח ובהן קרית שמונה, מטולה, מעלות, כנרת, מגדל העמק, נצרת עילית, קרית מלאכי, שדרות, ערד ודימונה.

מלון וחוות בריאות יוקמו בזכרון יעקב

חברת "אביבז" חברה למלונאות ובנין, הנמצאת בבעלות משפחת זבולוני וקבוצת משקיעים מחו"ל, תקים את פרויקט - חוות הברון, שהוא מלון דירות בשילוב חוות בריאות. על שטח של 17 דונם (10,000 מ"ר בנוי) בזכרון יעקב.

הפרויקט יכלול 180 יחידות מגורים בגדלים שונים של 42 מ"ר, 60 מ"ר, 90 מ"ר ו-150 מ"ר ההשקעה בבנית הפרויקט [illegible] מיליון דולר. הבניה תתחיל בחודש מאי 1988 ותסתיים תוך 30 חודש.

לדברי בני זבולוני, מבעלי החברה יכלול הפרויקט גם מפלי מים, מבנה מרכזי לשירותי חוף (סאונות, בריכות מקורות, ג'קוזי, מכון הרזיה, מסעדה צמחונית.

פרויקט תיירותי חדש בחיפה

החברה הכלכלית לפיתוח חיפה החלה בהקמת אתר בילוי ותיירות חדש בעיר, שייבנה בתוך גן אלנבי הנמצא ברחוב יפה נוף סמוך למרכז הכרמל, באחת מנקודות הנוף היפות בארץ.

הפרויקט ישתרע על שטח של 420 מ"ר בניה ויכלול בית קפה, מסעדה, מועדון בילוי ומיצפור על גג המבנה. מהנהלת החברה הכלכלית האחראית לפרויקט נמסר, כי הפרויקט כולל גם את שיקום גן אלנבי, שיפור דרכי הגישה אליו והרחבת השימוש בו.

חנן ניצן, מנכ"ל החברה אומר, כי הפרויקט יושלם בקיץ הקרוב ויהווה שלב נוסף במדיניות החברה לנצל את ייחודה הגיאוגרפי של חיפה לפיתוח תשתית תיירותית ואתרי בילוי. החברה הכלכלית אחראית בין השאר לפיתוח הטיילת והרכבל בחיפה, בנית פארק תעשיית מדע ואזור אל-פאשה.

הקבלנים מכינים תכנית חומש לתעסוקה בענף

מרכז הקבלנים מכין תכנית חומש מקיפה בנושא תעסוקה בענף הבנין. אירועי השבועות האחרונים באזורי יהודה ושומרון ובארץ חשפו נקודות תורפה במבנה התעסוקתי של הענף. ענף הבניה, אומרים הקבלנים, אינו יכול להשלים עם מצב בו פעילותו תשותק בשל אירועים שאין להם כל קשר לענף.

לפי נתונים רשמיים מועסקים כיום בענף 106,000 פועלים מהם 46 פועלים מהשטחים.

נשיא מרכז הקבלנים, דוד שטרן יבקש מהוועד הפועל לאשר הקמת ועדה מיוחדת אשר תפעל יחד עם הסתדרות פועלי הבנין, משרד השיכון ומשרד העבודה למציאת פתרונות למשיכת כוח אדם מבין יוצאי צה"ל לענף הבניה. שטרן מתכוון להפגש בנדון גם עם ראש הממשלה ושרים נוספים כדי להציג בפניהם את הנושא ואת דרכי הפעולה לשינוי המצב.

תעשיינים חוששים שחברות אמריקאיות לא יחדשו חוזים בקניות גומלין

מאת דני גוב

חשש גובר הולך הובע בימים אלה נוכח אי חידוש הסכמים בין חברות ישראליות להברות אמריקאיות, שהשלימו את מחויבותן לרכוש בישראל במסגרת הסכמי קניות הגומלין בין שתי המדינות. לכתבנו נודע, כי בשנה האחרונה חל קיטון חד במספרן של החברות האמריקאיות המחדשות הסכמים עם ישראל, לאחר תום ההתחייבות הרשמית שלהן במסגרת ההסכם.

פקיד בכיר ברשות לשיתוף פעולה תעשייתי, המקיימת את הקשרים והמעקב אחר ביצוע הסכמי רכישות הגומלין אמר לכתבנו, כי בין השנים 1984 ועד 1986 היה שיפור חד בנושא וחברות אמריקאיות רבות המשיכו לרכוש בישראל מוצרים, בעיקר טכנולוגיים, גם לאחר שאלה השלימו את מחויבותן. באותן שנים, אחת מתוך שלוש חברות אמריקאיות, המשיכו לרכוש מוצרים בישראל למרות שכבר לא היו מחויבות לעשות כן.

ב-1987 חלה הרעה משמעותית, משום שהיצרנים הישראלים הפכו ליקרים ביותר עבור הלקוחות האמריקאים. לדברי הפקיד הבכיר, ישנן בשנה האחרונה המון פניות של חברות אמריקאיות לבירור מחירים ושמהן לא נסגרת בסופו של תהליך כל עיסקה. "עלות כוח האדם בישראל עולה, הדולר יורד, התפוקה יורדת ולעיתים יש אף צורך ברכישת חומר גלם באירופה, דבר המייקר מאוד את התהליך", אומר הפקיד.

ישראל יוצאת לדבריו, מהתחרות על שוק האספקה של מוצרים טכנולוגיים בארה"ב. "התחזית לגבי ארה"ב איננה טובה", אומר הפקיד, "ישנן כבר יותר מדי חברות שאפילו אינן מבקשות הצעות מחיר לגבי המשך ההתקשרות עם חברות ישראליות, משום שהן יודעות שהייצור בישראל יקר מדי עבורן".

לדברי הפקיד הבכיר, חלק מהאשמה יש להטיל על המפעלים הישראלים עצמם ולא רק על סיבות אוביקטיביות או חיצוניות. במפעלים רבים שורר, לדבריו, חוסר יעילות הקשור גם בשיטה הכללית וגם ברמת המנהל. כן ישנן לדבריו בעיות ספציפיות לישראל כמו החרם הערבי למשל.

משקיע מהונג קונג מקים מפעל בקרית-שמונה אך אין עובדים

מאת שמעון וייס

איש מתושבי קרית-שמונה והסביבה לא נענה לפניות העירייה וגורמי התעסוקה לעבוד במפעל טקסטיל חדש המוקם בישוב על-ידי משקיע מהונג-קונג. למפעל דרושים כ-1600 עובדים, מהם כמאתיים עובדים בכירים בתפקידי מהנדסים, טכנאים, מנהלי מחלקות ואחראי משמרת.

הפניות לציבור נעשו באמצעות עיתונים מקומיים בקרית-שמונה ובמודעות בחוצות העיר, אך למרבית הפלא, לא גילה איש מתושבי העיר ענין בפניות אלו ולא נענה להן. בקרית-שמונה שאלו בימים האחרונים, היכן הם המובטלים שהפגינו לאחרונה מול בנין העיריה. בעיר עצמה מתקשים להסביר את התופעה.

ראש העיר, פרופסור אורן, הביע אכזבה גדולה מאי-ההענות לעבוד במפעל החדש והחליט לצאת בקריאה נרגשת לכל בני קרית-שמונה שעזבו את העיר בשל העדר תעסוקה הולמת ומודרנית, לחזור הביתה ולהיקלט במפעל החדש תוך קבלת תנאי שכר הוגנים ואף גבוהים מן הממוצע.

אורן הודיע כי אם פנייתו לא תיענה, יפנה לכל המובטלים במדינה באמצעות המרכז להכוונה לעיירות פיתוח וימליץ בפניהם לעבור לקרית-שמונה כדי לשאת את רגל העבודה העברית בעיר. בקרית-שמונה יש אחוזי אבטלה ודורשי עבודה גבוהים והיא בין המובילות באחוזים אלה בקרב עיירות הפיתוח בארץ.

התעשיינים: חזות קשה למשק ב-1988

צופים מיתון שיתפתח במחצית השניה השנה בארה"ב ויפגע בזרימת כספים

מאת דני גוב

התעשיינים צופים, שהמשבר העולמי [illegible] עלול לגרור השפעה ישירה על מצב המשק הישראלי ובמיוחד על מגזר היצוא. מנהל המחלקה לניתוח כלכלי בהתאחדות התעשיינים, שאולי כצנלסון אומר, שהחלשות הדולר, משבר הבורסות והקיצוץ הצפוי בתקציב הממשל האמריקאי, ביחד עם הקטנת הגרעון המסחרי של ארה"ב, ישפיעו על מצב המשק הישראלי ב-1988 ובתנאים כאלה עלולה [illegible] משמעותית [illegible] העולמי, קיפאון, ללא ספק, ביצוא המקומי, כולל היצוא לאירופה.

להערכת התעשיינים, המיתון שיתפתח במחצית השניה של 1988 בארה"ב, יפגע גם בהעברות החד צדדיות הפרטיות לישראל ובגיוס הבונדס.

במישור הפנימי, אומרים התעשיינים, ישפיעו לרעה העליה בשכר הריאלי כתוצאה מהסכמי השכר, שנחתמו בסקטור הציבורי בסוף אשתקד ובשל חוק המינימום, שיחייב העלאה ניכרת במדרגות השכר התחתונות באפריל 1988. התעשיינים מעריכים, שכתוצאה מכך יעלה השכר במשק ב-1988 בכ-6% ויותר.

גורם משפיע אחר, הוא הגידול המשמעותי בהחזר חובות הממשלה (18 מיליארד שקל) הכולל עליה משמעותית בהחזר מילוות חובה, שנתפס על ידי הציבור כמס שלילי. בעיה נוספת היא אי ביצוע קיצוץ אמיתי בתקציב השנה הבאה, אלא ניסיון להציג קיצוץ על ידי הגדלת הכנסות המשרדים, ניסיון שעשוי ברובו לעלות בתוהו, כפי שכבר קרה בשנים קודמות.

"אגרקסקו" תכפיל יצוא התבלינים

חברת "אגרקסקו" תכפיל בעונה זו את יצוא התבלינים הטריים ולפי הערכתה תייצא כ-450 טונות, לעומת 210 טונות שייצאה בעונת 1986/87. דובר החברה חיים קלר מסר בשיחה עם סופר "דבר" כי מדובר ב-28 סוגי תבלינים ירוקים, בהם פטרוזיליה, שמיר, אורגנו ואחרים. הביקוש לתבלינים מישראל טוב מאוד באירופה, המכירות כפולות מאשתקד בתקופה זו וגם המחירים גבוהים יותר. קצב המכירות גבר לקראת חג המולד ונאלצו לעבור מעשר טונות לשבוע ל-15 עד 20 טונות. ההכנסה המצטברת פו"ב על 61 טונות הסתכמה בארבע מאות אלף דולר, ובהתאם לכך ניתן לחשב את ההכנסה הכוללת מיצוא התבלינים עד סוף העונה בשלושה מיליוני דולרים. לערך. השנה יימכרו התבלינים גם באריזות קמעוניות בנות 20 גרם וכן יימכרו עציצי תבלין.

במערכת השיווק של התבלינים באירופה בשתתפות מרבית רשתות-השיווק בעלות המוניטין כמו "מרקס אנד ספנסר" בבריטניה רשתות-שיווק גדולות בגרמניה ואוסטריה.

א. סדומי

"לוז" תשקיע ב-1988 6.6 מיליון דולר במו"פ

חברת "לוז" תשקיע בשנת 1988 סך של 6.6 מיליון דולר במחקר ופיתוח, כך החליטה מועצת המנהלים של החברה. נתון זה מייצג גידול של 3 מיליון דולר בתקציב המו"פ בהשוואה לתקציב 1987.

הנהלת החברה החליטה להשתמש בתקציב המו"פ לפיתוח פרויקטים רציניים של מחקר, אשר צפוי, כי יתרמו לגידול המשמעותי ביעילות מערכות החברה ולהקטנת עלויות הפרויקטים שלה בעתיד.

בחברה היו באחרונה מספר שינויים אישיים הבולטים שבהם פרישתו של יצחק בן דוב, לשעבר המנהל הכללי של "כור מתכת", שעבר לקונצרן כלל ושהתפטר מחברותו במועצת המנהלים לאחר שלוש שנות פעילות. כן התפטר חבר מועצת המנהלים של "לוז אינטרנשיונל", ג'ימס רייכונר ובמקומו התמנה ג'ונתן קולבר.

באחת מישיבות מועצת המנהלים האחרונות הושם דגש מיוחד על פיתוח הפרויקט הסולארי בנגב. החברה החליטה להשקיע בהון בעלים או בהלוואות משניות לטווח ארוך כחלק מהמימון הכולל. צפוי כי הפרויקט יביא להשקעה של מיליוני דולרים זרים בארץ.

דני גוב

בנק הפועלים יממן שיפור חזות עסקים

בנק הפועלים מפעיל שתי חבילות מימון עבור עצמאים, בעלי עסקים ובעלי מקצועות חופשיים. חבילת מימון אחת מיועדת לשפר את החזות החיצונית של בתי עסק, חנויות, משרדים ובתי מלאכה, והשניה באה לסייע במיכון בתי עסק קטנים ובינוניים, ובכך לתרום לייעול עבודתם ולשפור השירות שהם נותנים ללקוחותיהם.

חבילות המימון החדשות מופעלות לרגל פתיחת המרכז החדש לעצמאים ולבעלי עסקים של בנק הפועלים, שיעסוק בפיתוח ובקידום הפעילות של הבנק בקרב מיגזרי העצמאים ובעלי העסקים.

ההסדר של מימון פעילות לשפור החזות החיצונית של בתי עסק מעמיד לרשות סוחרים, בעלי מלאכה, בעלי מוסכים ובעלי מקצועות חופשיים הלוואה צמודה לחמש שנים או הלוואה לא צמודה לשנתיים לשפוץ חלונות ראווה, לשפור החזות הפנימית של בית העסק או המשרד, להוספת שילוט ותאורה ולגינון סביב בית העסק. ההלוואות ינתנו על בסיס תכנית שפוץ.

חבילת המימון למיכון בית העסק והמשרד מיועדת לאפשר רכישת ציוד ממוכן, כולל: מחשב PC, מדפסת, מכשיר פקסימיליה, קופה רושמת ומיכשור אחר לצורך תיפעול בית העסק. סכום ההלוואה המירבי במסגרת זו יהיה 20,000 ש"ח. תנאי ההלוואות יהיו דומים לאלה החלים על אלה הניתנות במסגרת חבילת המימון לשיפור חזות בית העסק.

לבלום את ה"בריחה" מהנגב!

התנתים המחרידים על נטישת יישובי הנגב, כפי שנמסרו באחרונה ע"י יחיאל בסטר – ראש המועצה של אופקים – מצביעים על כ-14 אלף נפש שנטשו השנה את באר-שבע ודימונה, מצפה-רמון וירוחם, נתיבות ועוד, שדרות ואופקים. בנוסף לכך מסתובבים בחלק ניכר מיישובים אלה אלפי מובטלים, והצעירים המסיימים שירותם הצבאי, או לימודיהם במוסדות ההשכלה הגבוהה, אין להם למה לחזור... ההגירה הפנימית מהנגב אל מרכז הארץ, המרוקנת אותו מתושביו המעטים ומגבירה את צפיפות האוכלוסין באיזור החוף והמרכז, מקבלת עידוד מהפרסומת הרעשנית לתנאי המגורים המשופרים, איכות החיים הטובה ואפשרויות התעסוקה המצפים להם, "עשר דקות מכפר-סבא", וזאת תוך עטיפת מעשה-הנטישה במעטה "פטריוטי", כביכול לחיזוק כוחה של המדינה בארץ-ישראל השלמה...

ארמות הנגב, המקיפות 65 אחוז משטחי מדינת-ישראל, טומנות בחובן אוצרות-טבע בלתי נדלים של אשלג, ברום, מגנזיום, פוספאטים, נחושת, פצלי-שמן ואחרים, שבחלקם עדיין בלתי מנוצלים, מלבד אוצרות המים הרבים המצויים בה ואשר עשויים להצמיח גידולי יצוא חקלאי מבוקשים בעולם. במשך השנים אף הוקמו באיזור מוסדות מדע ולימוד מפוארים כמו המכון לחקר הנגב, האוניברסיטה, מדרשת שדה-בוקר ואחרים. אבל מה יהיו שווים כל אלה בלי האוצר העיקרי של כוח-האדם, של יישובים פורחים שהנוער והעולים יהרו אליהם ויראו לעצמם אתגר בפיתוחם? כאז עזב בן-גוריון את כס ראש-הממשלה ויצא לרעות את הצאן בשדה-בוקר נשאר קולו ליישב את הנגב "קול קורא במדבר" ולא אל המדבר, הנגב זועק לפיתוח. הצעד הראשון לכך הוא בלימת ה"בריחה" ממנו ע"י הקמת מפעלי תעשיה חדשים אשר יזרימו לתוכו כוח-אדם נוסף. לקראת הבחירות הקרבות לכנסת יירתמו נא מפלגת העבודה והסתדרות למבצע זה ויעמידו בראש מצע הבחירות את הקריאה "אל הנגב" ולא להסתפק בדיבורים, אלא במעשים של ממש. אפשר להעמיד בראש המבצע את לובה אליאב, שכבר נמצא שם ומנהל את המוסד החינוכי "ניצנה".

אייזיק סדומי

א.ב.דטה רכשה את אנטרטיימנט

קבוצת "א.ב.דטה" רכשה בימים אלה את חברת "אנטרטיימנט", הפועלת תחת זיכיון של אנטרטיימנט ארה"ב. החברה האמריקאית עוסקת מאז 1962 במכירת ספרי שוברי הנחות, המיועדים לתחומי הבידור, הנופש, המסחר והתרבות.

הזיכיון להפעלת הנושא בארץ נרכש על ידי יזמים פרטיים לפני שנתיים מחברת-האם האמריקאית.

החברה המקומית מפיקה שוברי הנחה המבוססים על הסכמים בינה לבין חברות המעוניינות להשתתף בתכנית, לפיה הן מעניקות הנחות, בשעורים מוסכמים מראש, עד 50%, לכל לקוח שיציג כרטיס או תלוש המעיד שהוא חבר במועדון.

מחזור המכירות של החברה האמריקאית ב-1986 הסתכם ב-42 מיליון דולר והיא הפיקה בשנה זו 1.6 מיליון ספרים. התמנה חוזים עם יותר מ-20 אלף בתי עסק בארה"ב, דנמרק, שבדיה, אנגליה וישראל. היא חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה האמריקאית.

מנהל החברה בארץ, מל כורנשטיין, צופה היקף מכירות השנה של כ-12 עד 15 אלף ספרים בכל הארץ.

דני גוב

רווח צים ב-1987 יותר מרווחיה ב-1986

חברת "צים" תסיים את שנת 1987 ברווח שלו יפול, לפחות, מזה של שנת 1986, כאשר היא הרוויחה 38 מליון דולר נטו אחרי תשלומי פחת, ריבית והפרשות מטבע ותשלום של 100 מליון דולר ותבותיה לטווח ארוך. יצויין שבמחצית שנת 1987 הסתיימה ב"צים" רווח נקי של 27.2 מליון דולר, אחרי תשלום של 50 מליון דולר ע"ח השבות לטווח ארוך ותשלומים אחרים. החברה עמדה במחצית השניה של השנה הזאת לשלם סכום נוסף של כ- 50 מליון דולר ע"ח חובותיה לטווח ארוך, למרות שלחברה טרם הגיעו הסיכומים לחודש דצמבר מסניפיה ברחבי העולם, מביעים אנשים המקורבים לצים אופטימיות רבה לגבי התוצאות המאזניות של החברה לשנת התקציב 1987 שתסתיים מחר ב- 31 לדצמבר. בניגוד לידיעות באמצעי התקשורת טרם יסתיים המו"מ עם מספנות זרות בדבר רכישת 7 אניות חדשות לחברה בהשקעה כוללת של 200 מליון דולר. המו"מ מתנהל עם מספנות גדולות: בברזיל, במזרח הרחוק ובמערב אירופה.

יוסף מיכלסקי

"דלתא" מציעה ליצרנים שיווק ע"י "שירותי מדף"

חברת הבת של דלתא, "דלתא טקסטיל שיווק" הנהיגה באחרונה שיטת שיווק חדשה המיועדת לשרת יצרנים שונים. מדובר בשיטת "שירותי מדף" ליצרנים המעוניינים להשתמש במערך השיווק של דלתא למכירת מוצרים שאינם מוצרי מזון.

לפי השיטה החדשה יוכל יצרן כלשהו לנצל את תכיפות הביקורים של מקדמות המכירה של דלתא בחנויות המזון הפועלות בשיטת השרות העצמי. בעת שהן מגיעות כדי לסדר את המדף של דלתא הן תטפלנה מעתה גם במוצרים אחרים, שאינם מוצרי מזון.

התמורה שדלתא תקבל מיצרנים אחרים בתמורה לשירותים אלה תאפשר למקדמות שלה להגדיל את מספר הביקורים בחנויות ולהבטיח שמדפי דלתא יהיו במיטבם.

בשלב הראשון, אומר אליעזר אוריאל, מנכ"ל דלתא טקסטיל שיווק, מעניקה החברה שירותי מדף למכירת מגבות למתנות, כלי אוכל, לשימוש חד פעמי, מכשירים לטיפול בשיער.

דני גוב

שוק אפור / דן שלם

הריבית עדיין גבוהה

התכנית הדולרית של בל"ל מתחרה במימון דולרי

בשוק האפור יש כיום יציבות בהיצע הכסף לעומת הביקושים, כאשר עדיין רמת הריבית המתבטאת במחירי עלות נכיונות השיקים גבוהה למדי. בשבוע האחרון נערכו מרבית העיסקאות ברמות ריבית של 5%-6.5%. בתחום האשראי הצמוד ניכרת הפעילות הרבה של הבנקים שהם הפעילים העיקריים במימון צמוד ואת מקורות האשראי שהם לווים גם בשוק האפור הם מנצלים לצרכים עצמיים, בין השאר להלוואות ללקוחותיהם, במרווח גבוה יחסית.

בשבוע האחרון נסו מרבית הבנקים לתת למפקידים שעורי ריבית של 5.75%-8.1% וזאת כשמדובר בפקדון ל-5 שנים.

חברות הביטוח שהן הגוף העיקרי בריכוז עסקות גדולות בתחום זה, כמעט ואינן מציעות כספים בשל שיקולים עיסקיים, ויש קושי באיתור מקורות גדולים.

במימון הדולרי אין כמעט עיסקאות וזאת בשל העדר ערבויות אך גם בשל העובדה שבנק לאומי החל מציע השבוע לקיחת קוי חח"ד דולרי בריבית נמוכה יחסית גם בסכומים בינוניים.

יצויין כי פעילות המלווים כיום בשוק אינה אחידה. הגופים הגדולים כמו כלל נוטים שלא לחדש את ההלוואות, כאשר מלב"דים, סוחרים, מספר מפעלי תעשיה ומזון וחברות בורסאיות שגייסו באחרונה הון מוכנות להלוות כספים כנגד ערבויות בנק, ערבויות מוסדיות, ולעיתים כנגד ממסרי שיקים. הלווים העיקריים הם גורמי מסחר בענפי הצריכה, וקיבוצים שמנסים לקבל מימון נוח, אך יש רבים שנרתעים מלהעניק להם אשראי כשמדובר בערבות הגוף התיישבותי. כפי שציינו בעבר הנטייה בשוק האפור היא להקל עם קיבוצי השומר הצעיר ולהחמיר עם קיבוצי התק"ם.

בעיסקה מסויימת השבוע הסכים גוף עיסקי להלוות סכום כסף בינוני בשקלים לטווח קצר בעלות של כ-3% שנחשבת לנמוכה למדי. כאשר מדובר במימון לטווח ארוך לקיבוצים, הרי ביצוע עסקות נתקל בקשיים, כנראה בשל העובדה שבדרך-כלל הערבות המוצעת היא של הקיבוץ, או של הגוף ההתיישבותי.

עקב התגברות היבוא, הגידול ביצוא בדצמבר ובעיות המיסוי ניכרת פעילות רבה של עמילי המכס שמנסים לקבל מימון נוח. בדרך-כלל נוטים להלוות להם בריבית של 3.75%-4.25% כאשר חברות עמילות המכס הגדולות העלו באחרונה את עלויות המימון ללקוחות, כאשר שיקולי המימון היוו גורם חשוב בבחירת עמיל המכס בעבר.

לקראת שנת 1988 מעריכים בשוק האפור כי הביקוש לכסף ישמור על יציבות, אך רמת הסיכון במתן המימון אינה כה ברורה. אם מדובר במימון צמוד, הרי הציפיות הן לעליית הריבית בתחילת 1988, כאשר יש לזכור ששנת המיתון של חובות הפנים של המדינה בשנה זו, לא תשפיע בלשון המעטה על עיצוב שעורי הריבית, ויתכן כי הריבית שישלמו למפקידים תעלה בחצי אחוז. לגבי המימון הדולרי אין כיום חשש מפיחות ריאלי ומחירי הכסף הם בהתאם.

שערי מטבע חוץ ביום 3.1.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב		1.50	1.57	1.50	1.57	1.50	1.57	1.5290	1.5480	1.5295	1.5485	1.5285	1.5477	1.5386
1 מארק גרמני		0.95	1.00	0.95	1.00	0.95	1.00	0.9696	0.9816	0.9698	0.9820	0.9686	0.9807	0.9741
1 ליש"ט		2.80	2.93	2.82	2.95	2.81	2.95	2.8653	2.9010	2.8662	2.9020	2.8628	2.8988	2.8783
1 פרנק צרפתי		0.28	0.29	0.27	0.29	0.28	0.29	0.2856	0.2893	0.2864	0.2900	0.2861	0.2897	0.2873
100 ינים יפאניים		1.24	1.30	1.24	1.30	1.23	1.30	1.2621	1.2778	1.2609	1.2766	1.2602	1.2761	1.2674
1 גולדן הולנדי		0.85	0.88	0.85	0.89	0.84	0.88	0.8614	0.8721	0.8622	0.8729	0.8594	0.8702	0.8651
1 פרנק שוויצרי		1.18	1.23	1.18	1.24	1.18	1.23	1.2011	1.2160	1.2024	1.2174	1.1997	1.2148	1.2058
1 כתר שוודי		0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2643	0.2676	0.2642	0.2674	0.2639	0.2673	0.2655
1 כתר נורבגי		0.24	0.25	0.24	0.25	0.24	0.26	0.2456	0.2487	0.2447	0.2478	0.2455	0.2486	0.2467
1 כתר דני		0.25	0.26	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2512	0.2543	0.2514	0.2545	0.2509	0.2541	0.2524
1 מארק פיני		0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.40	0.3881	0.3929	0.3878	0.3926	0.3874	0.3923	0.3905
1 דולר קנדי		1.15	1.21	1.15	1.21	1.15	1.21	1.1743	1.1889	1.1742	1.1889	1.1730	1.1877	1.1819
1 דולר אוסטרלי		1.04	1.14	1.07	1.15	1.07	1.15	1.1032	1.1169	1.1042	1.1180	1.1050	1.1189	1.1108
1 ראנד דרא"פ		0.51	0.61	0.48	0.80	0.50	0.70	0.7920	0.8019	0.7923	0.8021	0.7925	0.8024	0.7970
10 פרנקים בלגיים		0.45	0.47	0.45	0.48	0.45	0.47	0.4608	0.4665	0.4632	0.4690	0.4613	0.4671	0.4652
10 שילינגים אוסטריים		1.35	1.41	1.35	1.41	1.07	1.15	1.3762	1.3933	1.3748	1.3919	1.1050	1.1189	1.3830
1000 לירטות איטלקיות		1.28	1.36	1.29	1.37	1.28	1.37	1.3147	1.3310	1.3128	1.3292	1.3074	1.3239	1.3181
1 "סל" (ECU)		—	—	—	—	—	—	1.9953	2.0201	1.9925	2.0174	—	—	2.0056
1 דינר ירדני		4.39	4.66	4.33	4.61	4.26	4.56	—	—	—	—	—	—	4.5158
10 לירות לבנוניות		—	—	0.08	0.09	0.02	0.03	—	—	—	—	—	—	0.0333
1 לירה מצרית		0.66	0.70	0.62	0.66	0.66	0.72	—	—	—	—	—	—	0.7078

صورة عن الاصل

هكذا من الاعمال

סטף „מסיר סופית מועמדותו" לרכישת מפעל מנועי בית שמש

במכתבו למנכ"ל האוצר: נוסח החוזה שקיבל לפני ימים אחדים אינו תואם מה שסוכם במו"מ; ממליץ לא לסגור; מתגבשת קבוצת יזמים פרטיים „שייצרו יותר ויותר חלקי מנוע"

מאת יוסי ליבוביץ סופר „דבר"

התעשיין סטף ורטהיימר הודיע אתמול למנכ"ל משרד האוצר ויקטור מדינה על כוונתו לפרוש סופית מרכישת מנועי בית שמש.

במכתב ששלח אתמול למנכ"ל האוצר כותב התעשיין: „בצער רב ולאחר שיקול נוסף ומעמיק בנוגע למפעל מנועי בית שמש, החלטתי להסיר סופית מועמדותי לרכישת המפעל. נוסח החוזה שקיבלתי מהאוצר לפני ימים אחדים אינו תואם את אשר סוכם במו"מ שנמשך חצי שנה עם ממשלת ישראל בתיווכו של נציגה גיורא גזית. המו"מ לרכישת המפעל היה מורכב, ממושך ומסובך והיו מעורבים בו משרד הביטחון, משרד האוצר והמערכה הממשלתית שמונתה לעניין בית שמש.

„בנוסח החוזה שנמסר לי אין לצערי ביטוי נאמן למה שסוכם במו"מ. אילו רציתי להמשיך בתהליך הרכישה, היה עלי לפתוח במו"מ מחדש. אין לי עניין בזה. אני עדיין סבור כי מפעל מנועי בית שמש הוא טוב ביסודו וניתן לשקמו ולהעלותו על הדרך הנכונה. אני ממליץ בכל לב, ורף החלטתי, שלא לסגור את המפעל: להיפך, יש להכניס בו תנופה של ייצור ולהמשיך במה שנעשה בשנה האחרונה לשיפור מסגרת הייצור וצמצום ההפסדים".

ורטהיימר אמר אתמול לסופר „דבר" כי בטיוטה שהוגשה לעיונו מדובר רק בסעיפים המתייחסים לנושאים כספיים. „כאילו מדובר במו"מ בין סוחר לבנקאים". לדבריו, הנושא העיקרי שבגללו נמשך המו"מ לקניית המפעל חצי שנה – בית המנוע – כלל אינו מוזכר בחוזה. „במקום לחשוב איך להבטיח שבישראל ימשיכו לייצר בית מנוע, מדברים אתי על מסים ועל כמה שכל צד חייב. אני לא כועס על אנשי האוצר, אבל אין לי חשק להתחיל אתם במו"מ מחדש".

ורטהיימר גילה כי במפעל מנועי בית שמש קיימת תוכנית הבראה שעבדו עליה בין השאר ארבעה מהנדסים ממפעלו „ישכר". „רק יבצעו את התוכנית ויתנו למפעל לעבוד ללא הפרעה – אז הוא יצליח", אמר. התעשיין הוסיף כי גם בלי מפעל מנועי בית שמש תתגבש בקרוב קבוצה של יזמים פרטיים אשר יחדיו ייצרו יותר ויותר חלקי מנוע עד שבישראל יהיו מסוגלים לייצר מנוע למטוס.

המשטרה מחפשת הפורצים וחמש התמונות הנותרות

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

המשטרה מצאה 10 מתוך 15 הציורים היקרים שנגנבו לפני שנה וחצי בפריצה לבית האמנים בירושלים. הציורים נתגלו באקראי והפורצים עוד לא נלכדו.

אלמונים פרצו במוצאי שבת 7.6.86 לביתן האמנים וגנבו 15 ציורים יקרי ערך של ציירים ישראליים לאחר שהוציאו אותם מהמסגרות. הציורים שנגנבו היו מתוך אוסף גבעון המונה 150 ציורים ומקיף את התפתחות הציור הישראלי עד אמצע שנות ה־80.

בין הציורים היו יצירות של זריצקי, סטימצקי, צבי שור וראובן רובין משנות ה־20 וה־30.

בסוף השבוע שעבר מצאו שני פועלים ערביים 10 תמונות בדירה בקטמון בעת שיפצו אותה. הם הביאו אותן לסוחר אמנות מבית גללה כדי שיעריך את מחירן. הסוחר התעניין דווקא אצל אנשי בית האמנים על שוויים של הציורים ואלה מיהרו להודיע על כך למשטרה.

החוקרים עצרו את הסוחר, שני הפועלים וכן את שני בעלי הדירה. כולם שוחררו לאחר שמסרו את גרסתם והוברר כי לא היו מעורבים בפריצה.

חקירת המשטרה נמשכת במאמץ ללכוד את הפורצים ולמצוא את חמשת הציורים הנותרים.

בכיר במע"מ־רחובות חשוד בסחיטה ושוחד

(ע). – פקיד בכיר במס הכנסה ברחובות נעצר אתמול כחשוד בסחיטה ובשוחד.

דובר משטרת מרחב השפלה, רב פקד משה מלול, מסר כי האיש, העובד במחלקת מס ערך מוסף, נתפס לאחר מעקב וחקירה ממושכים על ידי צוות שבראשו עמד אחד הבלשים הבכירים של המרחב, אלי מיימון.

לפי החשד, נהג החשוד לדרוש מבעלי עסקים, באמצעות מתווך כספים, בין 2000־4000 דולר עבור סגירת תיק לאחר שהיה מעורר את חרדתם במיקוח תשומות.

האיש יובא בפני שופט שלום להארכת מעצרו כבראה מחר.

מת הכימאי שהורעל ב„מכתשים"

נמצאה בו כמות גדולה של מתנול; נערכת חקירה

מאת אמיר רוזנבליט סופר „דבר"

משרד העבודה ומשטרת מרחב הנגב חוקרים את נסיבות מותו של עמי הורניק, כימאי במפעל „מכתשים" באתר רמת חובב, אשר מת ביום ו' האחרון לאחר שאושפז במצב אנוש בבית החולים „סורוקה" בבאר שבע בגלל הרעלה.

הורניק היה מאושפז בבית החולים 15 יום כשהוא מחוסר הכרה. בבדיקות נמצאה בדמו כמות גבוהה של מתנול, חומר רעיל המשמש כממיס ליסודות ותרכובות כימיים. עד כה לא נודעו נסיבות ההרעלה, ומתאם הבטיחות ב„מכתשים" עמנואל סורקיס אמר אתמול כי המפעל לא יחקור ביזמתו את פרטי המקרה ויסתפק בחקירתם של הגורמים האמונים על כך.

מקרה זה מחריף שוב את המחלוקת הקיימת על הקמת מרפאה לטיפול ראשוני בנפגעי גזים ופגיעות אחרות באיזור התעשיה הכימית רמת חובב שמדרום לבאר שבע. באתר פועלים כיום חמישה מפעלים כימיים, המעסיקים כ־1000 איש. העובדים הללו חשופים יום יום לסכנת פגיעה כימית ממתקני הייצור במקום. סכנה זו חריפה שבעתיים בהיעדר מרפאה לטיפול בנפגעים.

מינהלת האתר, המורכבת מנציגי המפעלים הכימיים, החליטה להקים במקום מרפאה לטיפול ראשוני. לצורך זה גוייס סכום של כחצי מיליון שקל, אולם בשל התנגדות משרד הפנים ומינהל מקרקעי ישראל, התוכנית לא יצאה אל הפועל.

מנהל המרפאה לרפואה תעסוקתית ב„סורוקה" פרופ' רפאל כראל אמר שבאיזור התעשיה הכימית חייבים להחזיק צוות רפואי ומרפאה לטיפול ראשוני מהיר. לדבריו, במקרה של הרעלה, טיפול ייחודי נכון עשוי להקטין את רמת הסיכון.

מנהל האגף לאקולוגיה ובטיחות בחברת „מבני תעשיה", המתחזקת את האתר ברמת חובב, אלדד שרוני, אמר אתמול: „איזור התעשיה מחייב הקמת מרפאה כדי למנוע אסונות כבדים. בעבר אירעו מקרים של פינוי נפגעים ממפעלי האיזור לבית החולים בבאר שבע בכלי הרכב של המפעלים. הנפגעים לא קיבלו טיפול ראשוני ויתכן שאם הטיפול היה ניתן במקום והנפגעים היו מועברים באמבולנס, היה ניתן להקטין את הנזק". שרוני אמר עוד כי לא צריך לחכות שבאיזור רגיש זה יתרחשו אסונות כבדים כמו שאירעו בבופאל שבהודו או באלכסנדריה, שם נגרמו אבידות כבדות. מתאם הבטיחות ב„מכתשים" הטעים אתמול כי כמו בעבר כן גם עתה תומך המפעל בהקמת המרפאה ברמת חובב.

את תגובתו של מתכנן מחוז הדרום במשרד הפנים, יצחק שטרית, לא ניתן היה להשיג במשך השבוע האחרון.

סוקולובסקי „מצטער שעשה זאת"

(ע). במשפטו של פרופסור מרדכי סוקולובסקי, לשעבר סגן נשיא אוניברסיטת תל־אביב, הנאשם בגניבת כ־20 אלף דולר מהאוניברסיטה, נחקר אתמול הנאשם בחקירה הנגדית מדוע מסר דיווחים לא נכונים על ימי אש"ל בחו"ל שעה שהיה בארץ באותם ימים.

סוקולובסקי הסביר כי דיווח על שהות בחו"ל יום לפני הנסיעה ויום לאחריה, במספר מקרים, על־פי עצתו של מי שהיה ראש מדור מורים בענף פרס חנוך אפל, שהלך בינתיים לעולמו, או מנכ"ל האוניברסיטה לשעבר, עו"ד אמנון גולן. לדבריו „הם אמרו לי למסור דיווחים אלה כדי לפצות אותי על הוצאות שהיו לי בנסיעותי לחו"ל, שלא היתה כל דרך רשמית לפצותי עליהן".

בחקירתו אמר שלא סיפר על הסוד זה לאיש כי „גם אני ראיתי בזה צעד מוזר ובהחלט לא מקובל". הוא ציין כי היום הוא מצטער שעשה זאת.

כששאלה אותו התובעת, עו"ד ליה לבאון, מדוע לא מסר גרסה זו במשטרה ביום הראשון לחקירתו ומדוע לא ניצל את הזדמנות הפז שניתנה לו לתת הסבר זה ביום השני לחקירתו ובמקום זאת השיב ב„אין תגובה", ענה: „ביום הראשון לחקירתי חשבתי שהשוטר דובר אמת לכן עניתי. ביום השני גיליתי שאנשי המשטרה הטעו אותי לגבי המעצר". לדבריו התבטאה ההטעייה בכך שבאותו יום היתה חגיגה בתקשורת", כלשונו, וכרור שהמשטרה היא שמסרה את החומר לתקשורת. לדבריו בעקבות „החגיגה בתקשורת הודעתי לחוקר שאני לא עונה", אמר פרופ' סוקולובסקי מעל דוכן העדים.

הנאשם טען עוד כי במשטרה אמרו לו שהוא ייכנס לשופט בדלת האחורית ולא הראשית ובפועל נכנס דרך הדלת הראשית, שם חיכו לו כל העיתונאים והצלמים.

„אתה אורח כמו כל אורח אחר. מדוע צריך להעביר דווקא אותך בדלת האחורית", שאלה התובעת. הנאשם השיב: „כי ביקשתי לא להיחשף לתקשורת, מאחר שהייתי משוכנע, כמו היום, שאני חף מפשע".

ילמדו „ניהול שתפני" בבית ברל

מאת סופר „דבר"

מסלול חדש להכשרתם של נציגי עובדים בניהול שתפני ייפתח בקרוב במכללת בית ברל.

יו"ר האגף לדמוקרטיה תעשייתית בהסתדרות, רעיה רוזיק, מסרה שתוכנית הלימודים נבנתה בהסתמך על הידע שהצטבר באגף בעשור האחרון שבו נערכו קורסים לנציגי עובדים בהנהלות בשלוש אוניברסיטאות.

תוכנית ההכשרה מורכבת מרמה בסיסית, המשותפת לכל ציבור העובדים.

גל מאשים את התק"ם בנטישת המאבק; ידלין מביע תמיהה

מאת דויד משיטב סופר „דבר" לענייני חקלאות

מזכיר תנועת המושבים גדליה גל מאשים את התק"ם בנטישת מאבק חבריו בהתיישבות להשגת פתרון לבעיותיהם הכלכליות. בכינוס רכזי מושבים שהתקיים אתמול בתל־אביב, אמר גל: „התק"ם מאמין שיקבל את חלקו בסיוע להתיישבות ועל כן הוא יכול לישון בשקט ולהפסיק להיאבק. זו אשלייה שתטפח על פניהם של ראשי התק"ם".

לדבריו יש הרגשה שהתק"ם נוטש את המערכה. „הם טוענים שברצונם לעזור למושבים, אך בפועל זה לא קורה. נוכל להסתדר בעצמנו", אמר. תנועת המושבים ממתינה לראות עתה אם לסיכומים האופטימיים בין שר החקלאות אריק נחמקין לבין שר האוצר משה נסים יש ביטוי. „אם לא, נחדש את המאבק", הוסיף.

מזכיר התק"ם אהרון ידלין אמר בתגובה כי הוא תמה על דבריו של גל. לדבריו התק"ם לא נטשה את המאבק. ההתלכדות במטה המשותף של משפחת האדמה היתה סביב חמש תביעות:

★ ביצוע ההסכמים הבאים של ועדת רביד וכן הסכם משרד האוצר והתק"ם. היה שלב מסויים שמושבי הצפון רצו לשנות את ההסכם והתק"ם לא הסכימה לכך וגם שר החקלאות התנגד. פיש לנקודה זו [illegible]

★ ערבות [illegible] עומדת.

★ הגדלת תקציב משרד החקלאות. בנושא זה ממתינים לתוצאות. כאן יש כבר הישג: ייכללו בהסכמים ישובים חדשים.

נותרו שתי תביעות: תוספת הון חוזר לייצור החקלאי וכן תביעה לרווחיות הייצוא החקלאי ועל נקודות אלה נמשיך להיאבק, אמר ידלין.

המושבים מאויימים

התנועות המושביות דורשות מחברות הביטוח לבטל את העלאת דמי הביטוח לחברי המושבים ב־60 אחוז ויותר וכן העלאת ההשתתפות העצמית של המבוטחים פי שלושה.

במברק למנכ"ל חברת הסנה, המשמש גם כיו"ר איגוד חברות הביטוח, אומר גל כי ההעלאה האמורה היא לעג לרש ושואל אם חברות הביטוח אינן מודעות למשבר הכלכלי העובר היום על המושבים.

גל, המסתמך על פרסומים בעיתונות, טוען גם כי העלאה זו גדולה פי ארבעה לפחות מעליית המדד בשנה החולפת. הוא מזהיר את חברות הביטוח כי המושבים יצביעו ברגליהם ולא יחדשו פוליסות קיימות.

„ראדה" מתריע על מיעוט הזמנות ממשרד הביטחון

מאת יצחק מרידור, סופר „דבר" בעמק

מפעל „ראדה" בבית שאן, המייצר בשביל מערכת הביטחון, מסוגל לקלוט 200 עובדים נוספים בתנאי שיוזרמו הזמנות נוספות; אבל על בסיס ההזמנות הדלות שהמפעל קיבל עד כה ממשרד הביטחון, לא ניתן יהיה להבטיח מקום עבודה לאורך זמן גם לעובדים הקיימים", אומר מנהל השיווק מאיר שריב.

לדבריו חיסל ביטול פרוייקט הלביא 65 משרות שהוקצו במפעל לבני בית שאן. היקף חלופות הלביא המוכנסות כיום ל„ראדה" עומד על 17 וחצי אלף דולר בלבד, שהם כרבע מהתוצר לעובד בשנה.

כיום עובדים ב„ראדה" 100 איש, מהם 70 הנדסאים וטכנאים תושבי בית שאן והסביבה. „ראדה" תומך במערכת החינוך של בית שאן ואף הקצה על חשבונו מהנדס, הנדסאי וטכנאי להוראת מקצועות האלקטרוניקה והמחשבים בבתי הספר היסודיים בעיירה. בשנה הבאה ייפתח במקום בית ספר להנדסאים בחסות המפעל.

השנה לומדים במגמות האלקטרוניקה בבתי הספר של אורט בבית שאן 120 תלמידים. „ראדה" יעניק בשנה הבאה ארבע [illegible] לבני בית שאן שיתחייבו לעבוד במפעל בתום לימודיהם; אבל „ללא התמיכה המאסיבית של הממשלה בהבטחת מקומות עבודה עתידיים לתלמידים אלה", מדגישה הנהלת „ראדה", „אין טעם רב בהמשך הכשרת כוח אדם מקצועי מקומי ברמה גבוהה".

עובדי סולתם חזרו אך עדיין אין די הזמנות – נמשך המו"מ

מאת יוסף ביילסקי סופר „דבר"

860 עובדי סולתם חזרו אתמול לעבודה כאשר ברקע מו"מ בין ההנהלה לבין נציגיהם על פיטורי 200 פועלים נוספים. המפעל נפתח אחרי שרוב הפועלים אולצו לצאת לחופשות והשתלמויות למשך כחמישה חודשים בשל המשבר במפעל מתוך תקווה של ההנהלה והפועלים שבפרק זמן זה יושגו הזמנות חדשות.

אתמול הוברר שההנהלה לא הצליחה להשיג זאת. מנכ"ל סולתם ד"ר אלעזר ברק הודיע אתמול שבידי המפעל אין עדיין הצבר הזמנות המבטיח תעסוקה לכל העובדים ולכן נמשך המו"מ עם נציגיהם להשגת הסכם על צמצום עלויות.

סופר „דבר" מציין שפירוש „צמצום עלויות" הוא צמצום כוח אדם. „אם נשיג זאת, יש לנו סיכוי לשרוד ולעמוד מול מתחרינו בחו"ל. בעלות הייצור הנוכחית אינני רואה שום סיכוי לקבל אף מעט מההזמנות הקיימות", אמר ברק.

להלן מסר שהמפעל נפתח אחרי החופשה המוארכת על פי הסכם עם הוועדים וכי תוך חודשיים־שלושה יהיה אפשר לדעת את היקף התעסוקה: בפרק זמן זה יוכרע גורל מספר הזמנות עליהן מתמודד המפעל וכהן תוצאות המכרז לאספקת מרגמות לצבא ארה"ב.

בתקופת הביניים ניסו נציגי סולתם לקבל הזמנות גם בתחומים אזרחיים. לכך יש להוסיף את משבר תעשיית הנשק בעולם ואת המגבלות הפוליטיות החלות על יצרנים ישראליים. עלויות הייצור הגבוהות מונעות מסולתם להתחרות עם היצרנים החדשים בתחום זה. בהודעת המנכ"ל צויין שבתקופת פסק הזמן כאשר העובדים היו בחופשות ובהשתלמויות, לא זכה סולתם לשום סיוע ממשלתי ומחסני המפעל „מלאים" כפי שהיו בסוף אוגוסט 1987; אלא שהמלאי גדל וההפסדים [illegible]

סופר „דבר" מוסיף שהמלאי מסתכם בכ־100 מיליון דולר. בתקופת הביניים דובר על הסדר בין האוצר לבין משרד הביטחון שיאפשר למשרד הביטחון לרכוש כשליש מהמלאי, אך מהודעת המנכ"ל ברור שהסדר כזה לא הושג.

גוראל מותח ביקורת על הממשלה

מאת אריאלה ראובני כותבת „דבר"

ראש עיריית חיפה אריה גוראל מתח שלשום ביקורת על הממשלה על שאיננה קובעת מדיניות ברורה בנושא היחסים בין יהודים לערבים. לדעתו העדר מדיניות כזאת תרם לאירועי השבועות האחרונים.

גוראל אמר את הדברים בקבלת פנים שנערכה ב„בית הגפן", המרכז היהודי־ערבי בחיפה, לראשי העדות הנוצריות, הדרוזיות והמוסלמיות בעיר לרגל השנה האזרחית החדשה. בין הנוכחים היו ראשי מועצות ערביות, הקאדי של בית הדין השרעי, חברי מועצת העירייה ואחרים.

מומחים: חולי נפש בטיפול קהילתי פתוח אינם מסוכנים

מאת רבקה הרניש, סופרת „דבר"

חולי נפש המטופלים באורח חופשי אינם מסכנים את הציבור – טענו אתמול מומחים ביום עיון שנערך לכתבי מדע ורפואה באגודת העיתונאים מלווה בסיור במרכז הרפואי לבריאות הנפש אברבנאל בבת ים. המגמה בפסיכיאטריה כיום היא לתת לחולים אלה טיפול קהילתי פתוח ולהימנע ככל האפשר מאשפוזם במוסדות סגורים.

שכיחות הפשע בתוך המשפחה היא היום בראש עולם האלימות, אבל רוב הרוצחים לא היו מעולם מאושפזים בבתי חולים לחולי נפש, ציינו המומחים. לדברי מנהל אברבנאל, פרופ' אבנר אליצור, והפסיכיאטר המחוזי ד"ר משה זהר, תופעת אלימות בקרב חולים פסיכיאטריים נדירות מאוד; עם זאת „כל מקרה סנסציוני" גורר תביעות הציבור לגבי פסיכיאטרים „לנבא מראש" אפשרות האלימות. היכולת לנבא סיכון גבוה לפשע יכולה להסתמך בעיקר על איומים בעבר, ואם לא היו איומים כאלה, אין נתונים אחרים טובים יותר להערכת הסיכון, טען ד"ר זוהר.

לדברי פרופ' אליצור „הפסיכיאטר הולך על גשר צר, הוא רוצה להבטיח את שלום הציבור ובמקביל לשמור על טובת החולה. הפסיכיאטריה הקהילתית איננה רואה בחופש לחולה נפש ובית החולים [illegible] לחלק במערך הטיפול הקהילתי. האשפוז הוא לתקופות קצרות לצורך טיפול אינטנסיבי וכוללני, רפואי ופסיכו־סוציאלי, כפי שניתן על ידי צוות מקצועי מגוון. הטיפול מאפשר לחולה לשוב ולהשתלב מחדש במסגרות המשפחתיות, החברתיות והמקצועיות בקהילה. „כך נוצר רצף מדורג של מעבר הטיפול בחולים מהקהילה לאשפוז בבית החולים ומבית החולים בחזרה לקהילה בהתאם לעקרון הבסיסי של התערבות רפואית מקצועית פעילה וכוללנית קצרת־מועד בבית החולים ואחריות על מעקב טיפולי ארוך טווח בקהילה", ציין.

למדיניות זו שתי מטרות: האחת – הקטנת משך האשפוז בבית החולים ועל ידי כך הגדלת סבב המיטות; השנייה – הפעלת אלטרנטיבות לאשפוז כמו שירותי קהילה מתגברים, התערבות מיידית במשבר במקרים דחופים בחדר מיון, אשפוזים במחלקות פתוחות ובמחלקות יום המאפשרות חופש מירבי וקשר לקהילה וחיזוק המסגרות המשפחתיות התומכות לאפשר את קליטת החולים חזרה אליהן.

המהפכות בגנטיקה ובפרמקולוגיה, ולא פחות גם המהפכה החברתית הקשורה במאבק על זכויות הפרט, שינו את פני הפסיכיאטריה, ציינו הדוברים. המאבק על זכויות הפרט מוצא כעת את ביטויו בהצעה המתגבשת לצמצום סמכותו הרבה של הפסיכיאטר המחוזי להפעיל אשפוז כפוי. על פי החוק „הקיים" [illegible] אשפוז כפוי במקרים שהחולה עלול לסכן את עצמו או את זולתו. על פי ההצעה שמשרד הבריאות עומד להביא בקרוב לוועדת חוק ומשפט, אשפוז כפוי יופעל רק במקרים שהחולה מסוכן לאחרים.

המומים והכואבים על מות בני בעלי אבינו ואחי

עמי הורניק

אביו: אשר
אשתו: רותי
אחיו: יורם ובני משפחתו
בנו: עומר ובני משפחתו והבנות

פרטים על מועד ההלויה בטל' 057־78520.

אנו מודיעים בצער רב ועמוק על פטירתו של אבינו וסבנו היקר

יצחק פישפנגר

ההלויה תתקיים היום יום ב' י"ד טבת 4.1.88 ותצא מביתנו בכפר מעש ב־13.30 לבית העלמין בפתח־תקוה – סגולה (ב־14.00).

השבעה בכפר מעש.

האבלים:

בנו: זאב ודינה דייני
בתו: יפה ויצחק שפילמן
בנו: אבנר פישפנגר
נכדיו: אדית גלית ידון
תמר מאיה ומיכל
אחותו: חיה ומרדכי ודבקה
רודו: יצחק ושושנה תודרי
נינים: שורין יצחק וטובה וב"ב
שורין יוסף ומסיה וב"ב
שורין ישראל וזהבה וב"ב
שורין חיה וב"ב
אתגר דבקה וב"ב
שורין מניה וב"ב
ומשפחות שילמן, הרצברג,
וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

קרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ

משתתפים בצערו של עובד הקרן

צבי הייליג

במות אשתו

טובה ז"ל

ומביעים תנחומים למשפחה

ההנהלה והעובדים

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	2	– 4	מעונן
אמסטרדם	7	– 9	גשום
בואנוס איירס	28	– 31	מעונן
הלסינקי	2	– 4	מעונן
הונג קונג	18	– 28	בהיר
וינה	4	– 8	גשום
ז'נבה	5	– 11	מעונן
טוקיו	9	– 10	מעונן
טורונטו	-7	– 0	מעונן
יוהנסבורג	18	– 31	בהיר
לונדון	8	– 9	גשום
ליסבון	11	– 17	מעונן
מדריד	-2	– 8	מעונן
מונטריאול	-9	– 3	מעונן
ניו יורק	4	– 7	בהיר
סאן פאולו	20	– 25	מעונן
פאריס	7	– 13	מעונן
פרנקפורט	13	– 8	מעונן
ציריך	6	– 9	גשום
ריו דה ז'נרו	21	– 31	מעונן
שטוקהולם	2	– 4	גשום
שיקגו	-19	– -14	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל. 5102420
ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373
חיפה: דרך הים 2, טל. 384655
באר שבע: רח' האבות, טל. 35282

swissair

לענת ונתן רועי

ברכות לבביות
להולדת
הבן הבכור

מאירגון חסידי אומות העולם בישראל

יפה ואפרים אלגם **אלונה ואליעזר מרחב**

מודיעים בשמחה על כלולות ילדיהם

דלית עם בח"ל עידו

טבת תשמ"ח
דצמבר 1987

אבלים אנו על פטירת יקירתנו וחברתנו

שרה רם

ההלויה תצא מבית משפחת רם לבית העלמין בבאר־טוביה היום, יום שני י"ד בטבת תשמ"ח 4.1.88 בשעה 13.30 בצהריים.

המשפחה
חברי מושב באר־טוביה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו, סבתנו

פניזיל אסתר ז"ל

ההלויה תצא היום,
יום שני, י"ד בטבת תשמ"ח (4.1.88) בשעה 15.00
מבית העלמין בסגולה – פתח־תקוה

המתאבלים:
משפחת מירה וסמי גל
משפחת קלרה ואליהו ביצ'צ'ו
משפחת תורה ויוסף אלקלעי
הנכדים והנינים

לחברינו אלונה ואליעזר מרחב

איחולי מזל טוב
לנישואי בנכם

עידו עם בח"ל דלית

בית „דבר"

לשפרה ומשפחתה

הננו להביע לך את השתתפותנו העמוקה במות

אביך ז"ל

ואת רחשי התנחומים לכל בני המשפחה
מי יתן ולא תדעו עוד דאבה

הנהלת נעור. הועדים
וועד גמלאי נעור

לרותי כהן
אתך באבלך במות

אחותך ז"ל

חבריך במרכז
מפלגת העבודה

משחת השיניים **אלמקס** יעילה פי 3 במניעת עששת.

הודעות בתי מרקחת

תל־אביב
דיזנגוף – דיזנגוף 132 – 223390
בלפור – קופ"ח מכבי – בלפור 2 – טל. 299856

ירושלים
ד"ר בלה – המלך דוד 6 – 224856

חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288

פתח־תקוה
גמ"א – חפץ חיים 6 – 910541

בני־ברק – רבנ[illegible]
קופת חולים כללית – המיתר 25 [illegible]
טל. 782537

בת־ים – חולון
מוזר – חביבה רייק 20 בת־ים – 583360
אהרון – הופיין 52 חולון – 889153

אלמקס מיוצרת ע"י טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

חתום על דבר

עכשיו במחיר מיוחד

לשנת **1988**

ותהנה מטובי הכותבים

דבר
דבר השבוע
דבר אחר

שם דבר בעתונות

„דבר" אגף השיווק, טל. 03־286141.

ליצחק אבולעפיה, מלי ודוד

איתכם באבלכם הכבד במות עליכם
הרעיה – האם היקרה והאהובה

ריקה אבולעפיה ז"ל

אתי ועוזי ברושי

במלאת שנה לפטירתו של חברנו

איזיק לוין ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום רביעי ט"ז טבת תשמ"ח 6.1.88 בשעה 1.00 בצהרים בבית העלמין במשקט

המשפחה
ובית דפנה

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
הוועד הפועל

ישיבת המרכז

בשיתוף מזכירי האגודות וועדי העובדים, תתקיים ביום רביעי 6/1/88, בשעה 10.30 לפני־הצהרים בבית הועד הפועל באולם הישיבות קומה 7, רחוב ארלוזורוב 93 ת"א

בהשתתפות החח': אפרים זילוני – סגן יו"ר א.ג.מ.
משה כהן סבן מזכ"ל הסת' פועלי המזון.

בסדר היום:

1. בחירות לועידה השלישית של הס' פועלי המזון ולמועצות האגודות המקומיות.
2. מדיניות השכר לקראת חידושי הסכמי העבודה.

נא לדייק. **המזכירות**

השתתפותנו הכנה באבלו הכבד של הח' יעקב שפירא וכל המשפחה במות האם

דבורה מישוב ז"ל

ועד עובדי חברת החשמל לישראל
מרחב הדרום

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו הפנסיונר

נתן קרמן ז"ל

ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה
ועד עובדי חברת החשמל לישראל
מרחב הדרום
והחברים הפנסיונרים בחברת החשמל

דבר היום

צה"ל מאותת צפונה

המבצע הצבאי בדרום־לבנון במוצאי־שבת הוא היפוכם של השגיונות במבצע "שלום הגליל" למלחמת לבנון. בפעולה אווירית וימית זו נמנע צה"ל מהסתבכות יבשתית, שאופיה: בהברח ארעי ושנסיגה ממנה בחריפה תמיד את שאלת כדאיותה מלכתחילה: המטרות שהותקפו משתייכות לאויבים מוצהרים של ישראל ובראשם אל־פתח האירגון אחמד ג'יבריל. דווקא בעת שאירגונים אלה מנסים להדגיש את האופי הצבאי של פעולותיהם – התקפות על יעדי צה"ל יותר מאשר על אזרחים – הם חושפים עצמם למהלומות צבאיות ישראליות, שהרי אין להעניק להם חסינות ולצפות כי הבלגה ישראלית תשכך את שאפתנותם. זניחת השיטה הנושנה של מידה־כנגד־מידה, גמול צמוד בזמנו לפיגוע, החזירה לצה"ל מיקצת מהיוזמה ומההפתעה הטקטית. הפנאי הניתן לקציני המודיעין והתיכנון, לבחירת מטרות ועיתויי, מקל על צה"ל להביא לאישור הדרג המדיני מבצעים שעלותם הצפויה קטנה מאשר בעיתות חפוזות. העלות האמורה היא בעיקר בחייהם של הטייסים, הימאים והחיילים המסתכנים בביצוע המשימות, לא אחת בתנאים קשים של לילה ומזג־אוויר, אך גם בחיי אזרחים שנקלעו, מלשון קליע, לסביבת המטרות המצודקות. הנזק המדיני מהרג אזרחי ובלתי־מתוכנן כזה שקול לעיתים כנגד התועלת המבצעית. אם יתאמתו הדיווחים הראשונים, שלפיהם נפגעו הפעם אנשי אירגוני הפעילות החבלנית העויינת בלבד, כי אז יהיה זה הישג חשוב למתכננים ולמבצעי התוכנית.

מבצע כזה אינו מתיימר להוות פתרון כארוך־ימים לבעייה בטחונית. הוא רק אירוע נוסף בשרשרת ארוכה ומפרכת, שמשמעויותיה מכוונות גם לבעלת ההשפעה העיקרית – אם כי לא הבלעדית – בלבנון, סוריה. הסורים התירו לג'יבריל לצאת משטחם, שם התאמן, לביצוע התגירה האווירית לגליל. צבא סוריה הדרים בקירבה מסוכנת לקו־המגע עם צה"ל. גם במאבק הפנימי בין הגורמים הקיצוניים והמרכזיים בתוככי לבנון – מכאן הדרוזים מול הצבא ומכאן חיזבאללה מול "אמל", בקהילה השיעית – יש חשיבות לאיתות מוגבל כדבר נבונות ישראלית להפעלת עוצמה צבאית, אך לא להסתבכות במלחמה לטובת השלטתו של אחד הגורמים באשליות "סדר חדש". למרות פרצות ותקלות מסויימות, הצליחה תפיסת אזור הבטחון בדרום לבנון להוות תהליך נוח לנוכחות צה"לית בשטחים לא־לנו. מבצעים אוויריים־ימיים דוגמת זה של שלשום הם תגבורת ארעית לתפיסה בסיסית זו, ולא מבוא להרזבתה למלחמה מחודשת.

"שליטתנו המלאה"

מאת נתן רוטנשטרייך

כאשר מדובר בהחזרת הסדר או השקט בשטחים על כנם או כאשר מדובר במניעת הפרעות – כיצד מוצגת מטרה זו? האם בהחזרת השליטה בשטחים – או השליטה ביהודה, בשומרון ובחבל עזה – לידי מדינת ישראל? כלום מצויה השליטה המלאה בשטחים בידי מדינת ישראל וזו התערערה לאחרונה, או שמא מבקשים להנהיג שם שליטה מלאה, שלא היתה נהוגה לפני־כן? הדברים על "שליטה מלאה" נאמרו בהודעה רשמית בכנסת ועל כן מן הדין להתייחס אליהם במלוא החומרה.

שליטה מלאה לא היתה עד כה בשטחים, וזאת גם אליבא דאלה הרוצים בסיפוחם של השטחים לישראל ובהחלת ריבונותה עליהם. שליטה מלאה אינה באפשר ללא הסכמת הנשלטים־אפילו אלה המבקשים [illegible] שאין הסכמת היושבים בשטחים נתונה להם. המבקשים להחיל את חוקי מדינת ישראל על השטחים אינם תולים זאת בהסכמה: מבחינתם, סמכות השליטה של מדינת ישראל עדיפה מן ההסכמה. אולם לא שמענו כי תנועת העבודה גורסת רעיון זה ועל־כן גם אינה יכול לגרוס הפרדה בין שליטה להסכמה. אם יש מהומות, פירוש הדבר שהתערער המצב הקיים, אולם לא התערערה השליטה המלאה. זו לא היתה קיימת גם עד כה.

אפשר איפוא לחזור ולומר, כי מבקשים לקיים סדר או מבקשים לקיים אורחות־חיים שאין בהם הפרעות, כדי שאפשר יהיה לקיים בשטחים חיי יום־יום סבירים. כל אלה אינם בגדר שליטה מלאה של מדינת ישראל בשטחים: זו לא היתה שם עד כה, ובעצם לא ביקשו לקיימה בנסיבות הקיימות. כלום ערעור הקיים הוא פתיחה חדשה? מסתמא יש אנשים הרוצים בכך. אך האם זו עמדתה הרשמית של ממשלת ישראל והאם זו עמדתה הרשמית של מפלגת העבודה, שהיא יותר מחודדת מזו של שותפתה לממשלת האחדות הלאומית?

האין הכשל בשימוש במלים מעיד על בעייתיות עמוקה שאנו נתקלים בה בהקשר זה: אם הכוונה היא לקיומו של שלטון, בחינת שומר על "חוק וסדר", אראו ברור ההבדל בין שלטון במשמעות זו לבין שליטה מלאה. הטענה למען חוק וסדר אי־אפשר שתתפרש כשליטה מלאה. דווקא תביעה זו מחייבת להבחין בין מרכיבים שונים של שלטון, ואפילו כיוונים שונים. אפשר לטעון כי שמירה על חוק וסדר היא מינימום של שלטון ובחינת כזה אין הוא מותנה בסדרי הדדיות בין האוכלוסיה לבין הממשלה. אולם ההידרשות למושג "שליטה מלאה" היא הידרשות למאקסימום או לאופטימום ולא למינימום, שהוא לכל המרובה תנאי שאי־אפשר בלעדיו. גם כאשר השימוש בלשון הוא "שליטה" ולא "שלטון", הצירוף בין שליטה למלאות, כנאמר בצירוף "שליטה מלאה", יש בו משמעות רחבה ומקפת יותר משיש בתשתית של "סדר וחוק".

אם נסכים שיש כאן כשל של ביטוי או של לשון, מן הדין לתקן אותו, כדי שלא יהיה הכשל לבבואה של רחשי לב או של נטיות פוליטיות.

שכרון הכוח וחובת הדיווח

מאת טדי פרדיס

האם קיים חוק שירות הרע, שעל פיו ייתבע לדין פלילי עובד ציבור שחטא, בדומה לעיתונאי שניתן להעמידו למשפט פלילי על־פי חוק לשון הרע, בגין דברי זדון או בלע שפירסם?

בפרשת אלבין דוגמת ההחלטה
יועץ משפטי יוסף חריש

בהרצאה שנשא באוניברסיטת תל־אביב שפך היועץ המשפטי את מרי ליבו על התקשורת שאנשיה שיכורי כוח מהעוצמה הגלומה בעסק. יש בזה משהו, אבל יוסף חריש היה נשמע משכנע יותר, אלו הרבה לעסוק בהיבט העקרוני של שכרון הכוח ולא אגב נהי על גודלו האישי. כי על פי חריש, מאז ימי הנשיא ניקסון ו"איש ההמון" של איליה קאזאן לא היה מי שרוכא עד עפר והעלב עד לשד עצמותיו כמו יוסף חריש.

למרבה האירוניה פורסמו דברי חריש באותם כלי תקשורת שעמהם עצמם ערך את חשבונו. זו אירוניה שרוב הקובלים על סם־המוות המכונה בטעות תקשורת אינם מבחינים בה. הנשיא הרצוג טען כנגדה שאינה מתעניינת בדברי נשיא ישראל ואותו חוסר ענין פורסם בעתונים, ברדיו ובטלוויזיה הלא־מתעניינים. ח"כ רוני מילוא הבריז בשידור מהאולפן ש"פעם, כשתאפשרו לי להתבטא", הוא יאמר את דעתו על התקשורת, שלא להזכיר את אריאל שרון שהרבה לתקוף את הרעל מתוכבי בקבוק הרעל עצמו, כל פעם שגמע ממנו גמיעה בכתובים ובאלקטרוניקה. בשבוע שעבר – כמו כלאי המאיים לירות בראשו של אסיר שניסה להתאבד – עשה זאת היועץ המשפטי.

יש, כאמור, משהו בטענה שכמה מהעתונאים שיכורי כוח מעוצמתם. אולם מהראוי לבחון מה אותו "כוח" טמיר. עיתונאי, יהיה מוכשר ו/או רשע בכל שיהיה, אינו יכול להגדיל את מס ההכנסה, לפלוש ללבנון, לסגת מסיני או ללכת לוועידה בין־לאומית. לכל היותר יכול הוא לצעוק בעד או נגד. בכך מסתיים כוחו. הפעולות האופראטיביות נשארות בידי השרים, חברי הכנסת והפקידים החשופים לעוצמת התקשורת והמאגיד החבוי בביביה המושחזים. עובדה שעל אף התקפות שלוחות הרסן לא אולץ יוסף חריש להניח את משרתו או להתרוצץ ברחובות בצעקת "שאין לו אשמה". את עובדת היותו חסר אחת גילתה לציבור אותה תקשורת שטענה קודם לכן כי אותו כובסת.

הקובלנה השניה הלקוחה מארסנאל המימסד כנגד התקשורת הוא היעדר התוכנה למסור דין וחשבון. יש המפליגים לומר כי התקשורת היא בעצם המוסד היחיד שאינו אחראי אף בפני אחר, מלבד עצמו. נכון? הבלים: חובת התקשורת בדיווח אינה פחותה מזו של המימסד. לגבי נבחרים, שרים וחברי כנסת, ניתן לכאורה לטעון, שמסורתם להיבחר מחדש ובכך הם נבחנים על מעשיהם ומחדליהם. בטענה זו היה ממש אילו שיטת הבחירות בישראל היתה אישית. אולם בשיטה הנוכחית – שיש לה מעלות אחרות השקלות כנגד יתרון האחריות האישית בשיטה האחרת – חייב זה המבקש להיבחר בדיווח רק לצמרת מפלגתו, לוועדת מינויים או למרכז שלה. וזה שווה־ערך לחובת העתונאי לדווח לעורך עיתונו או ברדיו ובטלוויזיה – למנהל. עובדה היא כי גולדה מאיר ומשה דיין נשלחו לכנסת מטעם מפלגתם גם אחר המחדל של 6 באוקטובר ויורם ארידור ואריאל שרון עדיין יושבים בכנסת על אף הכלכלה הנבונה והריסת התשתית של אש"ף עד כדי 40 ק"מ מגבול הצפון. היעדרו של מנחם בגין מהבית נובע מסיבות אחרות, לא מחמת חובת הדיווח החלה כביכול על נבחרים.

אולם, אם על חלצי פוליטיקאים עוד מתנפנף עלה תאנה של דיווח, הרי אצל השלב הביצועי של המימסד אין אפילו תירוץ שכזה. ויזכיה ספר עב כרס המתפרסם אחת לשנה בתוספת ספרונים נלווים המחולקים מדי פעם ובהם לקט של מעשי איוולת, רשעות, שלומיאליות והפקרות שביצעו מאות אלפי עובדי המדינה, הרשויות המקומיות והתאגידים הממשלתיים. בעגה המקצועית מכונה ליטראטורה זו "דו"חות מבקר המדינה". דו"חות אלה הם התקשורת הממשלתית, שווה ערך לתקשורת הכללית המתגלמת בגליונות מודפסים (עתונות בעגה המקצועית) וגלי אתר (המכונים רדיו וטלוויזיה). מיוצרי ה"לביא", חופרי תעלת הימים, מסיגי גבול התקציב, חשבונאי 'בזק' ששלחו חשבונות מנופחים או פקידי שומה שתבעו מנישומים יותר מדי (או פחות מדי) – כמה נקראו לסדר, ננזפו או פוטרו בגין הגרעונות, עוגמת הנפש והעלבון שגרמו בשכרונם מהכוח הנתון בידיהם? האם מבקר המדינה הציב תלונות הציבור נהג בהם בחומרה יתרה משנהג עורך ראשי בכתב שהפגין ולו רק שבריר מהרשעות, מהרשלנות ומשכרון הכוח שהפגין פקיד או שר? או שהחוטא אולץ לפחות להתנצל, כפי שקורה לעתים מזומנות בעתונות ובטלוויזיה המפרסמות התנצלות, הבהרה או תיקון לדברים ששידרו או כתבו קודם לכן? והאם קיים חוק שירות הרע שעל פיו ניתן לתבוע לדין פלילי עובד ציבור שחטא בדומה לעתונאי שניתן להעמידו למשפט פלילי על פי חוק לשון הרע בגין דברי זדון, בלע או הבל שפירסם?

דוגמה למידת הדיווח שחייבים בה פוליטיקאים בהשוואה לעיתונאים, ניתן לשאוב מאחת מהחלטותיו של היועץ המשפטי עצמו. בחוקרו עבירות שוחד וקבלת כספים שלא כדין מידי מיכאל אלבין, החליט יוסף חריש שלא להגיש כתב אישום נגד שני חברי כנסת ושני עיתונאים שלכאורה נהגו שלא כשורה. שני חברי הכנסת הלכו הביתה צחים כשלג; שני העיתונאים יועמדו לבירור בבית הדין של רשות השידור – מלבד האפשרות שאגודת העתונאים או מועצת העתונות עוד תטפל בהם. אבל, כך מלמדים, משרתי ציבור חייבים בדיווח; עיתונאים לא. סוף.

צלצול יקיצה בכנסת

מאת שלמה גינוסר

בחודשים הבאים תתעורר קצת לחיים הכנסת המנומנמת, לא מפני שישתנו האילוצים האוביקטיביים של תפקודה, אלא מתוך תקווה נסתרת, שהנתונים האלה יהיו שונים בכנסת השתים עשרה

הקלות הבלתי־נסבלת של הקיום הפרלמנטרי, תופעת־הלוואי הפוליטית המובהקת של ממשלת האחדות הלאומית, מתחילה לעלות על העצבים. לא על עצביו של האזרח. הנמנמת הפרלמנטרית הממושכת היא לא כל־כך בראש שלו. מדובר בחברי הכנסת עצמם, שהתחילו באחרונה להשחיז צפורניים ובמהלך החודשים הבאים, ככל שיתקרב מועד הבחירות, אולי אפילו ישתמשו בהן מעת לעת.

הכנסת האחת־עשרה מתפקדת באילוצים של ניטרול הדדי ביחסי שני הגושים הפוליטיים הגדולים, המערך והליכוד. קשה להאשים כנסת, שהנתון האוביקטיבי הבולט ביותר בה הוא רוב קואליציוני מאסיבי, בשלווה־מרצון. אילוץ כזה הוא, בראש וראשונה, סם שינה. ואכן, הכנסת הנוכחית היתה רוגעת מאוד בחלק הארי של שלוש שנות כהונתה עד כה. זאת לא היתה רגיעה טבעית, וחברי הכנסת משני אגפי הקואליציה לא העמידו פנים שהרגיעה הזאת איננה מאולצת. מפעם לפעם אף הותר הרסן (התרה מבוקרת, כמובן) ובעלי הדם החם והלשונות המושחזות בקרב כל אחת משתי הסיעות הגדולות השתלחו זה בזה, הוציאו קיטור, נקראו לסדר וכבשו את נשיפות־הזעם שלהם עד לפעם הבאה. אם־כי כל המתמרדים עושים זאת ברצינות ובלב שלם, אף אחד במרומי הקואליציה אינו מזועזע. הרי ברור שסערה אידיאולוגית או התגעשות־יצרים בזירה הפרלמנטרית (מצד זה או מן הצד שכנגד) לא תביא לפירוקה של הקואליציה, אלא אם כן היא יזומה ומתוכננת. עכשיו כבר מאוחר להתרגש מסערות מילוליות.

היו ימים לא מעטים ששלוות הכנסת הזכירה מישהו, שעליו נאמר: "אם אתה שומר על קור־רוחך כאשר הכל סביבך מאבדים את שלוות רוחם – אולי, פשוט, אינך מבין את המצב". אבל שום דבר לא יכול היה לגאול את הח"כים מהרגשה הכבדה, שהכנסת היא גוף זנוח, משכן שמתבצעים בו פולחנים דמוקראטיים לשמם, מין מגרש־מסדרים שמתאמנים בו בתרגילי־סדר כדי לא לשכוח. הרגשה זו משותפת לח"כים לא מעטים מהליכוד ומהמערך כאחד. מה הפלא? מאז גוועה מערכת־הניחושים "כן תהיה רוטאציה, לא תהיה רוטאציה", הדיבורים על פירוק הממשלה משרתים, לכל היותר, משאלות־לב של כמה חברי כנסת. ההנחה שהכנסת הזאת תוציא את ימיה, מקובלת על רוב חברי הקואליציה, והמסקנה הפרלמנטרית היא: מה שהיה מראשית תקופת כהונתה של הכנסת האחת־עשרה הוא שיהיה עד תום תקופת כהונתה. כלומר, מצד אחד רוב מאסיבי לממשלה והמצד האחר – מנגנון ששולח, אוטומאטית כמעט, כל נושא מהותי שיש עליו מחלוקת בתוך הקואליציה, לתא־המיקפא הלאומי, לקאבינט התיק"ו.

הנתון הזה של "הכל צפוי" לא רק שפרק את המתח מהזירה הפרלמנטרית. הוא גם הוריד את רמת המשחק הפרלמנטרי לאפס. כי הרי אין בשל מה לטרוח. המשחק הפרלמנטרי, שהיה מורכב באורח כמעט־מסורתי מיחסי כוחות עדינים, מתרגילים של קדרותן ומכושר־תימרון בידסיעתי, התבטל בכורח הנסיבות והותיר את הכנסת כגוף לא־משהו וכבד־עפעפיים. גם חברי כנסת עצמם אומרים כי זה מחזה המעורר געגועים לימים אחרים. ואין זו רק נוסטאלגיה. דבר דומה קרה גם לתפקוד האישי המבריק של חברי כנסת אלה ואחרים (הדובדבנים שבקצפת). בכנסות הקודמות היו מחשמלים את הפרלמנט בפעולותיהם, הן על הבמה והן מאחורי הקלעים, ומעניקים לזירה הפרלמנטרית צביון של "שואו" מעורר ריגוש, נוגע ללב ואפילו מרחיב את הדעת. הדובדבנים הללו התווירו בכנסת הנוכחית, כי אין מה שיעלה בהם סומק.

לסיטסה הפרלמנטרית המאולצת הזאת היה בתחילה קסם מסויים: אחרי ההתגוששות הממושכת בין הליכוד למערך, שקדמה לבחירות האחרונות, היתה הרגיעה הלאומית כמו גלולת ואליום. אבל הקסם הזה פג מזמן. יותר מדי נושאים חיוניים נתונים במחלוקת. בכמה מהם נדרשת, לכאורה, הכרעה. האם זה מעניין את האזרח שיילך לקלפי בעוד פחות משנה? איש ממומחי דעת־הקהל שלנו לא יוכל להשיב על כך, אם כי, בסופו של דבר, זו בעיה חשובה יותר מתפקודה של כנסת זו או אחרת.

על כך בדיוק החל המאבק הפוליטי בין חברי הקואליציה, שהקלות הבלתי־נסבלת של הקיום הפרלמנטרי כבר מטפסת להם על העצבים. בחודשים הבאים תתעורר קצת הכנסת הזאת לחיים, לא מפני שהאילוצים האוביקטיביים של תפקודה ישתנו כהאי־זה, אלא מתוך תקווה נסתרת, שכל אחת משתי הסיעות הגדולות מטפחת אותה בכיוון הפוך, שהנתונים האלה יהיו שונים בכנסת השתים־עשרה. לשם כך יזדקקו שתי השותפות הקואליציוניות הגדולות לא רק לשכל ולתנאים מתאימים בתזמון הנכון, אלא גם להרבה מזל, לפני ואחרי הבחירות. למה אחרי הבחירות? כי כמו שאמר פעם ז'אן קוקטו: "אנחנו חייבים להאמין במזל. אם לא כן, איך נסביר את הצלחותיהם של אלה שאנחנו שונאים?"

שופטים ונאשמים בעזה

מאת דני צדקוני

לסעד אין סניגור. "אללה הוא מוחמי" ("אלוהים הוא סניגורי"). הוא השתתף בהפגנה. מודה באשמה. נשפט לעשרים יום, כולל עשרה שכבר ישב. השוטר הקשיש רומז לו: יצאת בחסד. סעד רומז בחזרה: יודע

בתשע וחצי בבוקר עדיין לא הגיעה האבטחה וכיוון שכך, אי אפשר להתחיל במלאכת השפיטה. קודם לכן הגיעו ממיתקן הכליאה המכונה "אנסאר 2" – כינוי שאינו אהוד על האחראים עליו – ראשוני הנאשמים של אותו יום. הם באו ברכב משטרתי ושוטרים מבני עמם שומרים עליהם. בעבר היתה בדרך כלל המשטרה הצבאית מביאה את הנאשמים לבית המשפט השוכן [illegible] מערבית של בניין מפקדת האזור, [illegible] לרחוב אל באלה הרחב.

העצירים מרפיח וג'יבליה, עזה וחן יונס ושאר ישובי הרצועה, נראים עלובים למדי. הם מבחינים בצלמי הטלוויזיה בקרב הקהל המציץ בהם מבעד לשער, וממהרים לסמן באצבעותיהם "וי" בלתי נמנע. השופט סא"ל (מיל') יוסי ליאב, עו"ד תל־אביבי, אינו מבין את פשר בואם של נציגי התקשורת. ליאב שופט נאשמים שכפרו באשמתם בהקראה ראשונה ולגביהם מנהל תהליך משפטי מקובל של ראיות ועדויות. באחד התיקים הוא שאל את אחד הנאשמים היכן הוא עובד. הסתבר שהצעיר עובד בת"א. ליאב התריס בפני הבחור: "איך היית מרגיש אם הבן של מעסיקך משרת ברצועה, ואבנך שורקת על החיילים היית פוגע בו?" הנאשם שתק. לפני שמבקשים אותי שלא לשוחח עם ארבעת הילדים היושבים על ספסל הנאשמים, מספר לי אחד מהם ששלושה ימים קודם לכן הוא נעצר בחצות לילה בביתו במחנה שאטי. לצלמים של רשתות הטלוויזיה הוא חושף חלקים בגופו. הסימנים, לדבריו, הם ממכות שספג מידי אנשי הבטחון. בלילה, אני משער, יצפו מיליונים ברחבי העולם בקרבן זעיר זה של "הכיבוש הישראלי". עוד נקודה לרעתנו במערכה על דעת הקהל בעולם. בתי דין צבאיים וקטינים אינם שילוב מחמיא לישראל.

לאחר השעה עשר מגיעה האבטחה, אפשר להתחיל בשפיטה. סא"ל יוסי ליאב נכנס לאולם הקטן. אני מקווה שנביל חסן דיב הקטן לא ייאסר, כדי שלא יעבור בכלא חינוך להיות מחבל. אחד הארכי־רוצחים שהטיל את חתיתו על הרצועה לפני כמה שנים, התחיל את דרכו כנער אסיר בכלא של עזה.

אב בית הדין סא"ל משה שפי ישפוט באולם הגדול. בינתיים מכין סגן אייל רוזנברג מהפרקליטות הצבאית את תיקי התביעה. השולחן הימני של הסניגוריה ריק. כמה עורכי דין עזתיים יושבים במקומות המיועדים לקהל כמשקיפים. כתובע הוא מביע את דעתו בפני אחד מעורכי הדין העזתיים, כדבר איש אל עמיתו, כי חובתם המקצועית לטובת האינטרסים של לקוחותיהם להגן עליהם. בעבירות המיוחסות לרוב נאשמי המהומות האחרונות, אין חובה לפי החוק הצבאי להעמיד להם סניגורים על־ידי בית המשפט. מבחינה נוהלית שביתת הפרקליטים העזתיים מקלה כמובן על בית המשפט ועל התביעה אשר, באין עיכובים מצד סניגורים, גומרים תיקים בקצב המזכיר משפטי תעבורה. כשאני שואל את סעד איסמעיל מוסטפא אבו לולו בן 22 מרפיח מדוע לא שכר להגנתו עו"ד הוא אומר "אללה הוא מוחמי" (אלוהים הוא עורך דיני). סעד מואשם שלפני עשרה ימים השתתף בהפגנה. הוא מודה. סגן רוזנברג מבקש להטיל עליו מאסר. השופט שפי שואל אותו אם יש לו מה להגיד. סעד מבקש [illegible] השופט גוזר עליו 20 יום מאסר, כולל העשרה שכבר ישב. השוטר הקשיש השומר על הנאשמים רומז לו שיצא בחסד. סעד מסמן [illegible] הסטודנט עלי־א־דין מג'יבליה, שקרא קריאות פוליטיות, נוקט אותה שיטה של הודאה ונענש בצורה דומה.

הרחק משם מסביר לי עו"ד מג'יבליה, שאינו רוצה להזדהות מחשש פן יבולע לו (השם ידוע לי), משתלם לנאשמים להודות באשמה, גם אם אינם אשמים, ולצאת בעונש קל, במקום לכפור באשמתם, לגרום לדחיה, ולהתגונן, כי אז צפוי להם עונש חמור יותר. ועוד הוא אומר כי אם יביאו את מעסיקם, את מנהל בית ספרם או את בני משפחתם והללו יעידו שבזמן ביצוע העבירה המיוחסת להם הם לא היו במקום ההתרחשות, הסיכויים הם שבית המשפט לא יקבל את עדות האליבי של אלה, אלא יקבל את זו של החייל אשר אם יזהה את הנאשם, היא שתקבע את אשמתו. רבים מהעצורים – מוסיף עורך־הדין איש הרצועה – אינם בקיאים בפרקטיקה המשפטית, נתונים עם מעצרם בתנאי לחץ, חותמים על הודאות בלי לדעת על מה, ומורשעים לבסוף על סמך זה, בלי שלסניגוריהם יהיו סיכויים רבים לערער על אמינות ההודאות.

איש שיחי קבל על כך שהחלטת פרקליטי עזה להחרים את בית המשפט לא התקבלה באסיפה כללית של הלשכה אלא על־ידי הוועד. הוא שולף שני אישורים שקיבל מהפרקליטות הצבאית לבקר לקוחות ב"אנסאר 2". כשהגיע לשם, הוא אומר, לא התייחסו הממונים על המיתקן לאישורים ולא הרשו לו ולעמית נוסף לפגוש את מי שהיו צריכים להיות לקוחותיהם.

כשאני יוצא החוצה, אני נוכח שמכוניתי הפכה למושב של צעירים שבאו לבית המשפט

(המשך בעמ' 8)

צפו להפסקות חשמל יזומות

מאת יוסף מיכלסקי

מה שניתן לעשות, זה היענות הצרכנים לקריאת חברת החשמל למתן את הצריכה בשעות ביקוש השיא, כפי שהיה בדצמבר, וזירוז תהליכי האישור מצד הגורמים הרשמיים לבניית תחנות כוח חדשות בארץ

דומה כי הקשיים בהספקת החשמל לצרכנים בארץ בימי הגשמים האחרונים, ואלה הצפויים לנו בהמשך החורף, הכריעו את הכף בוויכוח על מדיניות ההשקעות בחברת החשמל, שהתנהל בין מימסד חברת החשמל לבין מהנדסי החברה בדרגים העמוקים יותר ותומכיהם מאוניברסיטת בר־אילן ומכון וייצמן וקבוצה שנתנה בזמנו ביטוי להשקפותיה ב"ירחון המהנדס והאדריכל". במלים אחרות, אילו התקבלה דעתם של האופטימיזציונרים, היינו נתונים כיום במחסור חמור בחשמל, שעלול היה לסכן את משק המדינה ולפגוע בסדרי־החיים התקינים.

המתנגדים למימסד חברת־החשמל טענו, כי אפשר היה לחסוך 1.5 מיליארד דולר מהסכום המיועד להשקעות בחברה בשתי דרכים: האחת, על־ידי שינוי תוכניות מיקומן של תחנות־הכוח החדשות (בנושא זה איחרו את הרכבת, משום שההחלטות בנדון התקבלו שנים רבות לפני התלקחות הוויכוח); האחרת, על־ידי האטת קצב הפיתוח של מתקני החברה, שכן ראשי החברה הגזימו, לדעתם, בעקביות ובמשך שנים, בתחזיות גידול הצריכה במשק (על הוויכוח הזה פירסמתי סידרת מאמרים ב"דבר" בפברואר 1984).

כיום אפשר לקבוע שהצדק היה עם מימסד החברה. ראשית, בעניין מיקום תחנות הכוח: התפיסה שגרסה פריסת התחנות באתרים רבים יותר, כפי שאמנם נעשה, היתה נכונה הן מסיבות בטחוניות, ועל כך עמד משרד־הבטחון, והן מסיבות אופרטיביות־הנדסיות – יכולת לספק חשמל מהתחנות לצרכנים בקטעי קו־קצרים יותר. ישראל, כידוע, אינה יכולה להיעזר בהשאלת חשמל מארצות השכנות, כנהוג באירופה, ואפילו באירופה יש מקרים של "נפילת הרשת" והסיוע מהארצות השכנות לא תמיד מועיל.

שנית, הערכת קצב גידול הצריכה בארץ, הקובעת את קצב פיתוח מיתקני החברה (תחנות כוח, תחנות טרנספורמציה ועוד): יש לזכור שמדובר בהשקעות אדירות, הנאמדות ביותר ממיליארד דולר לתחנה. קצב ביצוע השקעות כרוך לא רק בהוצאה הכללית אלא גם בריבית על ההון, על ההלוואות ועוד.

האופוזיציה למימסד של חברת החשמל נהגה להקטין בעקביות את תחזיתה לגבי גידול הביקוש לחשמל; טענתה היתה, שהביקוש יגדל בממוצע שנתי – במשך שש עד עשר שנים – בכשלושה אחוזים. למעשה, בשש השנים האחרונות גדל קצב הביקוש לחשמל ב־4.8 אחוזים בממוצע שנתי, והוא נטה לגדול בלי־הרף. בשנת 1987/86, כשלא היה צורך באנרגיה חשמלית לשאיבת מים משום שהעונה היתה גשומה במיוחד, גדלה הצריכה ב־6.4 אחוזים והשנה יסתכם הגידול ב־10 אחוזים לפחות.

ראש אגף הפיתוח והתכנון בחברה, המהנדס משה גלקן, העריך בתחילת 1984 שהביקוש לחשמל בשנת 1989 יגיע ל־3400 מגוואט. למעשה, כבר בסוף 1987 הושג השיא של 3400 מגווט, וזאת אף שהתעשיה עוד לא עלתה על מסלול הצמיחה והביקוש המוגדל לאנרגיה חשמלית. מה שקורה הוא, שמתרחב בלי־הרף הקף רכישת מכשירי־החשמל במגזר הפרטי.

לחברה יש אפוא כבר עתה בעיה חמורה: קשיים בסיפוק הצריכה בשעות הקריטיות. כושר האספקה המרבי של החברה הוא 4062 מגוואט (לרבות טורבינות הגז, בהספק של 600 מגוואט, שהן מתקנים לשעת חירום והשימוש בהן יקר פי כמה מהשימוש במתקנים רגילים). לכאורה כושר־הייצור גדול מהקף הצריכה בשיאה: למעשה לא כן הדבר. כל יחידת ייצור־טורבינה, חייבת בשיפוץ עונתי, שנמשך כמה שבועות. כאשר בסוף דצמבר 1987 התחולל המשבר, היתה הסיבה לכך שיפוץ שתי יחידות־ייצור בתחנה בחדרה, בהספק של 700 מגוואט. באותה עת חדלה לפעול יחידה שלישית, בשל תקלה שמקורה ברטיבות־יתר של הפחם המוזרם לשריפה. גם באירופה, ששם משתמשים זה עשרות שנים בפחם לייצור חשמל, קורות תקלות כאלה בתחנות הכוח: בסכנון סוענים שיש לא פחות מעשרים תקלות בכל תחנה באירופה מדי שנה, בדרגות חריפות שונות.

החברה מנסה להתגבר על המחסור הצפוי על־ידי רכישת שתי טורבינות גז משומשות, בהספק כולל של 70 מגוואט, אבל גם רכישה זו לא תושיע, אם תימשך מגמת הגידול בצריכה לחשמל. ואמנם, הכל מצביע על כך שהיא תימשך. אנשי חברת־החשמל מייעצים לגורמים השונים, ובהם עיריית תל־אביב, שלא יפריעו להם במיקום הטורבינות האלה, אם אין רוצים שהאזרחים יוסיפו לסבול ממחסור בחשמל.

לפי התחזית האופטימית, יחידת הכוח החדשה הראשונה תופעל בתחנת רוטנברג בסתיו 1989; היחידה השניה תופעל כעבור שנה. כל יחידה תהיה בהספק של 550 מגוואט. הרצת יחידה חדשה נמשכת כמה חודשים ואין יכולים בחברה להבטיח כי עבודתה תימשך ברציפות ובלי תקלות. ראוי להזכיר שכאשר הופעלה לראשונה יחידה חדשה בחדרה, בהספק של 350 מגוואט, היו בה תקלות רבות לפני שבחברה הצליחו להשתלט עליהן. בהפעלת התחנה בדרום ייעשה שימוש ביחידה שהספק שלה גדול ב־200 מגוואט מהמקובל במערכת. הדבר ישפיע גם על סיגור הזרם בתחנות המשנה, בקווי החברה ועוד. לא יהיה איפוא מנוס מתקלות שונות בשלב הראשון של המבצע, שיתארך עד סוף 1989 ואולי עד תחילת 1990 – ובינתיים ילך ויגדל הביקוש לחשמל.

מנכ"ל חברת־החשמל יצחק חופי, שנשאל בעניין הזה, ציין, שלחברה אין קושי לספק את הצריכה, בתנאי שהצרכנים יימנעו משימוש מופרז בחשמל בשעות העומס, כגון בשעות הערב בימים קרים וגשומים בביחוד. כדי לעודד מגמה זו תנהיג החברה מחדש תעריפים מוזלים לשימוש בחשמל בשעות לא קריטיות. האמת היא שמימוש התוכנית הזאת יתמשך כמה שנים – עד שיותקנו שעונים בבתיהם של צרכנים פרטיים. הוא הדין לגבי התעשיה: אמנם הונהגו תעריפים מוזלים למפעלים שמשתמשים בחשמל בשעות נחות, אך נראה לי כי הרחבת מסגרת זו כרוכה במעבר התעשיה הישראלית לעבודה בכמה משמרות.

אל נהיה מופתעים אפוא, אם עד סוף 1989 יהיו הפסקות חשמל יזומות של החברה – שהיא השיטה המקובלת כיום להתגבר על הקשיים בשעות השיא: יש רק לקוות שלא יהיו תקלות הנדסיות חמורות במערכת החשמל, שיסבכו את המצב. תקלות כאלה יש בחברות הטובות ביותר. מה שאפשר לעשות במצב הנתון הוא, להיענות לקריאות החברה למתן את הצריכה בשעות השיא, כפי שהיה בסוף דצמבר, ולזרז את תהליכי מתן האישורים לחברה לבניית תחנות־כוח ומבנים חדשים בארץ (בניית תחנת־כוח נמשכת כיום 12 שנים, כזה שש שנים מושקעות בהשגת האישורים מוועדות בניין ערים השונות ומגורמים אחרים).

صكنا من الامل

هكذا عن الأصل

מכתבים למערכת דבר

אל ציבור החקלאים בישראל

כולנו יודעים מה מצבה של החקלאות במדינה כיום. החקלאות הולכת וגוססת, ואם הדברים יימשכו כפי שהם מתנהלים עד עכשיו, לא תהיה חקלאות עברית.

ב־17 לדצמבר 1987, התקיימה עצרת של חקלאים בעפולה, לדון במצב שאנחנו החקלאים „תקועים" בו ומחפשים ממנו מוצא.

באתי כחקלאים רבים אחרים לעצרת בהבנה שהעצרת היא כפתנבית החקלאים שבאים לעצרת רוצים להביע את מה שמעיק עליהם. הסתבר לי, שהעצרת היתה „בפתנקה". הדוברים שהתבטאו בה נקבעו מראש והשמיעו נאומים שהוכנו מראש. לא ניתנה אפשרות למשתתפים אחרים להתבטא. הדובר האחרון היה שר החקלאות, אריק נחמקין. כפי שאני הבנתי את דבריו, הוא פנה בין השאר למארגני האסיפה הזאת, שביניהם היו מזכירי תנועות המושבים והציע להם שיצרפו אליהם כוחות נוספים או שישנו את מקומם לאנשים בעלי יכולת להזיז דברים.

שר החקלאות בקושי הספיק לגמור את דבריו, ומארגני העצרת כבר הודיעו לציבור מה הן ההחלטות שהתקבלו. במילים אחרות: ההחלטות היו מוכנות מראש. לא היה דיון, לא היתה הצבעה. לא ניתנה לנוכחים הזדמנות להביע את דעתם, אלא בפשטות, המארגנים הודיעו שכל יישוב ישלח נציג כדי להתחיל בהתארגנות לפעולות. הפעולות שהוזכרו היו אירגון הפגנות, חסימות דרכים, שביתות שבת ורעב וצעדים דומים.

בתור תושב הארץ משנת 1920 העוסק זה 25 שנה בחקלאות, בעיקר בגידול הבקר, ושקוע בבוץ כמו חקלאים רבים אחרים, אני פונה לחקלאים ולכל מנהיגי תנועות ההתיישבות לא לנקוט בצעדים שהוצעו. אנחנו לא צריכים להיכנס לעימות עם שום סקטור ישראלי, עם שום חייל ישראלי. ולא להפריע לאיש לנוע בדרכים ולעסוק בעיסוקיו.

במקום זה עלינו להתארגן ובמשך שבוע ימים להפסיק את אספקת התוצרת החקלאית העירה, וזה ייעשה בשקט ובלי פגיעה פיזית באף אחד. הדבר יוכיח לתושבי המדינה — צריך חקלאות או לא צריך חקלאות.

אני שואל את קברניטי המדינה — מה קורה כאן? זה מכבר, כבר לא צריך במדינה פועלים יהודים. עכשיו כבר לא צריך גם חקלאות יהודית, בתר לא יצטרכו עובדי תעשיה יהודים, ואחר זה אולי כבר לא יהיה צורך גם בצבא יהודי, אפשר יהיה להחזיק צבא שכיר. ומכאן שאלתי, איך תיראה המדינה היהודית?!

משה דפני
מושב שרונה

התפרעויות בשטחים — בעיות ופתרונות

לפני כחודש היו רשומים 21 איש בארה"ב לסיור בארץ במסגרת תנועת עליה של הסוכנות לבדוק אפשרות עליה לארץ. במשך השבועיים האחרונים הגיעו כל יום טלקסים עם ביטולים של הנרשמים. כל יום שדווח באמצעי התקשורת על פרעות בשטחים ונודע על 2—3 הרוגים, הופיעו 2—3 טלקסים עם ביטולים, לבסוף הקבוצה בוטלה, 21 הרשומים נשארו בחו"ל.

לפני כשלושה חודשים סיימתי שירות מילואים בשכם ותפקידתי ת.פ. של בנ"ב שכם. למרות ששמעתי את הוראות פתיחה באש 24 פעם, הן לא ברורות לי עד היום. ההחלטה הסופית אם לירות או לא היא בידי החייל הנמצא בשטח, בהתאם למקום הסיכון שהוא מוכן לקחת על עצמו. כאשר לדוגמה איבטחתי את קבר יוסף בשכם ונזרק לעברי חפץ לא היה ברור לי אם זה אבן, בקבוק ריק, בקבוק תבערה או רימון עד שנפל ונפגע.

במסגרת שירות המילואים הזה גם השגחתי על עצירים המובאים למשפט בבית המשפט הצבאי בשכם. עם כל הכבוד לשופטים ולתביעה, ההתייחסות למשליכי אבנים ובקבוקי תבערה והתאם העונשים, לא מרתיעים את המתפרעים. בסיום רוב המשפטים של הצעירים, הם נראים לא מודאגים ומסמנים וי. גם ההורים לא נראים מודאגים. למה לאב ממחנה בלטה לדאוג אם בנו יושב מספר חודשים בכלא, הרי הוא מקבל הקצבה כספית מאש"ף שתשפר את מצבו הכלכלי וגם בנו נחשב גיבור מקומי.

כדי שהתיירות והעליה לא ייפגעו, כדי שחיילי המילואים לא יהיו מתוסכלים ויחשבו על ירידה, אני מציע: א. להמיר את עונשי המאסר והקנסות על מיידי אבנים בצו גירוש על תנאי לראש המשפחה. ב. לסגור את החנות או העסק של ראש משפחה שבנו מפגין בניגוד לחוק. ג. לפטר ראש משפחה מעבודה בישראל שבנו הורשע בהפרת סדר.

אולי הערך המקודש של כיבוד אב יביא עלינו שקט.

שמעון חנגאל
ירושלים

אסור להתכחש לרקע היהודי השורשי

איזור יהודה ושומרון מכונה על־ידי חוגים מסויימים בשמות כוזבים כמו ה„גדה המערבית", ה„כיבוש", „מרכז" ועוד.

אפשר לדגול בכל מדיניות לגבי איזור זה, החל מהחלת הריבונות הישראלית על חבל ארץ זה ועד מסירתו המוחלטת לשלטון ערבי, אבל אין הצדקה להדביק לו כינויים חסרי־שחר המסתירים את השפה העברית והמהווים לעג להיסטוריה היהודית.

יתירה מזאת, גישה זאת רק משרתת את התעמולה הערבית האנטי־ציונית שניסתה להדביק לנו דימוי של מדינה צלבנית. ההבדל הברור הוא כמובן שהצלבנים היו שליחי כיבוש של מדינות המולדת האירופיות שלהם ואילו ארץ־ישראל היא המולדת של העם היהודי אליה הוא חזר תוך סגירה מופלאה של מעגל היסטורי.

איזור יהודה ושומרון הוא, כידוע, חלק מרכזי של ארץ־ישראל ואפילו שנות הגלות הארוכות לא הצליחו לטשטש את העובדה הזאת הבולטת, למשל, גם בשמות של הרבה יישובים ערביים ששמותיהם מבוססים על שמות של יישובים יהודיים שקדמו להם. לכן, ההתייחסות ליהודה ושומרון כאילו הוא איזור זר או מושבה קולוניאלית מעבר לים היא זרותית או איוולת.

המציאות בכל ארץ זה היא מורכבת, סבוכה ורבת סתירות. אפשר לדגול בכל מדיניות החל מזאת של ר"צ וכלה במדיניות של התחיה (אם כי רוב העמדות המפלגתיות אינן נראות מעמיקות ורבות דימיון), אולם זוהי איוולת מוחלטת להתכחש לרקע היהודי השורשי של איזור זה אפילו מצד מי שסבור שצריך למסור את כולו לשלטון ערבי.

חיים רונן
חיפה

ההסברה הישראלית שותקת

התעמולה הערבית הארסית האנטי־ישראלית קיבלה בשנים האחרונות עוד חיזוק והפעם על־ידי ישראלים. לדוגמה: מלמדים את הנוער שלנו כיום, שמלחמת ששת הימים לא היתה מלחמת מגן, אלא „מלחמת כיבוש".

רק באחרונה הוזמנתי לבית פרטי בו היו גם אורחים מחו"ל, תוך השיחה שהתפתחה טענה אורחת ישראלית, אשר עבדה עד לאחרונה כמזכירה באחת המפלגות הגדולות בארץ, שאמנם היתה מלחמת ששת הימים מלחמת כיבוש ושלא ירדן התקיפה אותנו, אלא להיפך. את העובדות, שלפי בקשתנו נסע ראש משקיפי האו"ם ראו, הגנרל אוד בול, פעמיים למלך חוסיין, והבטיח בשמנו שאין בכוונתנו להתקיף ושאנו מבקשים ומקווים אותו הדבר גם מצידו, לא קיבלה מזכירת המפלגה, אלא חזרה בקול רם על הגירסה שלה. כמוה מדברים ישראלים צעירים רבים מאוד ואויבי ישראל הרבים בעולם „קונים" זאת ברצון ובאהדה.

מדוע שותקת ההסברה הישראלית נוכח עלילות מסוכנות כאלה? דווקא העניין הנ"ל חשוב ביותר ומדוע? כל העולם בצירוף אלפי ישראלים טוענים שרק נמסור את יהודה שומרון ועזה לאויבינו ומיד יהיה שלום. אך מפני שהעובדות של מלחמת ששת הימים כפי שהן היו במציאות, מוכיחות שכוונתם של אויבינו היתה להתקיפנו ולהשמידנו דווקא כאשר כל השטחים לא היו בידינו, יש צורך לסלף את ההיסטוריה.

מאחר שמצד אחד משתתפים חוגים ומפלגות בישראל בקול רם בסילוף הזה, ומצד שני ההסברה הישראלית שותקת, קל להתקיף אותנו בכל הדעות כתוקפנים, וזה גם קורה.

ארנולד מרגלית
חיפה

המשך הכיבוש — תהום פנימית

מה שאירע במהלך השביתה הכללית הערבית היתה התפרצות רגשות זעם ותיסכול מעומק ליבם של אזרחי ישראל הערבים. התפרצות שאיש לא יכול היה להשתלט עליה. הדבר חייב להיות תמרור־אזהרה לכולנו. מדינת ישראל היא כסכיזופרניה מסוכנת. מצד אחד, 700 אלף מאזרחי ישראל — אחד מכל שישה ישראלים — הם ערבים פלשתינים; מצד שני, מרשים לעצמם ראשי המדינה לקיים משטר כיבוש אכזרי בגדה המערבית וברצועת עזה, ולשלוח את חיילי צה"ל לירות ולהרוג צעירים פלשתינים מפגינים.

אי־אפשר לצפות, כי אזרחי ישראל הערבים יהיו מוכנים להישאר שקטים ואדישים לגורל אחיהם. ומי כמונו, היהודים הנאבקים למען אחינו בברית־המועצות, חייבים להבין זאת?

על ראשי המדינה לדעת, כי אם ימשיכו בכיבוש ובדיכוי הם עלולים לכרות תהום בינם לבין אזרחי ישראל הערבים, וגם בינם לבין רבים מהאזרחים היהודים.

ד"ר שלמה רוזנבאום־נרקיס
תל־אביב

סינדרום ירושלים

לאחר שצפיתי בהצגה הגעתי למסקנה, כי הגיע הזמן שיקום סופר־מחזאי ויכתוב מחזה בשם סינדרום־הדמוקרטיה שלנו ובמנו: דמוקרטיה במרכאות כפולות בה מאפשרים ליסודות תתרניים אנטי־לאומיים, בלתי־מאוזנים ומזוכיסטים מהבוהמה, לקעקע את היסוד והבסיס הקיומי של חברתנו כאן, לכרסם בשיטתיות בערכי הלאום (ערכים כמו צה"ל — המחזה האמור).

תהליך — שיגרור מצב שאיפיין את הרפובליקה הוויימרית בשנות העשרים, שסבלה אף היא מעודף דמוקרטיה. זאת, בהבדל אחד: המובילים יהיו הפעם החוגים האידיאולוגיים של מולידי „סינדרום־ירושלים", אשר בצל כנפותיהם מסתתרים כל המיומי של דורשי רעתנו עד הקץ המר, והמבין יבין.

ובינתיים — אותם האבות הרוחניים ממשיכים לשורר לנו על הנבל את זמירותיהם — בסגנונו של נירון הקיסר, כאשר האש המשתלחת שורפת את התוכן הלאומי על־ידי בלבול, מבוכה, תעתועים של אילי ניגוח אלה.

ולסיום: ההצגה מומלצת במיוחד לאנטישמים סמויים שירוו נחת בכורסאותיהם מהמחזה המתעתע בעם היושב בציון ולחברי התיאטרון תהיה עוד נסיעה לחו"ל בזמן הקרוב מאוד...

ברוך ירדני
קרית ביאליק

הנביא ירמיהו על ביתו של שרון

על בניין ביתו של אריאל שרון ברובע המוסלמי בירושלים כבר כתב, בחזונו, הנביא ירמיהו (והוא נקרא נביא החורבן...): „הוי בונה ביתו בלא צדק ועליותיו בלא משפט..." וגו'. זו"ל.

עמי
חיפה

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

ציוני

ג'יראלד קאופמן, שר החוץ בממשלת הצללים בבריטניה, שהשמיע באחרונה הכרזות ביקורתיות קשות כנגד מדיניותה של ממשלת ישראל, כשהוא משווה בין הנעשה בשטחים הכבושים למתרחש בדרום אפריקה, הגיע ארצה בשבוע שעבר בדרכו לירדן, שם הוא אמור להפגש, בהזמנת המלך חוסיין, עם ראשי הממשל הירדני. ערב צאתו לירדן, נפגש קאופמן, ביוזמתו של יו"ר תנועת העבודה הציונית, יחיאל לקט, עם קבוצת אישים ממפלגת העבודה, ביניהם פרופ' שלמה אבינרי, שר הקליטה, יעקב צור, וראש המחלקה להסברה בהסתדרות הציונית, אלוף (מיל') עוזי נרקיס. בפגישה, שהתארכה עד לשעות הקטנות של הלילה, ניסו המשתתפים בדיאלוג לשכנע את קאופמן שאם ברצונו להיות גורם בעל משקל במשא ומתן בין הצדדים, עליו למתן את ניסוחיו הקשים. בתום השיחה אמר קאופמן שהוא היה ציוני ונשאר ציוני וכי טובתה של מדינת ישראל היא אחד מיסודות מדיניותו.

יקיר צבר

לא הכזיבה

לזמרת ירדנה ארזי (בתמונה) יש כנראה אהדה יתרה לחניכי הנוער העובד והלומד. בשנה שעברה הופיעה הזמרת הפופולרית בלא מעט כנסים ואירועים של תנועת הנוער, אך אין ספק שהנסיבות שבהן הופיעה לפני החניכים בשבוע שעבר היו כמוהם לא שגרתיות. בסיום כנס „ניצנה 87", בו סיירו מאות חניכי הנוער העובד והלומד ברחבי הנגב, היה אמור להופיע לפניהם באולם אשכול שבנגב המערבי הזמר אריק סיני, שברגע האחרון ביטל משום מה את הופעתו. ירדנה ארזי, שבנעוריה היתה חניכת תנועת הצופים דווקא, נאותה להציל את המצב ולא לאכזב את קהל החניכים הצעיר, ובהתרעה קצרה ביותר הדרימה לנגב להנעים לחבר'ה ממיטב להיטיה, לא לפני שהמתינה כשעתיים מאחורי הקלעים עד אשר יגיעו החניכים המטיילים להופעתה לאחר שהשתבש להם הזמנים במסלול טיולם.

כיבוש הרגשות

חילוקי דעות התגלעו בכנס העמותה „דו־קיום" שהתקיים במלון דן ביום שבת. לכנס של העמותה החדשה הוזמנו מספר אקדמאים יהודים וערבים והם הציגו תמונה עגומה על ההקצנה בקרב שני העמים. המשתתפים בדיון הסכימו ביניהם בדרך כלל הן באשר לממצאי המחקרים והן באשר לפתרונות. הסותים עלו רק כאשר המזרחן צבי אלפלג יעץ לערביי ישראל כי — בניגוד להצעת השר וייצמן — יכבשו את רגשות ההזדהות שלהם עם מאבק הפלשתינים בשטחים. ח"כ דהאמשה וגב' ד"ר מרעי ביקשו לחלוק על דברי אלפלג אך הוא עמד על כך כי רק הודות לכיבוש הרגשות מצד הערבים התאפשר דו־קיום יהודי־ערבי במשך ארבעים שנה. לדעתו פתרון מדיני הוא התרופה היחידה למצב, ואולם עד שיבוא פתרון כזה אסור שערביי ישראל יגיעו לעימותים עם כוחות הבטחון ועם אזרחים יהודיים.

ראש עיריית חיפה אריה גוראל ביקר אצל ראשי הכנסיות בעיר עם כניסתה של שנת 1988, והביע את תקוותו כי השנה החדשה תהיה שוב שנת שלום וכי לא יתרחשו עוד תופעות מצערות כפי שקרו בארץ לאחרונה. הוא גם שיבח באוזני הערבים נוצריי העיר והעדות האחרות את התנהגותם המופתית של תושביה הערבים של חיפה. בתמונה: גוראל עם שניים ממנהיגיה הדתיים של העדה הנוצרית בחיפה.
צילום: פול מלינג/ישראל סאן בע"מ

קול ישראל יתחיל בתחילת פברואר לשדר ב־12 פרקים את ספרו של שלמה הלל יו"ר הכנסת — „רוח קדים". מפיק אפרים עטן. בתמונה: מימין: איציק סיידוף — בתפקיד הלל, שלמה הלל ויעל עמית — בתפקיד רעייתו של הלל.
צילום: [illegible]/ישראל סאן בע"מ

החל בתפקידו

„יש בדעתנו להפוך את בית התפוצות למרכז תרבותי, חינוכי ולאומי שיקרין על יהודי הארץ והתפוצות כאחד", אמר מנהלו החדש של בית התפוצות אליעזר שמואלי (בתמונה) בפגישתו הראשונה עם עובדי הבית היום. במשך עשור השנים הראשון ביקרו בבית התפוצות למעלה משלושה מיליון מבקרים, מחציתם תיירים מחו"ל. מאות אלפים בני נוער מהארץ ומהתפוצות השתתפו בפעילות החינוכית במסגרת אגפי החינוך והסמינרים של המוזיאון ועשרות אלפים השתתפו בפעילות התרבותית הנערכת באודיטוריום „בני ציון" שבמוסד. בנוסף להיותו מרכז תרבותי וחינוכי שוקק, הרחיב בית התפוצות את פעילותו גם כלפי הקהילות היהודיות שברחבי העולם ותערוכות רבות מתערוכות המוזיאון מוצגות דרך קבע במרכזים קהילתיים ומוזיאונים יהודיים מחוץ לישראל. אליעזר שמואלי, לשעבר מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, מחליף בתפקידו את אלוף (מיל') אהרון דורון שפרש לגמלאות.

★

בית התפוצות מתכנן להציג בשנת 1989 תערוכה מקפת על יהודי עיראק — תולדותיהם ותרבותם. התערוכה, כתערוכות אחרות בבית התפוצות, תתבסס בעיקר על חומר ויזואלי: תצלומים, סרטים, מסמכים, חפצים וכד'. בית התפוצות פונה בבקשה לכל יוצאי בבל ולכל מי ששהה בעיראק בזמן מן הזמנים להשאיל לו חומר חזותי המצוי ברשותם לצורך התערוכה ובדרך זו יוכל המוזיאון להעביר לרשות הרבים את מיטב החומר התיעודי הקיים היום באלבומי המשפחה ובאוספים פרטיים. התצלומים שייאספו יהיו חלק מארכיון התצלומים של בית התפוצות הפתוח לציבור הרחב לצרכי עיון ומחקר ומהווה כלי לפעולות חינוך בקרב הדור הצעיר בארץ ובתפוצות. את התצלומים וכל חומר תיעודי אחר ניתן להעביר למחלקת התערוכות של בית התפוצות.

ברית עמוקה

משלחת נכבדים דרוזיים ובראשם שייך דהמאן קבלאן ובני משפחתו מבית ג'ן — ביקרו בעיריית ירושלים ביום ו' ונפגשו עם ראש עיריית ירושלים טדי קולק. שייך דהמאן ציין, כי המשלחת באה לברך את טדי קולק על פעלו למען ירושלים ומדיניות הסובלנות והאחריות שהוא מגלה, ולרגל הענקת פרס ישראל בשנת ה־40 למדינה. בין חברי המשלחת היו יוצאי צבא בכירים מהעדה הדרוזית שהדגישו את רגשי האחוה, הידידות והברית העמוקה הקיימים בין שני העמים.

המדור נערך ע"י [illegible]

בולים

בול ראשון למפגש רייגן - גורבצ'וב

מאת אריה לינדנבאום

המפגש האחרון של הנשיא רייגן עם המנהיג הסובייטי מיכאיל גורבצ'וב, הונצח בימים אלה בבול מיוחד של דואר הונגריה.

טכנית זו משימה לא מבוטלת שכן אי אפשר היה לצפות מראש את תוצאות המפגש ולהדפיס מראש בול עם דגלי שתי המדינות ולחיצת הידיים ההיסטורית. אבל בהונגריה, כמו במדינות מזרח אירופה אחרות, אפשר להחליט על ציור ולמחרת להדפיסו ותוך שבוע לשווק לעולם כולו בול מוגמר עם ציור כפי שהופיע זה עתה בהונגריה. אכן, הבול ההונגרי הופיע בצורת גליון מזכרת ובו שתי ידיים לוחצות כשהן יוצאות מתוך... טילים. במרכז הגיליון — מפת העולם ודגלי שתי המדינות.

הכתובת, ברוסית, אנגלית והונגרית: „מפגש הפיסגה האמריקאי הסובייטי על פירוק הטילים, ואשינגטון, 7—12 בדצמבר 1987"

AMERIKAI-SZOVJET CSÚCSTALÁLKOZÓ
АМЕРИКАНСКО-СОВЕТСКАЯ ВСТРЕЧА НА ВЫСШЕМ УРОВНЕ
U.S. — SOVIET SUMMIT

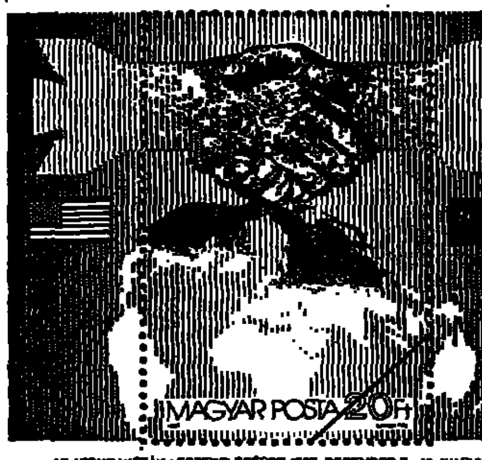

AZ ATOMRAKÉTÁK LESZERELÉSÉÉRT 1987. DECEMBER 7—10. WASHINGTON
ЗА РАЗОРУЖЕНИЕ ЯДЕРНЫХ РАКЕТ 7—10 ДЕКАБРЯ 1987 Г., ВАШИНГТОН
ON THE DISARMAMENT OF NUCLEAR MISSILES WASHINGTON, 7—10 DECEMBER, 1987

דיוקן מארקס — בחותמת

בוארשה הוטבעה חותמת מיוחדת המראה את ראש קארל מארקס, באנפס. החותמת הוטבעה לרגל תערוכה פילטלית שהיתה שם בקיץ שעבר בנושא: „מארקס — חייו ויצירתו".

מכירה פומבית של „בולי לב"

בית המסחר התל־אביבי „בולי לב" יקיים החודש מכירה פומבית של בולים וחומר בולאי. המכירה תתקיים במועדון האגודה התל־אביבית לבולאות ברח' הס 16, ב־9 בינואר 1988. לקראת המכירה הופיע קטלוג מיוחד הסוקר את כל החומר שבמכירה. את הקטלוג ניתן לקבל ללא תשלום אצל „בולי לב", דיזנגוף 105 (פינת פרישמן).

בן הדור צייר בול או"ם

שני בולי או"ם חדשים יופיעו ב־29 בינואר 1988. שני הבולים הם בסידרה מן המעניין ויופיעו במטבע אמריקאי וצרפתי. 3 סנט, פרי מכחולו של דוד בן הדור מישראל ו־0.5 פרנק — יצירתו של ב. דייחנפלד מדנמרק.

באותו יום תופיע סידרה נוספת בת 6 בולי זיכרון שתוקדש ל„עולם ללא רעב". ב־18 במארס — סידרת „הגנה על היערות"; 29 באפריל — „יום ההתנדבות הבינלאומית"; 10 ביוני — „בריאות בספורט"; 16 בספטמבר — סידרת דגלי האו"ם; 9 בדצמבר — 40 שנה להצהרת זכויות האדם וכב"ל בגיליון־זיכרון.

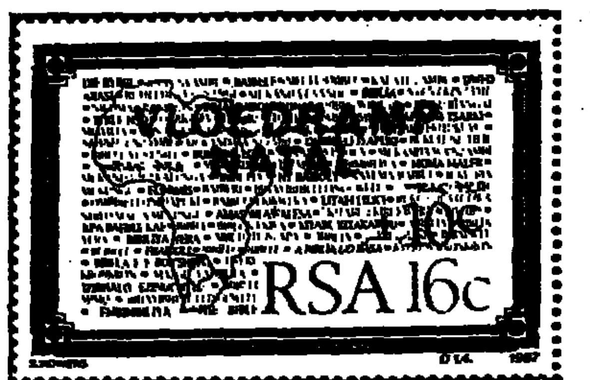

שוורניק וברונייביץ בין האישים בברה"מ

לוח ההנפקות של ברית המועצות ל־1988 מכיל בולים לכבוד האישים והאירועים כדלקמן: 200 שנה להולדת הלורד ביירון; 70 שנה לבול הסובייטי הראשון; 100 להולדת מאקארנקה 170 להולדתו של קארל מארקס; 100 להולדת שוורניק (יהודי?); 100 להולדת קירוב; 80 שנה להולדת ד.פ. אוסטינוב; 100 שנה להולדת א. טופולב; 100 שנה להולדת מ.א. ברונץ'־ברונייביץ (יהודי?); 100 שנה להולדת פ.ל. וויקוב; „יום הניצחון"; עלילות הגבורה של עמי ברית־המועצות; בשלב זה נמסר על 15 בולים.

תנ"ך בלי עברית

כבר ייחסנו דברים לסידרה התנ"כית האחרונה, שהופיעה בדואר דרום אפריקה והודענו גם על גניזת הבול עם המילים „דבר יהוה" שנפסל שם על־ידי הקהילה היהודית. הסידרה הופיעה, איפוא, כשבה 3 בולים והרביעי עם האותיות העבריות — נגנז.

עתה, לאחר השטפונות הקשים שהיו בספטמבר בחבל נטאל, בהם ניספו מאות בני־אדם, הוציא דואר דרום אפריקה בולים עם הדפסי רכב לטובת נפגעי השיטפון. בול אחד כזה הופיע מתוך סידרה מן המעניין ועתה גם בול הסידרה התנ"כית שהופיעה שם, בבול מפת אפריקה עם המילה „בייבל" בשפות שונות. כיוון שעברית נכללה בבול המקורי עם „דבר יהוה", לא היה, כנראה, עניין להדפיסה על־גבי הבול עם עשרות השפות.

עכשיו יצאנו קרחים מכאן ומכאן. הבול עם המילים העבריות נגנז ובבול השני שהופיע בשתי מהדורות, כלל לא נכללה עברית, כפי שמוזכרות עשרות שפות אחרות. נחמה פורתא כצאנו בלוח שנה שפירסם דואר דרום־אפריקה ובו ברכת „שנה טובה" במספר שפות, לרבות בעברית...

„סופה של אוסטריה"

כותרת זו אינה שלנו — היא מופיעה על גבי בול אוסטרי שיופיע השנה לציון 50 שנה לכיבוש אוסטריה על־ידי הנאצים וסיפוחה לגרמניה.

כבר ביולי 1934 רצחו הנאצים את דולפוס וההנהגה עברה לידי קורט פון שושניג. מאז נאבק שושניג על עצמאותה של אוסטריה. ב־11 במארס 1938 נכנס הצבא הגרמני לאוסטריה וסיפח אותה על־ידי ה„אנשלוס" (איחוד) אל הרייך הגרמני.

הבול יופיע סמלית בחודש מארס 1938. הוא מראה גדרות תיל של מחנה ריכוז ובכבלי פלדה על צלבים וברקע דגל המדינה בחצי התורן.

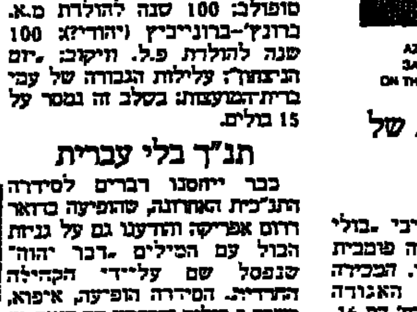

בולי ארה"ב — לא רק בדואר

דואר ארה"ב חתם הסכם עם שלושה בתי־מסחר גדולים לבולים בארה"ב שישמשו סוכנים מוכרים לממכר שוטף של בולי ארה"ב. הכוונה שבתי מסחר אלה — 2 בקליפורניה ואחד בסן־פרנציסקו, ישמשו סוכנויות רשמיות לכל המוצרים הדואריים של ארה"ב ויהוו תוספת אמצעים להפצת בולי ארה"ב.

ההסכם נחתם בדצמבר 1987 ויהיה בתוקף במשך שנה אחת, כתקופת ניסיון. בתי המסחר ימכרו את הבולים במחירי הדואר ויקבלו תגמולים מן הדואר.

שופטים ונאשמים

(המשך מעמ' 7)

כבופים, ולא ניתן להם להיכנס לתוכו. בקשתי שיורדו מהמכונית אינה עושה עליהם רושם רב. היראה מפני הישראלים שוב אינה פועלת בעוזה כבעבר. את המספר הישראלי של מכונית שחנתה ליד זו שלי הם מעכו. עוד אני משתדל להסביר להם בזעף שהם מזיקים לרכבי, מסתערת עלי בצעקות רוחיה איברהים בורבר, מראה לי את ידה החבושה ואת הצלב מפלסטר שעל לחייה, ואומרת: „אתה חס על המכונית שלך, ולא איכפת לך מה שעושים לנו." היא אף מראה לי גם פה וחור שיניים — לדבריה, גם כתוצאה ממכות שקיבלה מחיילים. כשאומרים לה שאני עיתונאי, היא מספרת שידה נחבלה כשניסתה לסגור את הדלת בפני החיילים אשר באו לעצור את בנה. עכשיו הן הוא אחד הנאשמים מעבר למחיצה המפרידה ביניהם לבין קרוביהם.

עגלות רוכלים שוררות על הכביש שלפני בית המשפט. עליהן תילים של כעכי שומשום ועוגות שמנוניות בגוון העינבר. אצלנו כותבים על זמנים צהובים וכחולים. אני, שמתאפשר לי סוף־סוף לשחרר את מכוניתי, פונה לבקר את מכירי בחלק אחר של העיר העתיקה.

„דבר" של היום הוא דבר חדש. המלץ עליו בפני ידידך.

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי ראשון לציון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ראשון לציון הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רצ/1/32/א' ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: תכנית זו באה לקבוע שטחי קרקע שמתחום תוכנית רצ/1/1 קביעת הוראות מגבלות ובניה.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3927 חלקי חלקות 38, 22, 19 גוש 5025 חלקות 182, 192, 194, 196. גוש 3946 חלקי חלקה 99.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, לא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית, במשרדי הועדה המקומית האמורה.
ד. שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז המרכז

קבלת מודעות 24 שעות ברחוב
מודעות משפחתיות והופות
וכל יתר סוגי המודעות ל' הלוח הכללי
דבר
מתקבלות 24 שעות ביממה
ב' רחוב דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל 246363 239952

מכרז פומבי 1/88
המועצה האזורית עמק הירדן מזמינה בזאת הצעות מקבלנים
לשיפוץ שני מבנים בנווה־עובד
חומר למכרז אפשר לקבל במחלקה הטכנית של המועצה האזורית עמק הירדן בין השעות 8.00—13.00 תמורת תשלום של 30 ש"ח שלא יוחזר.
על מגיש ההצעה:
1. ערבות בנקאית ע"ס 5% מערך ההצעה למשך 60 יום לקיום ההצעה.
2. אישור על ניהול ספרים כחוק ורשום כעוסק מורשה לענייני מס ערך מוסף.
3. אישור על רשום קבלנים בסיווג המתאים.
את ההצעה יש להביא במעטפה סגורה לתיבת המכרזים שבמשרד מזכיר המועצה עד יום הרביעי 21.1.88 בשעה 12.00 בצהריים.
פתיחת המכרז תעשה בו ביום בשעה 13.00 במשרד המועצה בצמח.
סיור קבלנים ייערך ביום ראשון 10.1.88 בשעה 9.00 בבוקר - [illegible]
הצעה שלא יצורפו אליה המסמכים הדרושים לא תלקח בחשבון.
אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או הצעה אחרת כל שהיא.
ביצוע הפרוייקט מותנה בקבלת מימון מתאים.
בכבוד רב,
זאב שהל, ראש המועצה

דבר

לפני 60 שנה

השיטה המטרית תונהג בא"י

בגליון א' ינואר של העתון הרשמי נתפרסם נוסח פקודה של הנהגת השיטה המטרית בא"י במדות אורך, שטח, קבול ומשקל.

פתיחת מגבית ההסתדרות באמריקה

הועידה הארצית לפתיחת מגבית ההסתדרות באמריקה נפתחה חגיגית באסיפה מרובה בנוכחות שליחי 190 הסתדרויות וקהל של אלפים. הוחלט להכריז על מגבית של 300 אלף דולאר.

שנת החשבון — כשנת האזרחים

שנת החשבון של ממשלת א"י תתאים מראשית 1928 עם שנת האזרחים, מא' ינואר עד א' ינואר.

לפני 40 שנה

השלטון מוסיף לגלות „ביטראליות"

כחות השלטון בירושלים, בשכונת שמעון הצדיק השכונות הסמוכות לה, נקטו בשני הימים האחרונים פעולה גלויה למניעת אפשרות התגוננות בין היהודים מפני הצלפים הערבים, אך לא הסתפקו בכך והמטירו אש במשך שעות על השכונות היהודיות. התקפות ערביות קשות נהדפו גם על שכונות אחרות, ביחוד בעיר העתיקה.

עצמאות בורמה

עצמאות בורמה תוכרז היום. ינותק כל קשר עם האימפריה הבריטית. בראש השלטון יעמוד „הליגה [illegible]".

הקידום באפריקה מסלק את האשה ממעמדה המרכזי בחברה

מאת ריימונד קאן

ארצות העולם השלישי, ובעיקר תחומי הפיתוח בהן, הן נושא המופיע לא מעט בעתונות היומית, בכתבי העת הכלליים, וגם באלו המקצועיים: כמעט אין יום בו לא מופיע מאמר העוסק בהשקעות האדירות, ברעב ובתזונה הלקויה, במחלות הילדים ובפגעי הטבע בעולם השלישי. האשה ובעיותיה, האשה ותפקידיה, האשה וערכה האמיתי בעולם זה – נושאים אלה כמעט שאינם מובאים לדיון. פה ושם מזכירים את מפעלותיה של האשה ואת תפקידיה בנושאים שונים של פיתוח בארץ אפריקאית זו או אחרת, אך לא יותר מכך.

האשה משבט סמרהי מניג'ר, בלבוש מסורתי

אם נקרא בעיון דו"חות מועידות בין־לאומיות, החלטות של כנסים ופורומים, ניווכח כי האשה האפריקאית מתוארת תמיד בצבעים קודרים, כיצור עלוב, הכורע תחת משאו (ילדים רבים, עבודות בית, עבודה השדה). היא לא יכולה, כמובן, ולא מוצאת האפשרות להקדיש זמן ללימודים, לעסוק במקצוע, להשתתף ולתרום באופן אקטיבי וחיובי לחיים הציבוריים של מדינתה.

זוהי דמותה של האשה האפריקאית בעשורים האחרונים, מאז קיבלו מדינות היבשת השחורה עצמאות. האמת היא, כי באפריקה תמיד היה לאשה תפקיד חשוב ודומינאנטי בחברה שלה. כיצד יכולה ההיסטוריה להסכים ולשאת טעות כה גסה. על כן, חשוב מאד לתאר מי היא באמת האשה האפריקאית, מהי האישיות הזאת ומה הם מאפייניה.

לא לפני זמן כה רב, היה לאשה תפקיד ראשון במעלה בחיים הכלכליים והחברתיים בחברה המסורתית באפריקה, וחשיבות עליונה בכל התחומים. היא היתה מעורבת באופן פעיל ובצורה עמוקה בתוך התחומים וההיבטים השונים של תהליכי הייצור – גם החקלאי וגם מלאכת היד. האשה היתה תמיד הכוח המוביל, ולעתים היחיד, בעבודות החקלאות. האשה יחד עם ילדיה היו האחראים לעיבוד השדות ולייצור המזון, כלומר: הם היו המקור היחיד לכלכלת המשפחה. כדאי לזכור, כי גם כיום, רוב רובה של אוכלוסיית אפריקה חי עדיין באזורי הכפר וקשור עדיין לצורת החיים המסורתית.

האשה האפריקאית הינה דמות מרכזית בחיי המסחר במדינתה, בעבר כמו גם בימינו אנו. זו היא שצועדה לאורך קילומטרים רבים, כדי להגיע אחרי שעות רבות, אל השוק המקומי או האיזורי, היא ולא אחר. מוכרת ביותר אותה תמונה של האשה הלבושה ביריעת הבד הצבעונית המסורתית, סל גדול מלא ירקות, או פירות, או זרדי עץ לבישול על ראשה, תינוק קשור לגבה, הולכת ברגליים יחפות לאורך דרך שאין רואים את סופה.

בתחום החברתי, האשה האפריקאית החזיקה בתפקיד חשוב ביותר. האשה היתה והינה זו שאחראית לתא המשפחתי. היא הדואגת לבעלה, לילדיה ולכל אותם בני משפחה אחרים, החיים תחת קורת גגה. בגלל המצב בו היו לרוב רובם של הגברים באפריקה כמה נשים, ניהלה האשה משק בית עצמאי, שהיה משוחרר כמעט לגמרי מנוכחות ומהשפעה של הגבר. האשה האפריקאית היתה האחראית לחינוך ילדיה, וגם ללימודיהם ולהכשרתם לחיים. ולאחר שנשאה את הילד בבטנה תשעה חודשים, הוסיפה ונשאה אותו עוד שלוש עד ארבע שנים על גבה, בכל מקום בו היתה – בבית, בשדות או בשוק. הקשר של הילד לאמו ותלותו בה, בחברה המסורתית באפריקה, היו חזקים ביותר. יש לזכור, כי חלק ניכר מן השבטים באפריקה הינם בעלי מסורת מטרנאליסטית, ובהם הירושה עוברת דרך משפחת האם, ולא דרך משפחת האב. ומכאן נדבך נוסף לחשיבותה של האשה בחברה המסורתית.

האשה האפריקאית תפסה מקום חשוב ביותר בתחום נוסף, לאחר התחומים הכלכלי והחברתי, והוא התחום הדתי. רוב הטקסים של הדת המסורתית לא יכולים היו להתקיים ללא ההשתתפות הפעילה של האשה. היא מילאה גם תפקיד חשוב בין כהני הדת המסורתית – כוהני הפטיש. הדת המסורתית באפריקה התבססה על החשיבות והכוח אשר הוענקו לעצמים שונים – הפטישים. הפטישיזם היה – והינו גם היום – היסוד של הדת האנימיסטית המסורתית. האשה היא עמוד תווך בדת זאת. יש לזכור, כי כדי להיות לכהנת מסורתית יש צורך ללמוד במשך שנים רבות.

תפקיד נוסף בעל חשיבות רבה, אם כי פחות ידוע מאשר אחרים, היה לאשה בחיים הפוליטיים המסורתיים. הנשים לקחו חלק פעיל בצבאות הלוחמים של ממלכות היעד באפריקה המערבית ושרתו בהם כחיילות לוחמות. עד היום מספרים בהערצה ובהערכה על המערכות הצבאיות שהוכרעו הודות להתערבותן של הנשים הלוחמות, ביחוד בממלכות דהומי ואשנטי. האשה האפריקאית לקחה חלק פעיל בתהליך הבחירה של שליטים ומלכים במערכת הפוליטית המסורתית.

נשים משבט סמרהי בעבודת השדה בכפרן שליד קואלן בניג'ר. בתחילת 1987 פתח ארגון יונצ"ף שבאו"ם בפרויקט המיועד לטייב את ייצור המזון החקלאי באזורים שסבלו מהבצורת הקשה שבין השנים 4–1982. את העבודה עושות הנשים. (תצלום: A.P.)

מאז העצמאות באפריקה, בתחילת שנות השישים, ירדה החברה המסורתית מחשיבותה. המסורת נהפכה לסמל של פיגור, של כל מה שמנוגד לפיתוח ולמודרניות. זה ארבעים שנה אנו עדים לנסיונות לפתח את יבשת אפריקה ואפשר לסכם תהליך זה ככשלון. היינו עדים לנסיונות השתלתה של מערכת חברתית־כלכלית מערבית, שנגעה בסופו של דבר רק בעשרה אחוזים מן האוכלוסיה באפריקה. אוכלוסיה מצומצמת זו מרוכזת בעיקר באזורים העירוניים ובעיר הבירה של כל מדינה. תהליכים אלו זנחו, ומזניחים גם היום, את אזורי הכפר, שבהם חיים כ־80 אחוזים מאוכלוסי אפריקה, עדיין במסגרת של חיים מסורתיים. מערכת זו נפגעה ונהרסה, ועימה מאבדת גם האשה האפריקאית את מעמדה.

האם לא יהיה טוב יותר והכם יותר להציע למדינות אפריקה תכניות פיתוח שיקחו בחשבון את התפקיד היעיל והיוצא מן־הכלל של האשה, הנמצא בהישג ידה, ואשר גם בעבר נשאה בו בכבוד. גישה כזו יכולה להיות נקודת מוצא לתהליך חדש של פיתוח כלכלי־חברתי־תרבותי. תהליך כזה ימנע – ואפשר לומר זאת בביטחה – את הגירת אוכלוסי הכפר, המיותרת והמזיקה, לעבר ערי הבירה. גישה שתיתן לאשה האפריקאית את האפשרות להשתלב בתוך היסודות השונים של החיים המודרניים כמו: חינוך, היגיינה ובריאות, תעסוקה בעלת הכנסה, בתוך מסגרת של חברה וסביבה מסורתית, אשר בה היא שורדת כבתוך מבצרה ובה הראתה את כוחה ואת שליטתה, רק תשמור על המסגרות החברתיות והכלכליות של החברות האפריקאיות, תתרום לחוסנן ולהתפתחותן בצורה הנכונה.

■ ריימונד קאן משמשת זה שמונה שנים מדריכה אחראית על פעילות רווחה במכון האפרו־אסיאני בתל־אביב.

קוו ואדיס פורום המנהלות הישראלי?

מוסד נשי חדש נולד בשבוע שעבר: „פורום מנהלות בכירות" מטעם מי"ל. בינתיים – רק מקום מפגש קבוע להחלפת דיעות, מידע, נסיון וחוויות בעבודה

מאת נעה גל

לגברים התופסים עמדות ניהוליות בכירות לא חסרים מקומות מפגש על רקע מקצועי או חברתי: מפגשים להחלפת דעות ויוזמות, כינוסים למנכ"לים, מועדונים, אפילו ימי המילואים הם מצבי מפגש המאפשרים תקשורת והחלפת מידע באורח לא פורמאלי, התורמים לקידום הארגון ולהרחבת פעילותו. לנשים – עד כה – לא היתה מסגרת כזו.

בשבוע שעבר נעשה צעד לשינוי המצב: ביום ג' האחרון נערך במלון דן בתל־אביב מפגש ההכרזה על הקמת „הפורום למנהלות בכירות" מטעם המרכז הישראלי לניהול (מי"ל), בראשותו של המנכ"ל אלכס גורן. יו"ר הפורום – זוהר קרתי, מרכזת מטעם המרכז הישראלי לניהול – חיקי חביב. אחת לשנה או שנתיים מקיים המי"ל יום עיון, או סמינר, לנשים מנהלות; הפניות שהגיעו להנהלת המי"ל ויוזמה פנימית בתוכו הביאו להחלטה למסד את המפגשים על־ידי הקמת פורום של קבע.

120 נשים בעמדות ניהול בחברות ובארגונים עיסקיים ובענפי שירותים שונים נרשמו לפורום. מגוון התפקידים רחב: מנושאות דרגות גבוהות בצבא ובמשטרה, עבור בבעלות דרגות בכירות בהנהלת בנק, בוועד הפועל של ההסתדרות ונשות אקדמיה בתפקידים בכירים ועד למנהלת תיאטרון.

איתרה אותן ועדת היגוי מטעם המי"ל, שפנתה אל הארגונים השונים. הקריטריון הקובע את ההשתתפות היה התפקיד שממלאת האשה בדרגה הבכירה.

„נשים אלה כן כבר בשלב של הצלחה", אומרת חיקי חביב, „הן כבר הגיעו למעמד מסוים והיו רוצות לבסס את התחושה שיש עוד כמותן, שיש מקום להחליף מידע ונסיון. ליצור קשרים ולשאוב חיזוקים והדרכה".

בדיון פתוח שהתקיים בערב הפתיחה, בהנחייתה של פרופ' רבקה בר־יוסף, השתתפו: גדי בריד מנהל מכון יהב ליעוץ והדרכה למנהלים, רבקה נרדי מנהלת מכון נור"ה ולוסה זלצברגר, סגנית ראש עיריית ירושלים. דנו בשאלה האם לנשים בעמדות ניהול יש ערכים משלהן, שונים, ובאיזה מידה הם משפיעים על התרבות הניהולית.

בכנס ייסוד הפורום, מימין לשמאל: ד"ר מוניקה סגל משוויץ, יו"ר הסימפוזיון הבין־לאומי של מנהלות בכירות משוויץ; חיקי חביב, מרכזת הפורום במי"ל; זוהר קרתי, יו"ר ועדת ההיגוי של הפורום; רבקה נרדי ממכון נור"ה

התשובה היתה: השיפוט המוסרי של הנשים המנהלות שונה מזה של הגברים. נשים מתמקדות באנשים ובבעיות אנושיות, בעוד שגברים שמים את הדגש על ארגון ותכלית מעשית. „נשים הן פחות פורמאליות, פחות היירכיות ונותנות יותר מקום לרגש ולאינטואיציה בקבלת החלטות", הסבירה רבקה נרדי, „הן מונעות על ידי תפיסה מרכזית שהיא: רווחת האדם ודאגה לזולת. זהו מודל שהניהול הגברי משתדל ליישם וללמוד את עיקריו ועקרונותיו, מודל הנשען על ערכים ולא רק על מטרות להשגת רווחים בניהול אירגון, והוא ייחודי לנשים מנהלות.

קשייהן של נשים מנהלות: אף שהן מוצאות סיפוק בעבודתן, הדרושה להן תמיכה חברתית, ואילו האשה המצליחנית, ההישגית, הנמצאת בשני עולמות, חיה על פי שני דגמי התנהגות: האחד – דגם נשי מסורתי, זה שהיא מממשת בחייה הפרטיים והשני הדגם התחרותי, ה„גברי", שרץ קדימה במטרה להגיע ולהשיג. כך נוצרים קונפליקט, „מבוכת אגו", המקשים על האשה המנהלת.

חלקו השני של המפגש דן במתכונת פעילות הפורום בעתיד. הדעות נחלקו בין רצון למפגש חברתי של ממש כדי להתחלק בחוויות העבודה ורכישת הנסיון, לבין הרצון להקדיש יותר מקום לנושאים ניהוליים. במי"ל חשבו על שילוב של שני הצרכים, גם החברתי וגם המקצועי.

שש המפגשים המתוכננים לשנה הקרובה יעצבו, בוודאי, את אופי הפעילות של הפורום החדש למנהלות בכירות.

איך מצטרפים לפורום – האם הוא פתוח להצטרפות נוספת? חיקי חביב: „הוא פתוח רק לנשים במעמד ניהולי בכיר. אשה יכולה לפנות דרך המי"ל, פנייתה מועברת לוועדת ההיגוי וועדת ההיגוי תחליט אם לקבלה או לא.

לשאלה האם הפורום רואה עצמו גם כגוף שמודע לליקויים במעמדה של האשה בארץ, האם ישמש גם „לובי" לקידום נשים – מהססת חיקי חביב להתחייב. הדגש, הוא על טיפול במישור הניהולי: השתלמויות, קורסים, כנסים, בניית תשתית של קשרים בין הנשים המנהלות. בלחץ השאלות מוכנה חיקי חביב להוסיף שבין כוונות הפורום גם להיות „ראש חץ שיסחוף את היתר", דהיינו, שנשים מנהלות חברות הפורום יהיו מודל לדרג הפחות בכיר ויעודד לבנות אותו דרג. איך זה ייעשה? „צריך לקבוע. עדיין עובדים על זה".

מפי הדג

את הארוחה הנפלאה שאכלנו, קבוצה של עתונאיות/ים במסעדת „הדג", (100 מטר צפונית לשעון של יפו), ושנועדה להשכיל אותנו בענייני טיגון וצליית דגים, אפשר לסכם בערך כך:

1. יש הבדל תהומי בין טעמם של דגים קפואים לבין טעמם של טריים.
2. דג טרי ניכר בעיניו הבולטות ובדמיו האדומים.
3. דגים כדאי לצלות על גחלים עוממות, הרבה זמן, או לטגן.
4. טיגון, שממנו יוצא הדג טעים להפליא ובלי טיפת שמן שתיזל ממנו, היא טיגון בשמן עמוק ורותח!!!
5. השמן המומלץ ע"י אבנר ישראלי, בעל המסעדה, הוא שמן תירס.
6. המסקנה האחרונה שעלה, פחות או יותר מכל הסעיפים הקודמים של הסיכום היא: דגים הכי כדאי לאכול במסעדה, ובכזאת שיודעת כל מה שכתוב בסעיפים...

איזי לרנר

נ.ב. אלא אם כן אתם מוכנים ללכת לשוק, לבחור בעצמכם דגים, לסמוך על שיפוטכם שאכן טריים הם, להחזיר הביתה, לנקות אותם, למלא כלי בשמן עמוק (שמן תירס, כמובן), להבות שהשמן ממש ירתח, לשמוט את הדגים לתוך השמן, למלא את הבית בריחות דגים וטיגון ולבסוף, להתפלל שזה גם יצליח לכם.

כי לאבנר ישראלי במסעדת „הדג" זה הצליח!!!

הנ"ל

תגובות

Over-sea's cookies
(עוגיות „אל מעבר לים")

לעניין חיפושיה של איריס קלקא אחרי עוגית השוקולד האבודה, ובהמשך לסיפורו של ארנולד סייבל איש כברי בנדון, הרי לכם גרסה אחרת לעוגיה.

חברתי אתי, שעלתה ארצה מארה"ב לפני כ־15 שנה (ולדאבוני לא התאקלמה וחזרה לארץ מולדתה לפני שנים מספר), נהגה לכבד אותנו בעוגיות נפלאות שכינתה אותן בשם „חומיות" (Brownies). כאשר העתקתי את המרשם מתוך ספר בישול אמריקאי די ישן. הופיע המרשם גם תחת השם: "Oversea's cookies", והסיפור הוא כדלהלן: אמהות של חיילים בצבא ארה"ב, אשר רצו לשלוח לבניהן עוגיות מאפה בית, ידעו שהבנים משרתים „מעבר לים", וההבילות שנשלחו להם מהבית הגיעו לעתים גם אחרי חדשיים. לכן חיפשו ומצאו עוגיות הנשמרות במיטבן גם שבועות אחרי שנאפו. ומכאן השם "Over-sea's Cookies".

המרשם, כפי שמופיע בספר הנ"ל, כמעט זהה לזה של ארנולד סייבל מכברי והשינויים הם כדלהלן:

א) במקום 1 כפית מים חמים שמים רבע כוס מים רותחים.

ב) במקום 300 גר' פתיתי שוקולד, רק 150 גר' שוקולד מריר, חותך בסכין לקוביות בגודל כ־1x1 ס"מ (כנראה שכאשר נכתב ספר הבישול הנ"ל עדיין לא היו פופולאריים פתיתי שוקולד מוכנים).

ג) לא כתוב שיש להשהות את הבצק למשך לילה במקרר.

ד) קמח בכמות של 2¾ – 3 כוסות.

זהו.

בברכה,
רחל ברוך
ירושלים

בזאר מיוחד
למען חיילי צה"ל

מחר, יום שלישי ה־5 בינואר, מקיימת קבוצת מתנדבות א ל " י (אהבה לחיילי ישראל) הפועלת ליד האגודה למען החייל, בזאר מיוחד למען חיילי צה"ל.

בבזאר יימכרו פריטים מיוחדים כמו מערכות אוכל עתיקות מעוזבונות (רוזנטריטר, רוזנטל) כלי כסף, כלי קריסטל, בגדי יוקרה אופנתיים מחו"ל, תכשיטי כסף צרכי חשמל ביתיים, בדים ופריטים יד שניה והרבה מציאות.

הבזאר יתקיים יום אחד בלבד, מהשעה 10:00 בבוקר ועד 8:00 בערב, בבית החייל בתל־אביב, ברח' וייצמן 60 – הציבור מוזמן.

כל הכנסות הבזאר קודש לרווחתם של חיילי צה"ל.

קבוצת א.ל.י. בראשות הגב' זהבה ברוורמן, פועלת מזה 15 שנה למען חיילי צה"ל. עד היום הקימה הקבוצה כ־30 מועדונים ביחידות צה"ל, 8 חדרי כושר ביחידות השדה ועוד. כל הפעולות האלה ממומנות מהכנסות הבזארים, המכירות הפומביות, ערבי הגאלה, קונצרטים, תצוגות האופנה ועוד, המאורגנים ע"י הקבוצה.

ספרים עכשיו

מאת אבי טנא

פסיכותראפיה

אחות לצרה

גברים השונאים נשים והנשים האוהבות אותם/ מאת סוזן פורווארד וג'ואן טורס/ תרגמה מאנגלית תמי זילברג/ מסר/ 268 ע'

בתחילה הוא נראה לה כאביר חלומותיה – אוהב, קשוב, מתחשב, נוח ומה לא. לפתע פתאום, ולאחר אזהרות מוקדמות שהיא העדיפה להתעלם מהן, מתברר שיש לו ציפורניים. מה זה ציפורניים, טפרים של ממש – עד כדי כך שיש שם לתופעה: מיזוגיניות (לאמור, שנאת נשים). שורש התופעה: „חלק גדול מהתנהגותו המתעללת מהווה כיסוי לחרדה אדירה מפני נשים. הוא לכוד בקונפליקט בין הצורך העז לאהבת האשה ובין הפחדים העמוקים שלו מפניה". הסיבות שלו אינן מנחמות, כמובן, אותה (אחרי ככלות הכל, המכסה של הל"ץ כבר התמלאה). וכך מגיעה היא ושכמותה לטיפול אצל סוזן ועמיתיה למקצועה. במקרה של סוזן, מדובר אפילו באחות לצרה. גם בעלה היה כזה. הוא לא נרפא אבל חדל להיות בעלה. כך או אחרת, הנה צרור סיפורים מן החיים ומן הקליניקה, עם ניתוחים ועצות ועם מסקנה סופית: אין דבר חשוב יותר מתחושת הערך העצמי שלך.

אסטרולוגיה

עליה בשער

לא ייאמן כי יסופר/ מאת הרצל ליפשיץ/ כנה/ 205 ע'

„אי אפשר להתעלם מכוחם של הכוכבים ומהשפעתם על חיינו... האסטרולוגיה איננה נבואה ואינה באה במקומה... כוכבים במהלכם מקרינים אווירה מסוימת, וזו הקובעת והמשפיעה... יש לראות את האסטרולוגיה כעוד אמצעי המאפשר לנו להבין טוב יותר את מצבנו... הסיפורים המובאים בספר זה הם מקרים אותנטיים". כל הדברים הללו כתובים בהקדמה. אחר־כך מונה ליפשיץ את הצלחותיו („את תפקיד המבקר נטלו על עצמם האחרים"): איך קבע, בהסתמך על מפותיו, שדיין יחזור למרכז החיים הפוליטיים ב־1977, איך ידע שנבון לא יעמוד בראש המערך בבחירות לכנסת ה־11, איך חזה את כיב הקיבה של שולמית אלוני, ומדוע לא צדק בתחזיתו ביחס ליגאל אלון המנוח. תחזיותיו ל־1988, המוצגות בסוף הספר: עלייה גדולה מברית־המועצות, ממשלת אחדות לאומית לאחר הבחירות, בעיות בריאות קשות לאישיות פוליטית חשובה ועוד כהנה וכהנה.

ספרי בישול

דוגיות אננס

ממטבחו של אלברט פירות/ מאת חיים בנאי ואבשלום יגאי/ מודן/ 128 ע'

אמרו המחברים: „כיוון שהפירות מתאימים לכל המנות – מהחטיפים, דרך המתאבנים והמנה העיקרית, ועד הקינוחים, העוגות והמשקאות; והם מתלווים לכל בשר – עוף, והודו, וברווז, ועגל, ובקר; ואפשר להכין אותם בכל סוגי ההכנה והבישול – סלטים וקומפוטים, וצליה, ואפייה, ותבשילים; אז אספנו לכם את המתכונים החביבים ביותר עלינו, ואנו מקווים שאלה יפלו בידכם כפרי בשל... בספר זה... הניסיון של אבשלום יגאי (שף ראשי במלון „לרום" ירושלים)... וההיכרות ואהבת הפירות של חיים בנאי (אלברט פירות ולא סתם)... הבדיחות על חשבוננו". בין המתכונים דוגיות אננס באבוקדו, אגסים ממולאים בבשר עגל, בורי אפוי בערמונים, בננת חיים בנאי, סלט חסה ברוטב רימונים.

חוויות

„חזק, חדש, מרגש"

החסידה מברזיל/ מאת אביגיל בר־ארי/ מסר/ 168 ע'

אביגיל בר־ארי לא הצליחה להרות. לכן יצאה בסופו של דבר עם בעלה יורם לברזיל ומצאה שם תינוקת שאומצה כדת וכדין ואפילו גוירה כהלכה בגיל ארבעה וחצי חודשים וזכתה לאזרחות ישראלית ולאזרחות בריטית (כי בלונדון יושבים בני הזוג). ואז, במלאת לה שבעה חודשים, הזעיק יורם הביתה, „דבר־מה חזק, חדש, מרגש הנרחש באותם רגעים" ולתקופת השנה נולדו תאומים. וכל חוויות „המסע הפיסי והרגשי אל הלא־נודע" הנה הן עלי ספר כדי „להבטיח לכל המפקפקים שעוד רבות הן החסידות הפארות בכל רחבי תבל, מחכות לפרוש את כנפיהן למעוף הגדול".

וכמעט חוזר חלילה

בקרקעית/ מאת רחל בת צבי/ עידנים/ 316 ע'

שם המחברת בדוי. שם הספר בא ללמד על מצבה. לאחר שפגשה באלכוהול בהיותה בת עשר, נהפך הנוזל הזה לחלק בלתי נפרד ממהותה עד שהגיעה למצב שבו צרכה שלושה וחצי בקבוקי עראק ליום ולא יכלה עוד לשתות מפני שהסבל שגרם המשקה לגופה גבר אפילו על הצורך בו. היא החלה בטיפול גמילה, חזרה לסורה, לטיפול, וכמעט חוזר חלילה. סוף דבר, לאחר תיאור הרקע והסבל והתלאות והסמים: „כל חיי, יום־יום, אצטרך להמשיך להתמודד עם בעיית האלכוהול. אולם ההחלטה עתה היא בידי. אין כל אתגר להיאכל ולמות מידי האלכוהול, אך לחמוק מפניו ולהיות חופשיה – יש בכך גם העזה". חשק גדול לשתייה לא נותר לאחר הקריאה.

עסקים

כמו איאקוקה

מאדם מייפלאור/ מאת סידני בידל בארוז וויליאם נובק/ תרגמה מאנגלית ציפי בורסוק/ מודן/ 319 ע'

סידני בידל בארוז, מיוצאות חלציהם של נוסעי ה„מייפלאור" הזכורה לטוב, פוטרה ביום בהיר אחד מעסקי האופנה ונזקקה לפרנסה. רצה המקרה והיא התוודעה לקיומם של שירותי ליווי לגברים שוחרי תענוגות. ומכיוון שראתה כי טוב, עמדה והקימה שירות משלה ושמו „קאטש". נערותיה היו מקצועיות ומהודרות, היא נהגה בהן ביד רמה ואוהבת, והמזומנים זרמו. ואז באה המשטרה וטענה שהעסק מסריח. מה היה לפני – איך אותרו הנערות ואיך אולפו בינה, אילו טיפוסים הופיעו בדרך – ומה היה אחר־כך – בעת המשפט ואחריו – הכל על דפי הספר כפי שהכתיבה המאדאם לעמיתנו ויליאם נובק (שכבר סיפק שירות כזה לאיאקוקה הגדול).

תרגילים

שבחי היציבה

שיטת אלכסנדר/ מאת מיכאל גלב/ תרגמה מאנגלית ג'ינה פרסאידיז/ אור־עם/ 132 ע'

פרדריק מטיאס אלכסנדר היה שחקן תיאטרון אוסטרלי שנתקף בצרידות ורצה לרפא את עצמו. כך גילה שיטה להפעלת השרירים ולשיפור היציבה שכוחה עמה לתקן את צרידותו ולרפא כל מיני מיחושים ותקלות. המומחים מלמדים אותנו שהשיטה הזאת לא תתואר במלים ובכל זאת החליט המחבר לעשות ניסיון ולהגיש לנו שלושה חלקים: אחד על אלכסנדר עצמו ועל תגליתו, אחד על הרעיונות הבסיסיים ואחד על ללמוד כיצד ללמוד. סיכומו של דבר, „יותר מן המאורעות הגדולים – הטראומות והאקסטזות – הבחירה שאנו עושים בנוגע להתנהגותנו היום־יומית היא־היא הקובעת את איכות חיינו".

ספרי־עזר

משחקים ברופא

טיפול בהתנהגותם של ילדים / מאת ג'יי ראנייר סוויפורד / תרגמה מאנגלית אורית קפלן / אור־עם / 118 ע'.

מדריך להורים, למורים, ליועצים ולכל אחד. חמשת פרקיו הראשונים מתמקדים בעידוד התנהגות רצויה. הפרק השישי מדבר על טיפול בהתנהגות לא רצויה. השביעי מדבר על חוזים ותכניות סמלים (למשל, בין טרי ובין אבא שלה בקשר לשימוש במכונית המשפחתית בסופי־שבוע). אחר כך באות סקירה של בעיות התנהגות נפוצות ותשובות לשאלות נוספות (בתנו בת השש משחקת ברופא עם בת השכנים, מה לעשות?). סוף דבר: כמה עצות טובות, אם גם לא חדשניות.

טיולים

החלק הרביעי

אתר ודרך / מאת אורי דביר / מודן / 293 ע'.

חלקה הרביעי של הסדרה „נקודת חן" מהודר כקודמיו ונבדל מהם בהיבט אחד. האתרים ערוכים לפי כבישים, כך שלא יישמט מאתנו דבר בדרך. הכבישים עצמם, למספריהם, נערכו בעשרה שערים: מבואות ירושלים וירושלים; הכרמל, חוף הכרמל והשרון (ובכלל זה שתי הערים הגדולות שבקצות כביש מס' 2); השומרון ובקעת הירדן; הגליל התחתון והעמקים; הגליל העליון, הגליל המערבי וחוף הגליל; הגולן, בקעת החולה ומזרח הכנרת; מדבר יהודה והר חברון; השפלה, מישור החוף הדרומי והנגב המערבי; הנגב הצפוני והר הנגב; הערבה והרי אילת. בין נספחי הספר, רשימות של תחנות משטרה ומד"א, שמורות טבע ואתרי נופש פעיל, ואפילו תחנות דלק הפתוחות ללא הרף. מפות ותמונות צבעוניות לא יחסרו.

סנדלים במעבדה

מאת ורדה צימרמן

שלושה חידושים קיציים ב„מגף": לקבקבים המוכרים מוצעים שלושה סוגי סוליות חדשים במבנה אנטומי, גפות מעור רך, בשלושה צבעים (שחור, לבן וטבעי) ושלושה גובהי עקב (משלושה ס"מ ועד שבעה). העיטורים: פנינים, נחושת, יתוה ופרזולים. מחירים בין 65 ל־75 ש"ח.

חידוש נוסף, בסגנון הפעם: המראה האפריקני. שמשמעותו, במקרה זה, שילובי עורות ועיטורים לסמלי אצבע. גם סנדלים אלה בנויים על רפידה אנטומית בצבעים תואמים לאלה של הגפות. למבוגרים (במחיר 65 עד 75 ש"ח) ולילדים.

קו ייצור חדש של „מגף" מתמקד בילדים ומבוסס על ידע שנרכש ממפעל איטלקי. הצבעים המאפיינים קו זה הם עליזים ורוויים: צהוב, כחול, ורוד וכיו"ב. המחיר הנמוך ביותר הוא 42 ש"ח והגבוה – 45.

מעצב המפעל של קיבוץ גונן הוא עדיין הירו קנאי היפני, כיום חבר הקיבוץ, שנשותיו הן „המעבדה" שלו. את כפות רגליהן הוא מצלם (צילומי רנטגן) במטרה להגיע לתשליל מדוייק של כף הרגל. הן הבוחנות את הסוליות שהוא מעצב, והן גם ממלאות את השאלונים שלו ומנתחות את אופי ההליכה בסוליות השונות.

هكذا عن الأصل

רכבת העמק עם זר כלניות

מאת יצחק מרידור

שקשוק גלגליה של „רכבת העמק", שנדם לפני יותר מ־41 שנה, חזר ונשמע שוב ערב אחד השבוע, בהיכל התרבות בעפולה. היה זה ערב רווי נוסטאלגיה, שהוקדש כולו לסיפורי ותיקים. הוותיקים נענו בהתלהבות לבקשתו של המראיין, דניאל פאר, וסיפרו סיפורים

עפולה

פיקאנטיים מאותם ימים רחוקים, כשהם היו עדיין צעירים ורכבת העמק היתה מפורסמת לא פחות מאוריינט אקספרס.

★

רכבות הן חלק בלתי־נפרד מכל מערכת תחבורה מתוקנת בעולם. בארץ, כידוע, הרכבת איננה סיפור של הצלחה. מספרים על מנחם סבידור, שכשהיה מנהל הרכבת ביקר פעם בחו"ל ונפגש עם ראש מינהל הרכבות בארה"ב. אמר לו האמריקאי: „אדון סבידור היקר, לנו יש כאן שלושמאות עשרים ושבעה אלף קילומטרים של רכבת. כמה יש לכם, בישראל?" לסבידור לא היה נעים. „אגיד לך את האמת", ענה לעמיתו, „את האורך אני לא זוכר, אבל הרוחב – בדיוק כמו אצלכם". כך הציל סבידור את כבודה של רכבת ישראל.

★

רכבת העמק נולדה בשנת 1905 והלכה לעולמה בשנת 1946. על־אף שנותיה הקצרות, היו חייה מלאי עניין, כפי שאפשר היה ללמוד מסיפוריהם של חמשת המרואיינים שהעלה המנחה על הבמה בערב הנוסטאלגי.

יהושע לוריא, מוותיקי ניר־דוד (תל־עמל) מספר על רכבת העמק כאילו זה עתה ירד ממנה: „ברכבת העמק היתה מסורת של שיתוף־פעולה יהודי־ערבי נגד המאגרב הבריטי – לפחות בכל מה שנגע לרכישת כרטיסי נסיעה. אני זוכר היטב את הקונדוקטור הערבי, השמן והטוב־הלב, בעל הפנים האדומות, ששיתף־פעולה איתנו, חלוצי תל־עמל: סבלנו קשה מחוסר מזומנים, והוא הסכים להעלים עין כשהיינו שוכחים, דרך קבע, לקנות כרטיסים בקופה. הקופה, כמו הרכבת כולה, היתה בבעלות השליטים הבריטים. תמורת העלמת העין היה עלינו לשלשל לכיסו, מדי פעם, כמה פרוטות.

„אנחנו גם רתמנו את רכבת העמק למפעל ראשית ההתיישבות בעמק בית־שאן: באמצעותה העברנו מזון, חלקי־חילוף ועתונים, מבית־אלפא לאוהלים שלנו. העמסנו אותם על גג הרכבת, שהתגלגלה בהרווחה, בדרך לבית־שאן. נכונותו של הקונדוקטור השמן לשתף־פעולה תמורת בצע כסף הועילה לנו אז לא מעט".

„פעם", מחייך יהושע לוריא, „כשראינו מבקר רכבת חדש, נבהלנו, ומיהרנו כולנו לקנות כרטיסים. 'מה עשיתם לי?' הזדעק אותו קונדוקטור, 'מדוע אתם מקפחים את פרנסתי?'"

אליעזר סקלרץ, איש בית־אלפא, בן 82, 64 שנים בקיבוץ, מספר:

„כרטיס רכבת מתחנת שאטה עד חיפה – הלוך וחזור, כמובן – עלה 12 וחצי גרוש. זה היה זול, יחסית, אבל בשביל חפרנים שכמונו גם זה היה יקר. פעם הגיע לתחנה בעפולה בדוי זקן, ולמנהל התחנה התחשק לצחוק עליו קצת ואולי גם להשוויץ לפנינו, היהודים האינטלי־גנטים. 'כמה יעלה לי כרטיס רכבת עד חיפה?' שאל הבדווי את מנהל התחנה. 'תראה', אמר האיש, 'תעלה על המשקל ותראה.' הזקן עלה על המשקל והמנהל העמיד פנים כמי שמחשב חשבונות ופסק: חמישה גרושים. הבדוי שילם והמתין לרכבת. בינתיים הגיע לתחנה כפרי אחר, בעל קרקעות ועשיר מופלג. האיש היה שמן מאד. גם הוא רצה לנסוע לחיפה. גם לו מכר המנהל כרטיס בחמישה גרושים. 'תתבייש לך', צעק הבדוי, 'אתה רימית אותי: מהכפרי אתה לוקח אותו מחיר שלקחת ממני, אף־על־פי שהוא הרבה יותר שמן ממני'".

ועוד סיפור בפיו: „הכבשים, כידוע, נוהרות אחרי הרועה, וביחוד אחרי הצעקות שהוא משמיע. פעם ראה נהג הקטר של רכבת העמק עדר רועה לצידה של המסילה – וצפר צפירה גדולה, כדי להזהיר את הכבשים. אבל הכבשים חשבו שהן שומעות את צעקתו של הרועה וכולן נהרו למסילה. הרכבת נעצרה."

לאריה קימל, מראשוני עפולה ובעל המכונית הראשונה בעמק, „חשבון" אישי ארוך עם רכבת העמק: „אני חושב ששירות האוטומובילים שלי לא כל־כך מצאו חן בעיני הנהלת אותה רכבת, ואולי בגללי הם לא הניחו מסילה מעפולה לירושלים. רבים העדיפו, בימים ההם, את האוטומובילים שלי על־פני רכבת העמק. היו לי הרבה קליינטים קבועים, שנסעו איתי באוטומוביל, כמה פעמים בשבוע, לירושלים, לגייס תקציבים להתיישבות בעמק. נסעו הציונים, האוסישקים, הצבי ולף והאחרים. גם הלורד כדורי, שהגיע אמנם לעפולה ברכבת, עם אישתו הסינית, הקטנה ומלוכסנת העיניים, נסע איתי באוטומוביל לבקר בבית־הספר החקלאי על־שם כדורי, בגליל התחתון ובסוליכרים".

„רכבת העמק היתה מעין פארלמנט נוסע", נזכר מרדכי שתיל, איש סולל־בונה לשעבר. „הנוסעים ניהלו, כל זמן הנסיעה, ויכוחים סוערים על בעיות שעמדו ברומו של עולם, על ההתיישבות, על הציונות, על עבודה, ובעיקר על חוסר עבודה. הם מעולם לא הגיעו לכלל הסכמה ביניהם, אבל לפני הירידה בתחנה היו נפרדים לשלום, בלבביות ובחברות טובה".

„רכבת העמק לא נסעה מי יודע כמה מהר", אומרת, בלשון המעטה, צפורה גוטקביץ, מורה ותיקה שזה עתה יצאה לגימלאות. „ואנחנו, הצעירים של אז, פיתחנו שיטה איך ליהנות מהנסיעה וגם להביא הביתה מלוא חופניים כלניות. הבנות היו עולות לקרון האחרון, הבנים היו עולים לקרון הראשון, ותוך כדי הנסיעה, הם היו קופצים לשדה, קוטפים כלניות, ומצטרפים אלינו, לקרון האחרון. היינו מתחלקים בפרחים".

★

בכניסה להיכל התרבות בעפולה, שבו התקיים הערב הנוסטאלגי תחת השם „סיפורו של אתר", הציבו המארגנים של הערב – המרכזים הקהילתיים של עפולה, החברה להגנת הטבע, ו„קרן ציפורי" – דגם של אותה רכבת. המוזמנים, רובם קשישים, מוותיקי העמק, ליטפו במבטיהם את הדגם: הוא הזכיר להם את ישראל של „הימים ההם", שחלפה לבלי שוב כמו רכבת העמק.

להקשיב להיסטוריה מפי הרזול

עלי קרם

בשעת משבר לתנועה הקיבוצית יש מי שזוכר שכבר היו דברים מעולם. „המשבר אמנם קשה, אך נצא ממנו מחוזקים. אין לפחד משינויים" – בשורות אופטימיות מפי שמואל הרזול מקבוצת כינרת, בקרוב בן 90.

לשוחח עם שמואל פירדו להקשיב ל־67 שנות היסטוריה של ארץ־ישראל, תנועת העבודה והקיבוצים. ב־1920 בא לארץ, ושנתיים אחר־כך הצטרף עם הווילנאים לכנרת של

קבוצת כינרת

העליה השניה. הוא מילא תפקידים רבים – בין היתר היה במשך שנים שליח התנועה במחלקת ההתיישבות של הסוכנות. יש לו בכנרת בנים, נכדים ונינים והוא עובד חמש שעות ביום בבית האריזה המקומי. אחרי שעות העבודה הוא דן עם חברים בתנועה על בעיות שונות, כותב בעלון כנרת, מעורב, עוקב ומגיב.

במאמר שפירסם זה לא כבר קרא הרזול לאמץ את השינויים שמדובר בהם באחרונה בקיבוצים „במטרה להעלות את הייצור והאקטיביות של החברים". לדבריו, הוא תומך בשינויים האלה [illegible]. את השינויים הוא מסכם בשלושה סעיפים:

א. לשנות את סדר חלוקת הצריכה על־ידי הגדלה ניכרת של התקציב האישי: לצרף לתקציב סכום שיאפשר לחבר לרכוש פריטים שהקיבוץ סיפק לו עד כה ללא תשלום או במכסה.

ב. לגייס את החברים/ות לשעות עבודה נוספות, לאחר יום העבודה הרגיל ובימי שבת וחג, תמורת סיפוק צרכים נוספים שלהם, ועל־ידי כך להפחית את העבודה השכירה.

ג. להנהיג תמריצי עידוד (פרמיות והטבות) לחברים ולחברות בעלי יוזמה, בעבודה ובפעילות חברתית.

מעניין לשמוע דעות כאלה, שנחשבות לחדשניות, מפי אחד ממניחי היסודות של הקיבוץ. המשבר שפוקד את התנועה הקיבוצית כיום מזכיר לו תקופות מצוקה בעבר: „עברו עלינו משברים רבים, היה משבר הפילוג; היה משבר כלכלי קשה בשנות ה־60; היה משבר חברתי על שאלת הפיצויים. בכל אלה הייתי מעורב. בסופו של דבר יצאנו בכבוד, מחוזקים. טיפלתי ביותר מ־100 קיבוצים ומושבים שיתופיים, מכל הזרמים, לרבות אגודת ישראל. שניים התפרקו תוך טיפול – קרמה ואבוקה. על אחרים מהם חשבתי שלעולם לא יתאוששו – והיום כולם קיימים. המרחק והנסיון מאפשרים לי להיות אופטימי. הרי התנועה הקיבוצית קמה מתוך מצוקה. חבל על כל עזיבה, אבל אין סיבה [illegible] את הבטחון". [illegible] „היום עוסקים בקטנה מחדש של מערכת האשראי המרוכז, שסייעה לקיבוצים בשנות ה־60. „הדברים תואמים את תכנית הקונברסיה דאז, שאני השתתפתי בביצועה. מסגרת זו החזיקה מעמד רק שנים מעטות. גזברים זריזים, שרצו „לקדם עניינים", וכן התרחבות של בנקים, פרצו את המסגרת. גם ארגוני הקניות והקרנות של התנועות אשמים במפולת הנוכחית. במקום למלא את תפקידם, עסקו בספסרות כספים. אם לא יקבעו מחדש מסגרת כזו, מעוגנת בחוק ממשלתי – הזרמת הכספים תעזור רק לזמן קצר. יש גם להביא בחשבון שקיימת כעת ערבות בין־קיבוצית מלאה. כשלון של משק אחד יגרום נזק כספי לכל המשקים. אני רואה במסגרת ארגונית כלכלית כזו מפנה היסטורי למשק הקיבוצי, שאולי רצוי להעתיק אותו גם לסקטורים כלכליים אחרים.

איך אתה מסתדר עם כל השינויים והמהפכים שחלו במשך השנים בקיבוץ?

מסתדר טוב מאוד. לא עם הכל אני מסכים – אבל זה הרי טבעי. הגידול המספרי עולה על כל מה שהעלינו בדמיון. הרי בזמנו התווכחנו על קיבוץ „גדול" של 100 או 120 חבר. היום ברור לי שחייבים לגדול בכלל הבעיה הדמוגראפית. השכבה המבוגרת בקיבוץ גדלה. זו בעיה שבשנים ההן כלל לא הטרידה אותנו. ברור שקיבוץ רב־גילים, של 500 חברים ויותר, שונה מזה שתיכננו וטבעי הוא שאנשים מהרהרים [illegible].

[איזה עקרונות, להערכתך, אסור לשנות?]

שניים: עבודה עצמית והימנעות מרכוש פרטי. אם שני אלה יישמרו – לא תהיה סיבה לדאגה. בגלל הפגיעה בשני היסודות האלה התערער המצב בכל הקיבוצים. אינני חושש מהנהגת פרמיות והטבות: הייתי אחד מאלה שנאבקו בעד תקציב כולל. אבל רכוש פרטי הוא כמו פצצת־זמן וזה בולט בקיבוצים שמצבם הכלכלי קשה.

ומה דעתך על העיסוק בתיירות ובחנויות המכר בקיבוצי העמק?

צריך להשלים עם הכיוון הזה. הברירה היתה – או אנחנו או אדם פרטי שיפעיל את האתר. מבחינת התוכן וצורת התפעול, מוטב שהקיבוץ יעשה זאת.

הצעירים יוצאים לשנות חופשה, משוטטים בעולם. זה מטריד אותך?

יש לי יחסים מצויינים עם הנכדים שלי ועם כל הדור השלישי בקיבוץ. אני בעד זה שצעירים יטיילו. אילו הייתי בן 20, גם אני בלי כל ספק הייתי מטייל. מובן, שאינני מרוצה כשאני קורא בעיתון שבנות שלנו עובדות כמארחות ביפאן. מה שחשוב הוא, שיהיו מסגרות מוגדרות ושכל בן ובת בקיבוץ יתנו לתנועה שנת שירות.

מקשיבים לדעותיך בכנרת? יש לך השפעה?

מטבע הדברים, האנשים שממלאים תפקידים ונושאים בעול הם שמושכים בחוטים. אני משתתף בכל האסיפות. אינני יודע [illegible]

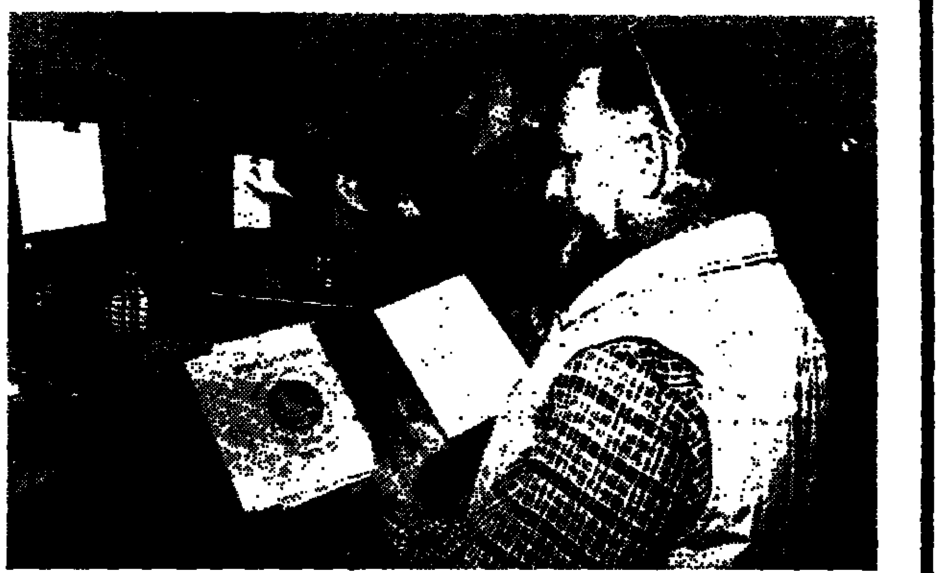

שופט היונים יעקב המאירי מבית־השיטה

יש תקנים ליונים

מאת אלכסנדר קורן

בשולי התצוגה שהתקיימה באחרונה באשקלון.

כאשר ביקרתי בתצוגת היונים באשקלון ושוחחתי עם שני שופטים – ישראלי וגרמני – נוכחתי לדעת עד כמה שטחיים המונחים הפוליטיים שלנו. כל מי שמדבר בזכות פתרון בדרכי שלום לסכסוך באזורנו מדביקים לו את הכינוי „יונה". והרי יש כל מיני סוגים של יונים. הן נבדלות זו מזו בצבען, בגודל נוצותיהן, בצבע עיניהן, בסוגי מקוריהן, בצורת עמידת רגליהן, בגודל הזפק שלהן ועוד ועוד.

בתצוגת היונים, שאירגן איגוד חובבי יונים בישראל, חולקו ציונים לבני הכנף משתתפי

אשקלון

התצוגה: מספיק, טוב, טוב מאד, מעולה וגם מצויין. השופטים בדקו את המשתתפים בקפדנות, בעזרת „שרביט שיפוט" שמחדירים לכלובי־היונים, ובעזרת הספר „סטאנדרטים ליונים".

לעומת הלקסיקון של מגדלי [illegible]ים, הלקסיקון הפוליטי הוא דל מאד. מעולם לא קבעו אצלנו „סטאנדרטים ליונים" על־פי מטווח הגישות הפוליטיות, סוגי העמדות, מידת העקביות, חדות ההגיון, יציבות העמידה על העקרונות וכיוצא באלה סימנים. והיכן השופטים במפה הפוליטית שיחלקו ציונים לאלה המוגדרים „יונים"? איזה ציון ניתן ליוסי שריד? איזה לאבא אבן? האם צבע הנוצות שלהם זהה? היש דמיון בעמידת הרגליים הפוליטיות?

נשוב לתצוגה. השופט הגרמני, קריסטיאן רייכנבאך, מתגורר במינכן ושם הוא מגדל לא פחות מ־400 יונים. הוא ביקר ברוב מדינות מערב־אירופה, גם במדינות מזרח־אירופיות – הונגריה וצ'כוסלובקיה – והשנה היה בתצוגה אירופית ביוגוסלאוויה.

מה דעתו על התצוגה באשקלון? רייכנבאך: „אתם מדינה צעירה, בתחילת הדרך בתחום הזה. על היונאים שלכם לבקר במדינות אחרות וללמוד כיצד מגדלים ומטפחים יונים בארצות אחרות, כדי להכניס שיטות טיפול חדשות". עם זאת, רייכנבאך מחמיא לנו. „ארגון התצוגה האירופית בבלגראד היה לקוי. התצוגה היתה גדולה, אבל הארגון היה לקוי מאד. לעומת זאת כאן התצוגה קטנה אבל מאורגנת היטב. כל הכבוד למארגנים".

לישראל מגיע רייכנבאך לראשונה, באורחו של מתי בירנבאום. מתי הוא יונאי מאילת המגדל כ־70 יונים נוסף על בעלי־חיים אחרים. לפרנסתו הוא מתקיים מעבודה בקואופרטיב „אגד", בקו 394 מתל־אביב לאילת.

מתי מגלה לי, וקריסטיאן רייכנבאך מאשר, כי אצלו בעיירה ליד מינכן עשו ניסויים גנטיים בין יונה „קומוניסטית", שהובאה מאוזבקיסטאן הרחוקה, לבין יונה „קפיטאליסטית" ממערב־אירופה, והתוצאות הן מעניינות מאד.

רייכנבאך עורך זה כ־30 שנה את הירחון „בעלי כנף". בגרמניה, הוא מספר, חברים באגודה שלהם *180,000 איש*. שאלתי על יוני דואר ורייכנבאך השיב, כי העוסקים בגידולן משתייכים לאיגוד נפרד; המדינה שבה גידול יוני דואר הוא המפותח ביותר היא בלגיה.

בשנה הבאה יחגגו באוסטריה 50 שנה לאיגוד האירופי ורייכנבאך מקווה להגיע לפולין, שם תתקיים תצוגת יונים. „מעניין אותי לראות את הישגיהם של הפולנים".

השופט הישראלי בתצוגה היה יעקב המאירי מקיבוץ בית־השיטה. הוא קשור לאיגוד הישראלי זה כ־20 שנה. המאירי מדגים לי, בעזרת „שרביט השיפוט", איך בודקים נוצות, זפק, עיניים – הכל לפי הספר „סטאנדרטים ליונים". באיגוד הישראלי חברים כ־200 מגדלים ועל־פי ההחלטה האחרונה, כל חבר ישלם *דמי חברות בסך 30 ש"ח לשנה*.

שאלתי את רייכנבאך אם גידול יונים הוא תחביב, ספורט או „עסק". רייכנבאך: „אמנם למגדלים רבים יש שיקולים עסקיים, אך זה במפורש תחביב וספורט". האם יש יונים שמחיריהן גבוהים במיוחד? רייכנבאך: „יש כאלה. המחיר מגיע לפעמים עד 800 מארקים גרמניים ליונה אחת".

[illegible] בחוף תל־אביב – צילום יעקב שאלתיאל

שתי מנורות שבעת הקנים של משקופי סוסיה

ארץ חמדה / צבי אילן

כשחופרים אצלנו או משחזרים, עובדים על־פי רוב על מבנה בודד, על כנסיה, על בית־כנסת, על מנזר. פחות מדי מגיעים לחפירה או לשיחזור של שכונה שלמה, של יישוב שלם, או של מיקבץ אלמנטים חשובים אחרים. אמנם היו כמה התחלות, בכמה כפרים מימי המשנה והתלמוד – בקצרין שבגולן, בכפר נחום, בטוסק שבכרמל (וירושלים העתיקה היא מיוחדת־במינה מבחינה זו, לא רק ביופיה אלא בהיותה ישוב עירוני קדום). לרשימה הקצרה מצטרפת באחרונה סוסיה שבדרום הר חברון. בארבע השנים האחרונות נעשו בה עבודות חפירה ושיחזור רחבות־היקף. בעקבות חפירת בית־הכנסת בידי שמריה גוטמן בשנות ה־70, חפירות פרופסור אברהם נגב (שקבע כי סוסיה היא למעשה „כרמל" של היהודים) וד"ר זאב ייבין בשנים האחרונות, פועלת המועצה האזורית הר חברון להכשרת האתר למבקרים, בהנחיית האדריכל גיורא סולר. על העבודות מנצחים מקרוב שני תושבי היישוב החדש סוסיה, חיים לבנון והאחראי מטעם המועצה האזורית, עקיבא לונדון. סיירנו עם עקיבא באתר ושמחנו לראות כמה התקדמה התקנתו. כבר עתה נעים לטייל בו (ועדיין ללא תשלום).

ליד הרחוב הראשי, הנמשך לבית־הכנסת, מסתעף שביל העובר ליד בתי החומה. בבתים מוצגים משקופים מעוטרים, בתוכם אחד שעליו חרותות שתי מנורות שבעת קנים. הוכשרו לביקור מערת מגורים, בור מים ומקווה טהרה. שלושת המרכיבים הללו מצויים בכל אחת מחצרות המגורים במקום. מאחר שנמנו במקום כ־120־150 מערות, ההנחה היא שישבו כאן, בשיא התפתחותו של המקום, שבעת־אלפים עד עשרת־אלפים איש. זה מספר גדול, אפילו גדול מדי לשטח כזה, אך אחרי שמסיירים באתר ורואים את עושר־שרידי הבניה, מבינים איזו עיירה עשירה היתה סוסיה והמספר כבר אינו נשמע מופרז. כל המקומות ופרטי התצוגה משולטים כהלכה ואפשר לסייר ביניהם גם ללא הדרכה (והאחראים חושבים גם על התקנת „ווקמנים", להדרכה מוקלטת).

במקום נחשפו שני בתי־בד תת־קרקעיים, מערכות אולמות תת־קרקעיים, כנראה אולמות [illegible] והחסנה לשמן ויין, אולם תת־קרקעי שימש, כפי שחושבים העוסקים באתר, כמק[illegible] ההנהגה המקומית, ובו החזיק גם אוצר הקהילה.

כל מה ש[illegible] הוא רק מקצת [illegible] של סוסיה. צריך [illegible]א, לראות וליהנות.

תיקון חוק מפלג

ההצעה לתקן את חוק העתיקות ולאסור את סחר העתיקות, שנתקבלה בשתי הצבעות במועצה לארכיאולוגיה, מפלגת את ציבור הארכיאולוגים. הדבר בא לביטוי בישיבת המועצה של החברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה, שהתקיימה בראשית השבוע בהיברו־יוניון קולג' בירושלים. אנשים שכל חייהם נפגשים בעבודה, עומדים משני צידי המתרס ונאבקים על דעותיהם המנוגדות, כשברקע באים שוד העתיקות התמוד. אלה חושבים שהמסחר גורר שוד ועל־כן יש לאסרו, ואילו האחרים רואים פיקוח טוב יותר וטוענים שתיקון החוק יצמיח מסחר לא־חוקי ויגרום העלמת ממצאים חשובים, שכיום עדיין מגיעים למוזיאונים ולידיעת החוקרים.

את הדיעה האחרונה יצג ד"ר דן ברג. פרופסור דוד אוסישקין דרש שהמועצה תצביע בעד איסור הסחר. פרופסור אבנון בר־צור דרש להצביע נגד הצעה זו. פרופסור אברהם בירן, יו"ר הוועד המנהל של החברה ויו"ר האסיפה, החליט, לאחר דבריו של השופט משה עציוני, חבר המועצה, לא לקיים הצבעה, אולי כדי לא לפרוע קרע בחברה. אין ספק שהנושא לא יורד מסדר־היום. עכשיו מחכים להחלטת שר החינוך בנדון ובינתיים יועלה הנושא לדיון בשתי התכנסויות – בכינוס אגודת הארכיאולוגים ובכינוס לזכרו של פרופסור יוחנן אהרוני. שניהם יתקיימו באוניברסיטת תל־אביב.

ארץ שמן

בארץ מתגבש והולך ציבור מיוחד של חוקרים, שמנולוגים אפשר לקרוא להם. עיקר עניינם הוא חקר תולדות ייצור השמן בארץ מימי קדם ועד ימינו. יש בארץ אלפי מיתקנים להפקת שמן, מהם יחודיים, והם עדות לאחד מענפי הכלכלה החשובים ביותר בתולדות הארץ. פעולת המחקר הארצית שלהם מתרכזת יותר ויותר במוזיאון לתעשיית השמנים בישראל, שקיים השבוע כינוס על „שמן זית בימי קדם בארץ ישראל ובסביבותיה", בהשתתפות אוניברסיטת חיפה ומוזיאון דגון.

הרוח החיה בכינוס היה מנהל מוזיאון השמן, דוד עיטם, שהוציא, יחד עם פרופסור הלצר, קובץ מחקרים המשמשים מצע לדיוני הכינוס על תעשיית השמן בתקופות השונות. בתחילת הכינוס דיבר פרופסור בנימין מזר על חשיבות גידול השמן וייצואו בשביל ארץ ישראל ובקנה־מידה בין־לאומי. ד"ר רפי פרנקל הראה, שלכל איזור בארץ היו מיתקנים בסיגנון מיוחד לו; דוד עיטם ופרופסור גיטין דיברו על התופעה של תעשיית השמן בימי בית ראשון בתל מקנה שבדרום, ליד קיבוץ רבדים.

זו תופעה שלא נתגלתה בדוגמתה בכל העולם הקדום. יש במקום 120 יחידות בית־בד ובניתים שמספרן היה כפול ואף גדול מזה. גידול הזיתים, ייצור השמן, אחסנתו, הובלתו ושיווקו, חייבו אירגון מעולה בעבודה בשלו חלק אלפים ואולי רבבות אנשים.

בחפירות תל מקנה, היא עקרון, מנהלת פרופסור טרודה דותן וסי גיטין, מתגלים עוד ועוד בתי־בד, מתמנים ואף מובלות בבתי הבד. כלומר, היה שם אלמנט פלשתי. נראה לחוקרים שהאשורים הם שהפעילו תעשיה עצמת ממדים זו, לאחר שכבשו את עקרון והאיזור בשלהי המאה השמינית. הם מציעים לראות במצרים, שאינה מגדלת זיתים, את מקום־היעד של השמן, אולי מותר לחשוב שיעדו של השמן היה אשור עצמה, שאף בה לא גידלו זיתים. לכך רומזת עשיית השמן בטהרה (הכזכוחות). ידוע שהאשורים ניצלו את ארצות כיבושיהם מבחינה כלכלית. אפשר שלצורך זה בחרו איזור בגבול פלשת, לא ביהודה עצמה, שהיה להם קל יותר לשלוט בו ולפקח עליו.

בעת הכינוס התקיימה במוזיאון השמנים (בחצר מפעל „שמן" במפרץ חיפה) הפעלה נסיונית של בית־בד, שחלקיו הועברו מתל מקנה. ספר הכינוס ודיוניו, כך הבטיח עיטם, יפורסם בהקדמה לציבור הרחב. לנוכח הצלחת הכינוס אפשר לקוות שההבטחה תתגשם, ובמהרה.

סוסיה: ארון הקודש ושתי המנורות בפסיפס

★ דף חשבון אחרי שבת ★

אף הפתעה כבר לא מפתיעה

מאת ניסן פרידמן

שלוש הפתעות נרשמו שלשום במחזור הי"ז. שלושה נצחונות חוץ. שמשון ניצחה בנתניה 1:3, באר־שבע ניצחה בשכונת התקוה 0:1 והפרדסנים בר"ג את מכבי ת"א 1:0. אך, למען האמת, בעונה כל־כך לא יציבה ודווקא כל־כך הרבה הפתעות ותוצאות בלתי צפויות, שום דבר כבר לא מפתיע. נתניה נוצחה בביתה 3:1 גם לבית"ר ים ובכפר־סבא 5:1.

מכבי ת"א צברה 4 הפסדים רצופים, בהם שני הפסדים ליריבותיה נגד הירידה (כן, נגד הירידה), לזה ונפרידים, כשבמחזור הקרוב תצא מכבי ת"א למשחק תחתית גורלי נגד מכבי פ"ת. אמר מוטי איוניר ב„משחק השבת", שלמכבי אין העונה יותר מחמישה שחקנים טובים ואף הם לא בכושר (וזה כולל אותו). השאר בינוניים, שציפו מהם ליותר מדי. מכבי ת"א סובלת כמעט עשור שנים מקבוצה אפורה, אך התקשורת והקהל עדיין סוגדים לשם.

בני־יהודה – נכון, הפסד ראשון העונה בשכונה, אך בעונה חלשה מבחינת הקבוצה ייתכן שהיתה מפסידה עוד כמה פעמים בשכונה, אילו שיחקה שם מתחילת העונה.

פרק נוסף בסידרה „האחים"

הולך לה השנה לאמא אדרי. הבנים, שלמה ויוסי (קרלוס) ידעו עונה קשה ומביכה במדי בית"ר נתניה בלאומית. שלמה נקלט במשפחת שמשון ויוסי חזר לעונה נוספת בבית"ר ת"א. לשתי הקבוצות 27 נקודות, אך לבית"ר במקום הרביעי הפרש שערים טוב יותר משמשון החמישית בטבלה.

האחים אדרי. מימין יוסי מבית"ר ת"א במאבק עם הפ"ת אזובל. משמאל שלמה מאושר אחרי הבקעתו לרשת נתניה

הרבה יותר נעים לאחים אדרי לשחק בקבוצות מצליחות, אם כי קטנות וסולידיות. הרבה יותר נעים, לא רק לשחק בקבוצות צמרת, אלא אף להצליח בהן. אתמול הם עשו שוב שוב: שניהם הבקיעו שערים באותה שבת. שלמה הבקיע בנוסח גרד מילר את השער השלישי לשמשון בנתניה ואילו יוסי שיגר „מיל" נדיר לרשת מכבי פ"ת, כדי לכסות את נצחון קבוצתו 0:2.

אמא אדרי ודאי היתה רוצה לראות את השניים משתפים פעולה מוצלחת כזו באותם המדים. לאיזו קבוצה היא אופה ומבשלת מטעמיה העונה?

הקוקטייל המוצלח: שוקר'שייע

נהפוך דף תנ"עבור מעט לליגה הארצית. אילמלא התקר שאירע להפועל ירושלים בסוף העונה שעברה היא היתה קבוצה לאומית לכל דבר. אך השער של שעריים במחזור ה־30 גזר על שייע פייגנבוים עונה נוספת בליגה הארצית. דומה שהירושלמים מוצאים על הליגה את כל חמתם ותסכולם. התוצאה: 17 משחקים, 13 נצחונות, 41 נקודות (4 יותר מהשניה הפועל חיפה ו־7 יותר מהשלישית טבריה), [illegible]

שוקו נומדר (מימין) מחייך אל מאמנו שייע פייגנבוים

החלוץ הוותיק, שוקו נומדר, צועד בראש טבלת „מלך השערים" עם 16 כיבושים. גם בשנים עברו הוכיח שוקו כי הגנות הליגה הארצית אינן מסוגלות לעצור אותו. חלוץ חסון בעל בעיטה חזקה ונגיחה טובה. ויש עוד סיבה לעליונותה של הפועל ים. שובו של הקשר הכשרוני, מישל דיין, לאחר עונה מצויינת בבני־יהודה. שייע ידע למה הוא לא מוכן לוותר על מישל – הפלאטיני של ירושלים.

80,000 חברים התפקדו להפועל

80,000 חברים התפקדו להפועל בתום מפקד שהסתיים ב־31 בדצמבר, מסר למזכירות הפועל המזכ"ל יצחק אופק. על פי התקנון, תוצאות המיפקד הם המודד לכל ציר בועידת ההתאגדות שתיפתח ב־30 במארס בירושלים.

בועידת הפועל משתתפים 500 צירים – 375 בשלוחים על־ידי הסניפים ו־125 נבחרים ברשימה מרכזית. המודד לציר בועידה הוא 210 מתפקדים המודד לציר במרכז הוא 1050 מתפקדים.

דריקס חוזר להרכב ירון אדיב – חירה

מכבי ת"א ומכבי פ"ת שיפגשו בשבת במשחק בעל השלכות חשובות לתחתית ובעיקר למוראל הקבוצתי של השחקנים (מכבי ת"א כבר צבר 4 הפסדים רצופים) קיימו אתמול בבוקר בנפרד אימונים ראשונים. אלי דריקס יחזור להרכב במכבי ת"א, בעוד שעניינו של כלם מכבי פ"ת, ירון אדיב, לוטה בערפל. הלה לא הופיע אתמול לאימון הבוקר (אימון רשות) ואם לא יופיע גם היום לאימון (רשות), הוא יועמד בפני ועדת המשמעת של הקבוצה.

הפתעה גדולה בגביע בנתניה:

אליצור הדיחה את הפועל ת"א 90:91

מאת משה כהן

ההימור הגדול של אליצור נתניה הצליח אמש. הנתנייתים דחו הצעות כספיות מפתות לוותר על ביתיותם והאמינו, כי ביתם הוא מבצרם. בתום משחק מעולה ודרמאטי הצליחו הנתנייתים להבטיח את השתתפותם במשחק חצי גמר גביע המדינה על חשבון הפועל ת"א – 90:91 (53:50).

חבל שרק 1200 צופים הצליחו להדחס לגברסה צר המידות של אליצור נתניה, שכן שתי הקבוצות הפגינו תצוגת כדורסל טובה ולעיתים אף מלהיבה. שחקני „עיר היהלומים" חייבים את נצחונם ליואב קרמן, שנכנס למשחק לקראת תום המחצית הראשונה ובמו ידיו הצליח לחולל את המהפך. גם לקריל גברסון וסטיב מאלוביק היו דקות טובות. בשורות „האדומים" גילה לינטון טאונס יכולת מעולה, אבל חולשתו המדהימה של לאבאן מרסר פגע קשות בחבריו.

המשחק היה שקול בכל שלביו. לקראת תום המחצית הראשונה התחוללה במגרש סערת רוחות, לאחר שצבי שרף ורני קוזן הולישו ביניהם „מתמאות" וניסו לעבור גם לחילופי מהלומות.

בפתיחות המחצית השניה נדמה היה, כי הפועל צועדת בבטחה לנצחון, לאחר שלוח התוצאות הורה על 63:70 לזכותה, אבל יציאתו של טאונס מהמשחק לכמה דקות, בגלל ארבע עבירות אישיות, נוצלה עד תום ע"י קרמן וחבריו, שהצליחו לחולל מהפך. בדקות הסיום חזו הצופים בדראמה עוצרת נשימה, שהוכרעה רק בשניות הסיום. שחקני אליצור כבר הוליכו בהפרש של 4 נקודות – 87:91, טאונס בקל ממרחק הצליח להפיח תקוות בקרב הבריה, אבל היה זה כבר מאוחר מדי.

שריקת הסיום של ורדונביק חגגל נתנה את האות להשתוללות שמחה מרגשת של שחקני ואוהדי נתניה. התל־אביבים התקשו להאמין למראה עיניהם וחלקם פרץ בבכי.

● נקודות לנתניה: גברסון (19), רייסמן (18), לוקאס (16), קרמן (13), גורן (13), מאלוביק (8).

● נקודות לת"א: טאונס (38), דלזל (17), פרישבין (11), איינהוס (10), מרסר (8), זלוטיקמן (4), לאסוף (2).

מכבי ת"א 107 מכבי ר"ג 97

מאת אלי גרדנר

קבוצת מכבי ת"א גברה אמש במשחק תג"ג על שחקניה השאפתנים של מכבי ר"ג בתוצאה 97:107 (47:52), במסגרת חנוכת אולם הכדורסל במעלה אדומים.

בתוך דקות המשחק הוליכו הניכיד של ולף קליין, בזכות קרן מאגי ומשחק צוות יעיל. שחקני עיר הגנים נתנו שוב מיכולתם המעולה של סטן מאיח, אבל זה לא הספיק להם מול אלופת המדינה.

מכבי ת"א סבלה מהעדרו של ויליס סימס

חולון סיימה שביעית בהולנד

קבוצת הפועל חולון סיימה אתמול את הופעתה בטורניר חג המולד בהולנד בנצחון על קבוצת מירבה – 73:92. הנצחון הקנה לחולונים את המקום הלפני אחרון בטורניר.

זעם בהפועל ת"א לתביעה המשפטית שהגישה מכבי ת"א

מאת משה כהן

ראשי הפועל ת"א הגיבו אתמול בזעם על התביעה המשפטית שהגישה מכבי ת"א ועל התביעה להשתתפות במימון שהיית השופטים, שניהלו את משחקיה של שתי הקבוצות במסגרת גביע אירופה.

במשרדי הפועל ת"א טרם קיבלו את התביעה המשפטית שהגישה מכבי ת"א בעניין זה. מכבי אף איימה לפנות לפיב"א, בתביעה לא [illegible] משחקיה ומשחקי הפועל ת"א.

לטענת מזכיר הפועל ת"א קיבלה מכבי ת"א את כל ההוצאות הכרוכים במשחק ה„דרבי" בגביע. על־פי החשבון צריכה מכבי ת"א לקבל 9,913 שקל בלבד, כולל ההכנסות מה„סינרמה", לשם שודר המשחק.

ברנשטיין טוען במכתבו, כי מחיר כרטיסי הטיסה של השופטים, כפי שטוענת מכבי, מנופחים ובלתי הגיוניים. ברנשטיין טוען, כי הוא בדק את המחירים בכמה משרדי נסיעות ולדעתו מחיר של 1612 דולאר עבור טיסה בריסל־ת"א־בריסל הוא מופרז ובלתי הגיוני.

בסיום מכתבו דורש ברנשטיין ממכבי להציג בפני הפועל חשבונית של חברת התעופה או משרד הנסיעות עבור כרטיסי הטיסה. „נוכל לסתור עם שיפוט שלא במשותף עמכם, כמו שעשינו לפני חודש עם הפועל גליל־עליון", מדגיש ברנשטיין במכתבו החריף.

עם זאת הודו אתמול בהפועל ת"א, כי כספים טרם הועברו למכבי ת"א, אך בבית ברנר טענו, כי כספי הכנסות משחקי גביע לא מחולקים באופן מיידי.

בינתיים ממשיכים ראשי הפועל ל„שבור" את הראש בעניין הכספים של הקבוצה. נודע, כי רק ב־9 בינואר יקבלו שחקני הכדורסל את משכורתם ואתמול נעשו מאמצים למצוא מימון לנסיעת הקבוצה בשבוע הבא לספרד, כדי לשחק שם במסגרת גביע קוראץ' מול קבוצת סראגוסה.

יו"ר הוועדה המארגנת של המכביה ה־13, אריה רזאנצוויג, מעניק לנשיא המדינה, חיים הרצוג, את כרזת המכביה הנקראת „מכבית הבר־מצווה", שתתקיים בשנה הבאה.

הפסד ראשון לאלופה העונה

מילאן – נאפולי 1:4

קבוצת הכדורגל מילאן הנחילה אתמול את ההפסד הראשון העונה לאלופה האיטלקית נאפולי, כשגברה עליה בתוצאה 1:4 במסגרת המחזור ה־13, במשחק שנערך באיצטדיון „סאן־סירו" במילאנו.

גיבור הנצחון היה ההולנדי רודי חוליט, שהוכתר בשבוע שעבר ככדורגלן השנה באירופה. הוא כיבש את שער המשווה בדקה ה־20, לחבר אנג'לו קולמבו, לאחר שנאפולי הוליכה ביתרון, משער של קארקה בדקה ה־10. בדקה ה־24 הקנה אנטוניו וירדיס, „מלך השערים" של העונה שעברה, את היתרון הראשון לקבוצתו, כשחלף בכדרור מהיר על פני שניים ממגיני האלופה ובעט מקרוב לרשת.

ה„קפטן" הארגנטינאי של נאפולי, דייגו מארדונה, שהגיע למילאנו בשבת לאחר חופשת החגים בבואנוס איירס, היה צל של עצמו.

רודי חוליט ניצח על הקונצרט בצורה מרשימה. הוא הבקיע את השער השלישי בדקה ה־60 והקיצוני הבין־לאומי רוברטו דונאדוני השלים את הרביעיה בדקה ה־77.

בעקבות נצחונה חזרה מילאן למקום השני עם 18 נקודות, שלוש פחות מאשר לנאפולי. שלישית סמפדוריה עם 18 נקודות אף היא. אתמול סיימה בתיקו עם אינטר מילאן 1:1.

רומא ירדה למקום הרביעי בעקבות הפסדה 1:0 לפיורנטינה. את שער הנצחון הבקיע רוברטו באג'ו. ה„דרבי" בטורינו, בין יובנטוס וטורינו, הסתיים בתיקו 2:2. איאן ראש הבקיע שער, לראשונה מאז ה־1 בנובמבר. את השער הראשון הבקיע אלסיו אנג'לו. לטורינו הבקיעו מאסיו קריפה וטולי גריטי.

יתר התוצאות: אוליני – אסקולי 1:1; צ'סנה – פיזה 1:1; פסקרה – קומו 0:2; ורונה – אמפולי 0:1.

אברטון ניצחה נוטינגהאם 0:1

אברטון, האלופה האנגלית, סייעה אתמול בעקיפין ליריבתה העירונית, ליברפול, כשגברה על נוטינגהאם פורסט בשיעור 0:1 והותירה את הפער בפיסגה על 13 נקודות.

את שער הנצחון הבקיע וויין קלארק כבר בדקה ה־14. הנצחון העלה את אברטון מהמקום השביעי לחמישי, אך הם רחוקים עדיין 16 נקודות מהפיסגה.

במשחק נוסף גברה פורטסמות על סאותהמפטון בשיעור 0:2, משעריהם של באריי הורן (15) וטרי קונור (23) והתקדמה למקום ה־19.

פורטו הבקיעה שביעיה

אלופת אירופה היוצאת, קבוצת פורטו, הביסה את ריו אווה 0:7, במשחק חוץ במסגרת המחזור ה־15 בליגה הפורטוגזית. בנפיקה גברה על בלאנגש 0:2 ומפגרת בארבע נקודות אחרי פורטו, לה 25 נקודות בפיסגה. ברגה הפתיעה את ספורטינג 0:1 ובוארישטה איבדה נקודה נגד פרנסה 0:0.

הערב יושלם שלב רבע גמר הגביע

מאת משה כהן

המשחקים בין מכבי חיפה לאליצור נווה דוד רמלה והפועל ירושלים לנתניה [illegible] רבע גמר גביע המדינה בכדורסל.

בחיפה יערך מאבק חריף בין אליצור רמלה למכבי המקומי. שחקני עיר הכרמל איכזבו עד כה במסגרת משחקי הליגה והם ינסו להתנחם בהופעה במסגרת חצי גמר הגביע. לפחות על הנייר החיפאים טובים יותר, אבל השנה קשה להוות את יכולתם.

ארל וילימאס וחבריו ינסו בכרטיס הופעה הסטורית בחצי הגמר. הרמלאים ישחקו בשאפתנות [illegible] בעיקר ביכולתם של שחקני עיר הכרמל.

הגרלת המשחקים האירה את פניה להפועל ירושלים, שמולה תשחק קבוצתה המפוררת של מכבי נתניה. אומנם הירושלמים מסובבים בתחתית הבעורות של הטבלה, אבל הם לא יחמיצו בביתם את הזדמנות הפז להגיע לחצי הגמר.

חוקת ההסתדרות והתאגדות „הפועל"

מאת סופר „דבר"

יעקב ישי, מחזיק תיק הפועל בהסתדרות

קראתי בעיון מכתבך אל מזכ"ל ההסתדרות כ־24 בדצמבר 1987, שמכתביו היו מזכ"ל הפועל והתחום מטה בלבד. לצערי, עדיין לא „נבשה הדיו" מאגרתך וסופר „דבר" אנונימי במדור הספורט קיבל, סרח, ערך „סקר" וגילה חוגים רחבים המתנגדים וכו'... מאחר שאינני חושד כך שפרסמת המכתב ברבים, אין לי אלא להצטער גם על הדרך זו ותקשה מכבר בידי „הפועל".

דברים אלה אמר יעקב ישי, מחזיק תיק הפועל בהסתדרות, במענות מכתב למזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם בתגובה למכתבו אל מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, שראה אור ב„דבר ספורט".

בהמשך כותב ישי „חבל שהנוסח המוצע למועצת ההסתדרות לא היה מונח בפניך בטרם כתבת המכתב. אני „מודה באשמה" ביוזמה. התחוור לי, כי בחוקת ההסתדרות אין ולו מילה אחת המתייחסת לזרוע הספורטיבית שלה: התאגדות „הפועל". לא היינו נדרשים ליוזמה זו, לולא מצב מרכז „הפועל" ומצב הסניפים וראה לשם כך דו"חות הביקורת של מבקר ההסתדרות על מרכז „הפועל", משחקי הפועל ה־13 הקודמים לו וסניפי הפועל".

המענין שבכניסתך, והיא הנותנת, שמא (כך נרמז במכתבך) הקורה ב„הפועל" עוד עלול לפגוע בהסתדרות. אכן, המצב חמור – להסתדרות שתי אפשרויות: האחת, להשאיר את המצב ללא התערבות, אך את הנזקים הציבוריים – נשלם גם נשלם; ומי יעלה על הדעת, שלא יזהו את הפועל עימנו? השניה, עדיין לא מאוחר לגרום לשינוי ולייצור תנועה ספורטיבית, של תנועת העבודה, לתפארת.

עד עתה נקבעו 25 אחוז מהנציגים לועידת הפועל, מרכז הפועל ומזכירות הפועל, ע"י הפועל עצמו. הנבחר בחר את בוחריו – דבר ללא תקדים. מעתה (ובנוסח המוצע) ייקבעו אותם 25 אחוז ע"י ועדה, שיקבע מזכ"ל ההסתדרות ובלבד שחבריהם הם מתפקדי מפקד הפועל.

גם על אלה שנבחרים בסניפים למכסת 75 אחוז קיימת בעיה אמיתית. אני חושש מלהכתים את הרבים בסניפים, אך שיטת המפקד הנוכחית ודרך הבחירה אינה, בדרך כלל, מצביעה על תנועה ועדיין רם רושם.

אנחנו (לשמחתנו) מגוונים, לא רק את הפועל, השפעתנו על הספורט בכלל – מכרעת. אם אנו הולכים ומיטשטשים ההבדלים בין מרכזי הספורט, שבהכרח צריכים היו לייצג גם תפיסות חברתיות. ברוב המקרים עסקני הספורט „מסתדרים" היטב בינם לבין עצמם. הספורט בכללו – חולה: הספורט הייצוגי, בכדורגל הבריח צופים, זולת. תקשורת צעקנית ותעשיית הימורים, המשחיתה מידותיו של עם. בכדורסל – הגיעו האבסורדים של שיתוף זרים וגרעונות מצטברים לסדרי גודל מביכים. הוסף לכך, אי ניהול כספים נאות, כלפי שלטונות המס, ותקבל ברוב המקרים „מבינים ועסקנים", שיש צורך דחוף בהחלפתם ובשינוי מדיניות בסיסית.

האמור יכול היה להיראות גרוע, לולא דבר שאני מבקש להוסיף לך, כמזכ"ל מפלגת העבודה, לתשומת לבכו החברתית הערכית: תחת הנהגתנו העפילו אלילי נוער וספורט אל מרומי התקשורת ובעקבות כך ההערצה עיוורת והדגם לחיקוי שלילי בחברה. בה בעת, שבכלים מקבלים מתגייסים נקראים להתגייסות למשימות צה"ל קשות, זוכים חלקם של „הכוכבים" לפריבילגיות, שאין כדעתי לפרט בהזדמנות זו. תנועה צריכה היתה להעלות על נס צעירים בעלי מאפיינים שונים, אם לנקוט לשון של העטאה.

עקב המצב בספורט הייצוגי, נפגע – והולך ומתמעט – חלקו של הספורט העממי רחוקו, בתקופה של קיצור שבוע העבודה, ותרבות הפנאי, ההולכת ומתרחבת – יש מקום לשינוי. [illegible]

הפועלים מודעות לקול ההולך ומתעצם, כאילו השפעתו של הספורט הייצוגי מקצועני השובה לנו אלקטורלית – משקיעות בספינה הדלים באורח הולך וגובר בקבוצות שאין מה־היה; אתני דווידנר מובטח.

היעלה על הדעת התהליך העלול להמיט עלינו מצוקה כספית ועסקנים אצים רצים עם גרעונות – וההסתדרות תעמוד מנגד? דרך החוקה, תוכל הפעם ההסתדרות, אם תמצא לנכון, להתערב בכל איגות שהדבר ינגוד את אופיה ומהותה של תנועת העבודה. מה פסול בכך?

מתמיד – כך גם הינחתה המפלגה את שליחיה בהסתדרות, בהחלטות ועידתיות, להתערב התערבות פעילה במערכות החברתיות של האוכלוסיה במדינה. היעלה על הדעת לנער חוצנו ולא לשאוף לזרוע המבריאה בשורה מחודשת, או שמא אפסו כוחותינו?

בנסיעותי הרבות (בארץ) אני הולך ונתקל במספרים גדולים והולכים של חברות וחברים המבקשים להצטרף, להשפיע ולהכריע במערכות התנועתיות שלנו. עסקים המצאאים עשרות בשנים במוסד כמו הפועל, חלקם מבקש להמשיך ולהחזיק בשם התנועה – אבל, מעורבתה של אותה תנועה פסולה?

יכולה ההסתדרות הכללית לסגור עצמה „מלהיניה"? כך כלפי קופ"ח, חברת העובדים, המשק העצמי, בנק הפועלים, הנוער העובד והפועל? מלבד האחריות המוסרית שהוזכרה בעלה, הרי בכל מערכת, שבשליטתנו, חייבים העניינים להתנהל בשיא האחריות, בנהול ואמות מידה של תנועת העבודה. לא אכבר מלים כאן, לכבודם של אנשים ותנועה – אין העניינים מתנהלים כשורה.

אתה יודע כאוהב ספורט נלהב, התעניינותך המהירה במגמות המסתמנות עתה בהסתדרות, קיבלו כה בעת התעניינות מקבילה של חברים רבים מספור.

עדיין, גם לאחר אישור ההצעות המתגבשות, ישאר הפועל ישות משפטית עצמאית. לא יגזרו מחלפותיו – אדרבה, „האסון" היחידי יביא אולי להתחדשות ולהתעוררות הכרחיים. מתוך זהירות מפליגה אני נמנע מלפרט מדוע הגענו לשעה של „אמת" – תרתי משמע.

לימדו אותנו חז"ל: „אל תתירא לא מהפרושים ולא מהצדוקים, אלא מן הצבועים". אולי אלה הנושאים את שם „התנועה" והלעיטו לאחרונה את התקשורת והרדשת השמועות, זולת עצמם, שכחו מכבר שליחותם: אתה, מזכ"ל ההסתדרות והתחום מטה, יכולים אולי להסס באשר [illegible] באשר לביזיון הכללי.

קאופמן ללנדאו: חזור לאימונים

מאת שמואל קליגר

לספלים ולעוקבים יש עדיין מקום ב„הפועל" ולנדאו הוא סמל שתרם לא מעט לאגודתו; דורית כל נושא הפרסומים סביב השחקן, שמגעו בו קשות. ההזמנה לחזור לאימונים

כדורגל

ללא שהות, תוך דרישה שכל העניין יסתיים בתוך יומיים – בלולים במכתב, שנמסר אתמול ללנדאו במפגישה עם מזכיר המועצה, תדי קאופמן.

נראה, כי בישיבת ההנהלה של הפועל ת"א מחר יסתיים העניין לשביעות רצון הצדדים. התחושה הרווחת בהנהלה היא, כי גם המאמן יצחק שניאור מבקש לסיים את הפרשה במהירות. עם זאת, לפחות מהתבטאותו של אברהם מזרחי, כל חברי ההנהלה יוצאים חוצץ נגד גישת המאמן שמצד אחד שמר על אלם תקשורתי בנושא הפועל ת"א, במהלך החודשים האחרונים, אך בכל הנוגע לגילוי לנדאו פתח את הרצבות לשטו בכלי התקשורת.

„לנדאו לא ביצע כל פשע ואין שום סיבה למנוע ממנו לשוב לאלתר לאימונים", אמר לי אמש אברהם מזרחי. עם זאת, קיימת דעה, כי עם סיומה הצפוי של הפרשה, בהסכמה של כל הצדדים המעורבים, ספק אם השחקן עצמו ייאות לשוב לאימונים מטעמים הקשורים בו אישית.

התוצאה תהיה, איפוא, טיהור האווירה, שנוצרה סביב השחקן, אבל עם משמעות פרקטית מעטה, אם בכלל.

הפועל במחוז תל־אביב תומך באופק כמזכ"ל

הפועל מחוז ת"א יתמוך במועמדותו של יצחק אופק לתפקיד מזכ"ל הפועל לכהונה נוספת של ארבע שנים בבחירות הקרובות למוסדות מרכז הפועל. זאת על פי הצעתו של אלי בילר, מחזיק תיק הפועל במועצת פועלי ת"א.

החלטת המחוז הגדול ביותר בין הסניפים העירוניים של התאגדות הפועל באה בתום יום סיורים בדוק של מזכ"ל הפועל במועדונים השונים של מחוז ת"א. אופק היה אורח מועצת הפועלים ונתקבל על־ידי מזכיר המועצה תדי קאופמן.

במהלך הסיור ביקר אופק בסניפים בגבעת עליה, ביפו, באימונים של מחלקת האתלטיקה בהדר יוסף, במרכז הקהילתי של הפועל ברמת אביב ג' ועקב אחר הפעילות בסניף אוסישקין ובבתקון התרים המיועד להיות ארכיון ומוזיאון של הפועל. כן השתתף אופק בישיבת מזכירות הפועל במחוז ת"א, בה מסר המזכיר מאיר ברנשטיין דו"ח פעולות על הסניף.

סיכום ○ טורניר החורף הבין־לאומי ה־13 ○ סיכום

חבל שהטלויזיה והרדיו לא השתתפו בבר־מצוה של הנוער

מאת ניסן פרידמן

טורניר החורף הבין־לאומי לנבחרות נוער חגג השנה את הבר־מצוה. האירופים לקחו את העסק הרבה יותר ברצינות מאשר כאן בישראל. ההתאחדות, על אף כמה תקלות קטנות, עשתה כל מאמץ כדי לארגן אירוע כדורגל יפה ומועיל.

10 נבחרות אורחות טרחו להגיע בתקופת חג המולד וה„קריסטמס". התקשורת הכתובה נתנה כיסוי סביר, אך התקשורת האלקטרונית (רדיו ובעיקר טלויזיה) התעלמו כמעט לחלוטין. כמה מדברים על חשיבות השתלבותנו באירופה. כמה מקטרים שחסרות לנו תחרויות. אבל, כזה מגיע, יורקים לבאר ממנה נצטרך לשתות.

בטלוויזיה העדיפו שתי תכניות „פאר" על התעמלות. משפחת וישניה תגנה. משחקי הטורניר היו מחוץ לתחום. מדינות „אלמוניות" כהונגריה, רומניה, פולין, אירלנד, דנמרק ושוויץ לא שוות שיצור צוות צילום.

חבל. חבל שגם הרדיו לא ניצל טורניר נוער כה גדול וחשוב לשידורים בתכניות נוער בשעות הצהריים (המשחקים התקיימו בד"כ ב־12 ו־2 בצהריים). כמה שהחגיגה היו יכולה לתרום.

בוגרי הנערים הצמיחו גם בשורות הנוער

הפירות הראשונים של בנית התשתית החדשה בכדורגל הישראלי נקטפו בטורניר הנוער. חמשת השחקנים הבולטים ביותר בנבחרת הנוער הם בוגרי נבחרת הנערים המצליחה מאשתקד.

בהגנה בלט הקפטן־בלם רז בן־שמעון. אם הוא יתמיד בהתפתחותו הטובה הוא עתיד להפוך לליבו הלאומי ולהחליף את אבי כהן. בקישור הבריק ניצוצותיו של טל בנין מהפועל חיפה. מזכיר את סיני בתנועתו ובחזונו.

בחלק הקדמי נתנו את הטון שלושה נערים: הקשור מוחרר מכפ"ס, השד הודיג ססמורטס מבאר־שבע והחלוץ החסון יצחק זוהר. אחיו, אביב זוהר בן ה־15, היה הבולט בנבחרת הנערים ב'. ליפו יש עתיד.

נבחרת הנוער הזו צריכה להוות את השלד הבא של נבחרת ישראל. קשה לדעת כיצד יתפתחו הכשרונות הצעירים, אך לבטח יתרמו להם הנסיון והבחון שצברו בשנתיים האחרונות.

קוראים לו יניב כהן. רשמתם?

טורניר הנערים התקיים זו שנה שניה ברציפות. רוב משחקיו נערכו באיצטדיון העירוני החדש בהרצליה, שהפך למגרש הבית לנערים שלנו. לעומת השנה שעברה, לא גילינו הפעם בשורות יוצאי דופן. על נער אחד אפשר כבר להצביע: יניב כהן ממכבי חיפה.

כמו"ש לפני הטורניר, כששאלתי את המאמן אמנון רז על הנבחרת הצעירה, הוא השיב: „היא פחות טובה מקודמתה. אבל, יש נער אחד בדרגה שלמה מעל השאר. עוד ישמעו עליו בכדורגל הישראלי. יניב כהן".

יליד נצרת עלית. נמוך קומה, אך בנוי טוב. כשניסו להכשילו, דילג בקלילות מעל רגליהם. שליטה מצויינת בכדור וראיית משחק נדירה. מנהיג מלידה. הכדורגל שלנו צריך להתפלל שהוא יצמח בצורה נכונה.

„סידרת כושר" לסגל הנבחרת

מאת שמואל קליגר

סגל נבחרת הכדורגל בהדרכת מיליינקו מיהיץ' יתכנס היום אחה"צ ל„סידרת כושר" שתימשך יום אחד יותר מהרגיל. המדובר במתכונת חדשה של חמישה אימונים בשלושה ימים, במהלכם ילונו השחקנים בשני ערבים רצופים – מחר ומחרתיים – בבית מלון.

באימון האחרון השתתפו 19 שחקנים ונודע, כי לפחות החיפאים דניאל ברילובסקי וליאור רוזנטל הפצועים ייעדרו. ידוע גם, כי יהודה עמר נמצא בשורות מילואים וספק אם יוכל ליטול חלק באימונים.

היום יתקיים רק אימון אחד בר"ג ובשני ימי האימונים הנוספים צפויים עוד 4 אימונים בסך הכל.

מינהל מקרקעי ישראל

מנהל מקרקעי ישראל מחוז דרום — ערים, חברה לפתוח עירוני בע"מ

„בנה־ביתך" – בערד (שכ' שקד) (יתרת מגרשים)

במסגרת תוכניות „בנה־ביתך" שפורסמו בעבר, נותרו 33 מגרשים חד־משפחתיים לבנית 33 יחידות דיור.

המגרשים יוקצו לציבור. לפי ערך הקרקע, תנאי תשלום, תנאי אשראי והוצאות פיתוח – מעודכנים. שאר התנאים כפי שפורסמו בפרוספקט וכפוף לשינויים המתחייבים מפרסום זה.

ההרשמה תתקיים במינהל מקרקעי ישראל, רח' בן צבי (מעל אולמי יחלום), בבאר שבע. ההרשמה תחל ביום ד' 6.1.88 בשעה 11.00 ביום ובשעה הנקובים. בתחילת המגרשים תיערך הגרלה בין הנוכחים – במקום.

יתרת המגרשים ישווקו בשיטת „כל הקודם זוכה", במינהל מקרקעי ישראל, בכתובת הנ"ל.

בעת ההרשמה – יש להפקיד סך של 1,000 ש"ח בהמחאה בנקאית לפקודת מינהל מקרקעי ישראל וזאת כמקדמה על חשבון ערך הקרקע.

פרטים נוספים ניתן לקבל במינהל מקרקעי ישראל, בכתובת הנ"ל. תוקף הודעה א. עד לגמר שווק המגרשים ולא יאוחר מ־7.4.88.

מינהל מקרקעי ישראל מחוז צפון	שיכון ופיתוח לישראל בע"מ	המועצה המקומית יקנעם עלית	משרד הבינוי והשיכון, מחוז חיפה והעמקים

בנה ביתך – ביקנעם עלית

מינהל מקרקעי ישראל בשתוף עם חברת שיכון ופיתוח, המועצה המקומית יקנעם, ומשרד הבינוי והשיכון מציעים בזה 9 מגרשים לבניית 9 יח"ד חד־משפחתיות.

ההרשמה לתוכנית תתקיים במינהל מקרקעי ישראל מחוז צפון, קריית הממשלה, נצרת עילית, בימים א–ה בין השעות 08.30–12.00 (פרט ליום ג').

ההרשמה תחל ביום שלישי 05.01.88 בשעה 09.00 ותסתיים ביום חמישי 04.02.88 שעה 12.00.

פרטים נוספים, ופרוספקט מפורט ניתן לקבל במשרדי המינהל בכתובת המצויינת לעיל.

מכון התקנים הישראלי

הודעה על ביטול תוקפם של היתרים לסמן מצרכים בתו־תקן/סימן השגחה

(סיבות הביטול: הפסקת ייצור, אי חידוש הסכם, ליקויים)

בהתאם לתקנה 14(ג) לתקנות התקנים ותו־תקן/סימן השגחה התשמ"ב–1982 ולסעיף 12(ב) לחוק התקנים תשי"ג–1953, יבוטלו ההיתרים דלהלן:

היצרן	המצרך	ההיתר
היתרים שבוטלו עקב הפסקת ייצור		
חיים אלוני בע"מ חיפה	בלוקים חלולים מבטון, בלוקים קלים מאגרגאט־טוף, 20 ס"מ.	1615
אלקטרוזון תל־אביב	מכלים חשמליים לחימום מים (שמשונים) דגם 1.1,101 ליטר, 230 וולט.	1425
בלוק מעליא	בלוקי קיר עשויים בטון, בלוק חלול	1593
כפר מעליא	רגיל, בגודל: 7, 10, ס"מ, 15, 20 ס"מ.	1594
כוזה תל־אביב	מכשירי חשמל לחימום נוזלים וקומקומים KT-7A.	1728
עץ לבוד בע"מ פתח־תקוה	לוחות משבבי עץ מצופים בקליפה בלתי מצופים.	993
היתרים שבוטלו עקב אי חידוש הסכם		
אחים סינגל באר שבע	בלוקי קיר עשויים בטון, בלוק חלול רגיל	1004
באר שבע	בגודל: 7, 10 ס"מ; 15, 20 ס"מ.	1004א'
איינשטיין מתכת וחשמל בע"מ רעננה	עמודי תאורה מפלדה	1222
דקל הדרי שמש תל־אביב	אוגרים למערכות ביתיות לחימום מים ע"י אנרגית השמש, קיבולת 150 ליטר.	1340
חגשב מרדכי	אריחי רצפה מטרצו ולוחי אבן בגודל	1147
נס ציונה	20x20 ס"מ; 30x30 ס"מ.	1148
מי מרום רעננה	אוגרים למערכת ביתית לחימום מים ע"י אנרגית השמש, קיבולת 150 ליטר, דגם D־150.	1225
	קולטי שמש, פלדה 1008־B, בשטח 1.42 מ"ר.	1438
מסגרית מלכא טבריה	פרופילי מסגרות למקלטים וחלקים למעט דלת 10 סק.	7175
מסגרית רפי אשקלון	פרופילי מסגרות למקלטים: דלת הדף 200x106/91; 60x185 דלת גז; 91/106x200: חלון הדף והסיסים 80x60/60x80; עובי 50 ס"מ: חלון הדף וגז 80x60/60x80, עובי 10 ס"מ: צנורות אוורור.	7544
מ.ת.ב ס"ב כוזה הדרכים תל־אביב	אלבטנים טרומים מבטון מזוין.	7337
פ"גל פרנקו בע"מ	אריחי רצפה מטרצו ולוחי אבן, בגודל	1112
בני־ברק	20x20 ס"מ, 30x30 ס"מ.	1113
שפע חום (1982) בע"מ חולון	אוגרים למערכת ביתית לחימום מים ע"י אנרגית השמש.	1486
היתר שבוטל עקב ליקויים		
סיגנל שרותי אלקטרוניקה בע"מ תל־אביב	מתקן אזעקות לקליטה משותפת	1640

אינג' מרים מילר
מנכ"ל המכון

רשימת המוצרים בתו־תקן תמצא בחוברת „הכותר".

הלוח הנפוץ ביותר

ירושלים

ריפוי והרזיה

הכרזות

חיבה

מכירות

שוק הציבורי

[illegible]

مكتبة من الامل

هكذا عن الاصل

הערב בכורה בפעם הראשונה מזה 25 שנה, **אריק לביא** בערב יחיד. הערב, ב„בית ליסין", מגיש אריק לביא, בבכורה תל־אביבית, את תכניתו „כל החלומות" בה הוא שר משיריו הישנים הרבים, כמו „הקטר", „את תכי לי ואחזור", „היה או לא היה" ושירים חדשים כמו „אביב צידון", „מונית צהובה" ו„אשתי הקטנה". 25 שירים בסך הכל. ביים את המופע **אילן אלדד** וערכו **עדית פאנק וקובי לוריא**. המנהל המוסיקלי הוא **עידן טוכובולסקי**.

ורדה צימרמן

מוסיקה ישראלית צעירה

23 יצירות שהושמעו במסגרת „מוסיקאן" מצביעות על כך כי יש עתיד למוסיקה עכשווית מקורית

המטרות הרשמיות המוצהרות של פסטיבל „מוסיקאן", שנערך בחנוכה במועדון „יובל" ברמת־השרון, היו: לעודד יצירת מוסיקה ישראלית עכשווית, להוציא את ביצועי המוסיקה הישראלית הקאמרית מכותלי בית־האולפנא, להעניק במה למלחינים ישראלים צעירים ולהפוך את ההאזנה ליצירותיהם לחלק בלתי נפרד מחיי המוסיקה בארץ.

הרעיון הפך לעובדה. בחמישה קונצרטים הושמעו 23 יצירות מאת מלחינים מהדור הצעיר. השנה העניק „המכון למוסיקה ישראלית" פרס הוצאה לאור לחמש מהיצירות שבוצעו ושנבחרו (אחת בכל קונצרט) בסיום הקונצרט האחרון על ידי הוועדה המארגנת ועל פי תוצאות של משאל שהתקיים בקרב הקהל שנכח בקונצרטים. המלחינים הזוכים הם: נועה גיא („כבשור העלים" בביצוע שרה פוקסון־היימן, פסנתר); רון וידברג (שני שירים למצו־סופראן, למילים מאת דליה רביקוביץ' מתוך „שני איים לנידוילנד", בביצוע דפנה ליכט (זמרה) וענת שרון (פסנתר); אלכס ומימן (רביעיית חליל בביצוע מרסל ארליך עם יעל שחר בוויולה, אוביקי קיפאשו בכינור והמלחין בפסנתר). אלה לזר („אלגיה", בביצוע בנימין פרל בפסנתר, אביגיל ארנהיים בקלרנית ויהודה סלע בצ'לו); מאיר מינדל („תמר", בביצוע שלישיית טריקאמרה: שרה פוקסון־היימן בפסנתר, ליאור איתן בחליל, ג'ון שרקנגוסט בקרן).

היצירות הנוספות שהושמעו השנה הן: „אפיזודות" של רן יהזם; סונטה של מיכאל דמיאן; יצירה לסרט מגנטי של עודד אבריבה; „עשרה מזמורים בשפה שנשתכחה" מאת נועה בלאס; פסקליה מאת אייל זיידמן; „משום מקום" של דרור אלימלך; „מולטיפיאנו" לסרט מגנטי ולפסנתר, בביצוע המלחינה סכדר הנדלסמן; „רשמים בדואיים" של מקס שטורך; טרימינל ספרדי מס. 17 מאת ישי קנול; „תמונות מהמזרח הרחוק" מאת אינה זלצמן; „קינות" לסרט מגנטי מאת אריק שפירא; תשעה קטעים לפסנתר בשלושה ובארבעה ידיים מאת ישראל שרה; טריו של ולדימיר שקלניק; „אור ותנועה" של סטיב הורנשטיין; שלושה שירים של יעקב והיעקבסקי; „אימפרוביזציה", בביצוע המלחין (פסנתר) יוסי פלם; איתן שטיינברג – שיר; טריו של דניאל גלאי.

כל המבצעים הופיעו בהתנדבות. במפגש נכללו גם שתי הרצאות: וילי אליאס, מנהל „המכון למוסיקה ישראלית" שוחח על דרכי קידום המוסיקה העכשווית. נועם שריף הרצה על המוטיבציה לאסכולות ההלחנה במאה העשרים.

הקונצרטים הוקלטו על ידי „קול המוסיקה" וישודרו במהלך השנה. נותר רק לקוות ש„מוסיקאן" ימשיך גם בשנים הקרובות ושתימצא, בעתיד הקרוב, גם מסגרת נאותה להשמיע ברבים יצירות „גנוזות" מאת מלחינים ישראלים ותיקים.

ישראל דליות

קורס תסריטאות בסינמטק י"ם

קורס לתסריטאות, בהנחיית ד"ר **יעקב מלכין**, מאוניברסיטת תל אביב, ייפתח מחר במחלקת החינוך בסינמטק בירושלים. הקורס יימשך סימסטר אחד ויכלול 14 מפגשים שבועיים, אשר יתחלקו להרצאות ולתרגילים ויעסקו בניתוח ובביקורת של תסריטים קיימים ובכתיבה מעשית.

משתתפי הסמינר יוכלו להשלים תוך תקופת לימודיהם כתיבת גירסאות מכינות לתסריט עלילתי על בסיס סיפור, רומן או מחזה ויקבלו כלים בסיסיים לביקורת וניתוח תסריטים וסרטים.

ד"ר מלכין גורס, כי אי אפשר ללמד כשרון אך אפשר ללמד טכניקות של כתיבת תסריט ולקבל הזדמנות להיחשף לביקורת כבר בשלבים הראשונים של העבודה.

בלהה דבורי

תקליטי פופ

גלויות נוף

מרק קנופלר: פס קול הסרט "The prince's bride"; וילי דה־וויל: "Miracle" („פונוקול").

מרק קנופלר כתב מוסיקה עבור סרטו של רוב ריינר "The prince's bride". התבנית היא של יצירה קלאסית הבנויה מאפיזודות שמתארות את קטעי השיא והעניין בעלילה. הדוגמה הטובה ביותר להשוואה היא הסימפוניה הראשונה של גריג – פר־גינט. זו נפתחת ב"Morning mood" המוכר, בו מתגלה ומתעצמת המוסיקה בכל שמתגלה השמש בזריחתה – הוד ההדר הרומנטי של הטבע. קטע הפתיחה של קנופלר נוקט בגישה דומה, אלא שכאן קורה הדבר במקביל לזריחתה של מנורת המקרנה וכך נבלעת הפומפוזיות של הטבע על־ידי רומנטיקה וסינטטיקה. אל תוך גלוית הנוף הזאת מוחדר, בגסות הולכת וגוברת, נגן הלאוטה בעלת ששת המיתרים שפורט את שיר הנושא. המר העוד, הלא הוא קנופלר, ניגן באלבום יחד עם באי פלציר מה„דייר סטרייטס" שקלידיו מייצגים תזמורת שלמה. בהמשך מפוזרות מקבילויות נוספות ליצירה הנורדית, כגון „צוקי הטירוף" שמזכיר את „ריקוד מלך ההר" ביצירתו של גריג. בסופו של התקליט, שכולו אינסטרומנטלי, מופיע שוב שיר הנושא – "אהבה מהאגדות", שנכתב, הולחן ומושר על־ידי וילי דה־וויל. זהו שיר ווסטרן אמריקאי טיפוסי, שעובד על־ידי מרק קנופלר בסגנון אשר אפיין אותו ב"Love over gold".

וילי דה־וויל, שנשמע כאן כמו קני רוג'רס, חס לאחרונה תחת כנפיו של קנופלר, שהפיק עבורו את אלבומו האחרון. "Miracle" הוא תקליט שלוקח מספרינגסטין רק את הקאנטרי ומשלב בו "Soul". בסוף הצד הראשון החביא דה־וויל את הבלדה על Spanish jack בה הוא שר־מדבר כמיטב מסורת המערבונים. הגיטרה והעיבוד של

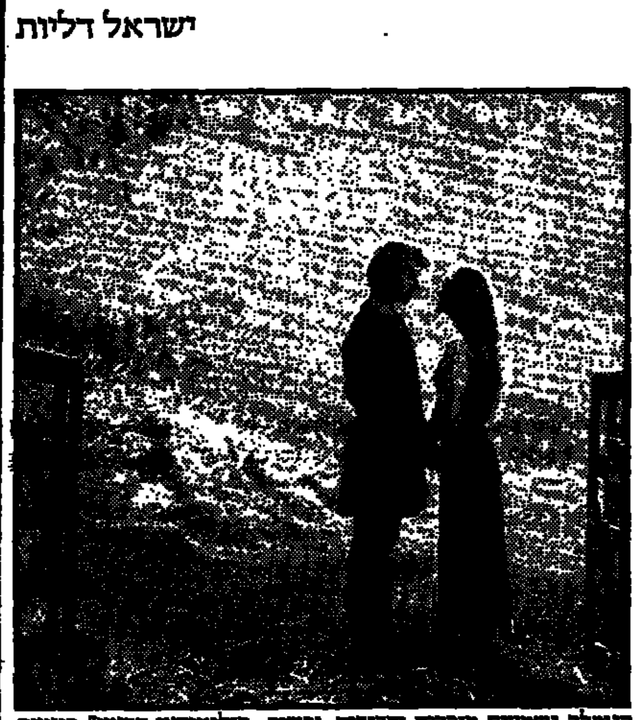

קנופלר בשמעים מוכרים וחביבים, ובשיר „פוליטיקאי דרומי" קיימים כבר סממנים לפלגיאט עצמי. למרות שהשיר נכתב בידי דה־וויל, הוא נשמע כמו "Industrial deseas" של קנופלר מהאלבום הנ"ל. מי שירכוש את שני האלבומים יחד, יוכל לבקש 10 אחוז הנחה מאחר והשירים האחרונים, בשניהם, זהים.

חגור רעים

מ„בצלאל" למוזיאון ישראל

בוגרי „בצלאל" מציגים, החל ממחר, במוזיאון ישראל, עשרות כרזות, מוצרי תעשיה, ספרים, חפצי יודאיקה, תכשיטים וקרמיקה אשר עוצבו במחלקות לצורפות, קרמיקה, עיצוב גראפי ותעשייתי.

הצדעה למיוזיקול הצרפתי

„קנקן צרפתי", סרטו של ז'אן רנואר, השבוע בסינמטקים

ז'אן רנואר, גדול יוצרי הקולנוע הצרפתי, מצדיע לאמנות המיוזיקול הצרפתי, באחת מיצירות המופת הגדולות של הקולנוע הצרפתי של שנות החמישים – „קנקן צרפתי" (מחר בסינמטק ירושלים, ביום ה' בסינמטק ת"א).

המתכונת העלילתית של הסרט, שנוצר ב־1955, מזכירה את זו של סרטים מוסיקליים אמריקאיים, המתארים את ההתרחשויות שמאחורי הקלעים של שואו מוסיקלי. סרטו של רנואר מתרחש בשנות השמונים של המאה שעברה והוא מתבסס באופן חופשי למדי על הסיפור שמאחורי יסוד אחת האטרקציות החירותיות של פאריס, מועדון הלילה הנודע המולין רוז' ועל הביוגרפיה של מי שהקים אותו, ששמו בסרט דאנגלאר ומגלם אותו השחקן הגדול ז'אן גאבין. דאנגלאר הוא אמרגן, שמגלה כוכבות במה המשמשות גם פילגשיו למועדים קצרים. ברובע מונמארטר (שאז נראה עדיין כמו כפר קטן) הוא מוצא את מימי (פרנסואז ארנול), כובסת קטנה המגלה כשרון ריקוד. הוא מחליט להופכה לכוכבת המובילה של האטרקציה החדשה עמה הוא משתעשע בדמיונו, מחול הקנקן. אינטריגות, אהבות, קנאות, כל אלה מתמזגים בסיפור משעשע ושנון עד ליום הגדול שבו נפתח מועדון הלילה החדש.

בניגוד למיוזיקול האמריקאי, לא מדובר כאן בשואו מסוגנן ומאורגן, אלא בהגיגה סוחפת של תנועה וצבע, חגיגה עממית, הבאה לידי ביטוי בריקוד הקנקן עצמו. בתפקידים קטנים משובצות בסרט, לרגעים ספורים, זמרות השאנסון אדית פיאף ופאטאשו ככוכבות המיוזיקול הצרפתי בסוף המאה ה־19.

דני ורט

בכורות ב„בת שבע" להקת „בת שבע" תעלה ב־11 בינואר, באודיטוריום דוהל בשכונת התקווה, בביצוע בכורה, שתי עבודות של הכוריאוגרף **דייוויד פרסונס**: האחת – דואט „למה? ככה!" למוסיקה של צ'ייקובסקי, והשנייה – עבודה חדשה ל„בת שבע" – „ליטנוף" למוסיקה של דייוויד ליינטון. עוד בתכנית: יצירתו של **ניר בן־גל** „תפיסה מוטעית" (בתמונה), למוסיקה של וים מרטינס ו„העלמה והמוות" של רוברט נורתי למוסיקה של שוברט.

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 אורחות (ד'–ט') מה זאת אומרת: בג"צ.
08.40 ראשית קריאה: בלי סודות, שווא 3.
09.00 אנגלית ה'.
09.20 חשבון משוט ד': המבנה העשרוני (כ).
10.10 אנגלית ז'.
10.30 רגע עם דודלי: בואו מדבר (כ)
11.00 ערבית מדוברת (ד'–ה') מראגעה ב'.
11.15 אנגלית ו'.
11.30 ארץ מולדת: ממשבר להתעצמות (כ).
12.00 אנגלית ח'.
12.25 תלמוד: שניים אוחזין, גרמינהו 1 (כ).
13.00 גיאוגרפיה כללית (ז'–ט') אבנים ומאובנים, ההסטוריה של כדור הארץ.
13.30 אנגלית (יא'–יב').
13.45 צרפתית: העשרה.
14.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 מגע־מגע־דלק 4־הנושא: דלק מאן, המכונות.
14.35 קסים קסם – חלל.
15.00 קשר משפחתי.
15.40 שעת כושר.
15.50 מאתיים שניות לרשות הדואר: דפי מידע טלטקסט.
16.00 ויליאם הכובש: סידרה דרמתית חדשה בת ארבעה פרקים על וויליאם הכובש, דוכס נורמנדיה שהפך בסופו של דבר למלך אנגליה. (פרק ראשון) ילדותו של וויליאם הכובש.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 דובי ׳כפת לי – (פרק אחרון): „מלחמתם של דובי ׳כפת לי במכונת ההקפאה". פרופ' לב־קר ממציא מכונה, שמסוגלת להקפיא את רגשותיהם של בני אדם. ומנסה להפעיל אותה על דובי־כפת לי.
17.55 הופה היי – (לילדים) – בדרכו להופעה בהרצליה נתקל צוות „הופה היי" במכשף, המנסה למנוע מהם להופיע ומפעיל עליהם את כשפיו. משתתפים: שלישיית „כמו צוענר", ציפי שביט, ספי ריבלין, הראלה בר ועוד.
18.30 תקציר החדשות (ערבית).
18.32 סקירת תכניות השבוע, בליווי שקופיות (ערבית).
18.35 ספורט – סקירת אירועי ספורט מן הארץ והעולם (ערבית).
19.30 חדשות (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 הצפון והדרום (פרק אחד־עשר): אשטון נשואה לפוליטיקאי ג'יימס האנטון, פונה אל מאהבה, פורבס ברעיון להסל את בילי, מפני קינאתה למשואיו עם ברט. היא פונה גם לרוצח שכיר, אך תכניתה נכשלת. בביקור הפיט, של ג'ורג' באחוזת מיין הרוזמונט, הוא מצליח לשכנע את אורי להשיא את ברט ובילי מיד. בילי נקרא לשוב ליחידתו, וכעבור חודשיים, בחופשה שהוא מקבל, נערך במונט־רויאל טקס חתונה משפחתי צנוע של בילי וברט. מדלן, מעונה בידי בעלה, הולמת בו בחרב, ונמלטת למונט־רויאל. וכפיה ידיעה חשובה על סכנה הנשקפת לזוג הצעיר (עברי־ערבי).
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 מלך הפיזה (פרק חמישי): „מורה המורים" ביומו האחרון של צ'ארלי בכיתת המחוננים, מכינים לו מסיבת הפתעה: מי שבאמת מפתיע את כולם, הוא המורה הקבוע מר תומאס (עברי־ערבי).
22.00 זה הזמן.
22.50 פקד מורס – (סרט שלישי): „תפילת המתים" חלק ב' – גבאי הכנסייה נמצא מת וסכין תקועה בגבו. זה הראשון בסידרת מעשי רצח אימתניים, המתרחשים בתוך הכנסייה המקומית השלווה ובסביבתה. פקד מורס מקווה למצוא קצה של חוט שיביאו לידי התרת המסתורין, ועקב כך הוא מגלה, קשרים בלתי שגרתיים. (עברי־ערבי).
23.50 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

ערוץ 2

08.30 משפט דמיאניוק שידור ישיר.
18.30 החתול שמיל: החתול שמיל מארח את נעמי שמר.
19.00 השטן בעקבותיך (חלק ראשון) – נהג פעלולים שמטרתו להוכיח שהוא הטוב ביותר, בעל המעוף – (ונרתי משמע) וההעזה המזולים ביותר; שיעשה את הבלתי אפשרי, האם יצליח קן קארטר לזכות בתואר „משוגע לדבר"? איבל נייבל בעל התואר העולמי הטוכחי טוען שלא (המשך בפרק ב' בשבוע הבא).
19.50 הקטר – קטר קיטור 70414 בנסיעתו האחרונה מחיפה ללוד בליווי שירו של אריק לביא. טסטלביזיה בשחור לבן.
20.00 בארנבורים על בטהובן (פרק תשיעי).
20.30 תקציר משפט דמיאניוק.
21.00 פופ 2 – שירים של: משינה, מדונה, ז'אן מישל ז'אר.
21.30 ברברה סטרייסנד.
21.50 להיטי הו"ל: סקויה, באנט גלקסון, הורב אלפרט.

לבנונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 התעמלות; 15.00 לילדי החבובות (מצוייר) 15.30 סופר־ברק (מצוייר); 16.00 שוכני הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט „השדות" עם קרי ברנס; 18.00 ימים מאושרים (סידרה קומית); 18.30 לורן ושירלי (סידרה קומית); 19.00 חדשות ערבית; 19.30 חדשות אנגלית; 20.00 מגנון (בלש); 21.00 פוטבול (דאלאס – לוס אנג'לס); 23.00 מועדון 700; 23.30 חיים אחרים (סידרה).

ירדנית

15.50 סרטים מצויירים (ער' 1); 16.10 ביק הלברון (ער' 1); 17.35 סרט דוקומנטרי על מדע (ער' 1); 18.00 ההיסטוריה של הטבע (סידרה בצרפתית); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 מגזין ספורט בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 קייט ואלי (קומדיה אמריקאית); 21.10 פלקון קרסט (סידרה נוסח דאלאס בהשתתפות השחקנית ג'יין וויימן); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 תכנית הודעה על סידרה חדשה.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – י.ס.באך: סונטה ברה מינור; בוקריני: קונצ'רטו בסי במול מג'ור לצ'לו ולתזמורת; שוברט: שמיניה בפה מג'ור ד. 803 (ע"ג תיק). (אנסמבל אקדמית סנט־מרטין) מוצרט: סימפוניה מס' 28 בדו מג'ור ק. 200 (ע"ג תיק).
09.00 קונצרט בוקר, סמטנה: „בלאניק" – פואמה סימפונית מס' 6 מתוך המחזור „מולדתי" (ע"ג תיק, ק.א. הארטמן: קונצ'רטו לכינור ותז. כלי קשת; גריג: סוויטה לירית אופוס 54 (ע"ג תיק); היידן: קונצ'רטו מס' 1 בדו־מג'ור לעוגב ותז; פ.ז. פסי: חמישיית כלי קשת בלה מינור; מנדלסון: סימפוניה מס' 4 בלה מג'ור אופוס 90 (ע"ג תיק).
11.57 פינת השיר משירי יוסף שרון.
12.00 מן הסרטים.
13.05 בהאזנה נינוחה – צ'ייקובסקי: סרנדה בדו־מג'ור אופוס 48 (ע"ג תיק); „הולנד" „ארואבה" וריאציות ורונדו על השיר „מנקה היפה"; מנדלסון: קונצ'רטו מס' 2 ברה־מינור לפסנתר ולתז' (ע"ג תיק); בטהובן: סימפוניה מס' 6 בפה מג'ור „הפסטורלית".
15.00 הסברה מוסיקלית – הנחיות הרגש.
16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם – המקהלה והתז. של רדיו ברלין המזרחית ברהמס: סרנדה מס' 2 בלה־מג'ור אופוס 16; שומאן: קונצ'רטו בלה מינור לצ'לו ותז. אופוס 129; ובר: מיסה במי במול מג'ור לסולנים מקה. ותז'.
18.00 דגש על הבצוע.
19.00 בין חברים – וריאציות: יצירות מאת שופן (ודו־קרב הקשור ביצירה), בריצ'אלדי, בראוני וגוזפס
20.05 אינטרלודי.
20.30 מאולמי הקונצרטים בעולם – קונצרט הזוכים בתחרות הבינ"ל ע"ש המלכה אליזבת 1987, פסנתר – מוצרט: קונצ'רטו מס' 15 בסי במול מג'ור (ר. פלנה, פרס 3); צ'ייקובסקי: מס' 1 בסי במול מינור (א. וואקאבאיאשי, פרס 2); רחמנינוב: קונצ'רטו מס' 3 ברה מינור (א. ניקולסקי, פרס 1).
22.30 פעם ועוד – לורי ספיגל: „פנקרום" מוסיקת מחשב – תנוגן 3 פעמים.
23.00 מחזורי יצירות – ק.פ.ע. באך: קונצרטנות; היידן: סימפוניות.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 „הפוגה מתוגה"
09.05 טלרדיו.
10.05 „שירוקד".
11.05 פניני בוקר.
12.05 מעורב ים תיכוני.
14.06 „בראש צעיר".
15.30 האוניברסיטה הפתוחה
16.05 „גיל הביניים".
17.10 „צבעי הקשת".
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 „לכל אדם סוכב"

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.12 התעמלות בוקר.
06.52 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עתשים עניין.
09.05 ביקור בית
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 „אלף אלפי" ב„ביזל".
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 שירים ושיעורים.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.
17.05 רגעי קסם.
17.55 קראותי ספר.
18.11 „שעה חופשית" – מגזין לענייני חינוך.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
19.35 דין ודברים
20.05 סלים הזמירות – מצעד הפזמונים המסורתי.
22.05 קפה ראשו עם שמואל רוזן
00.15 „לאו ועד".

רשת ג'

06.11 בחורה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 [illegible]
10.05 [illegible]
11.05 שבועים מי יודע.
12.05 אהובה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לי ולך שיר וברכה.
15.05 חדש חדיש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.
18.06 מצעד המצעדים – תזכורת פזמונים לקראת יום העצמאות.
21.05 קצת אחרת.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פקוחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 שירים עבריים.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 דו רה יומי.
13.55 40 לאחור – סיפור היום בתש"ח.
14.05 פגישה יומית.
15.05 שירים לחג.
16.05 שירים עבריים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 ספרא וסייפא – ענייני ספרות צבאית.
18.45 משהו עולמי – ענייני חוץ.
18.55 הודעות לחיילים.
19.00 מבזק ידיעות.
19.05 „שירים מבאר".
20.05 בעיקר מוסיקה – „השפעות המזרחיות של הזמר והפזמון באר".
21.00 מבט לחדשות.
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הדבש ועל הכיפק.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
23.55 שירת חצות
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו.
20.05 צעד וחצי – תכנית ספורט.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשור.
23.05 קול הגיז הזה.

היתר להעלאת מחיר ייצור מרכבי אוטובוסים

לפי חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו – 1985.

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7(א) (2) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו – 1985, אנו קובעים כי מותר להעלות מחיר ייצור מרכבי אוטובוסים בשיעור של 9 אחוזים מעל המחיר הקובע.

ו' בטבת התשמ"ח
29 דצמבר 1987

משה נסים, שר האוצר — חיים קורפו, שר התחבורה

(נ ס"ח התשמ"ח, עמ' 2)

חוזרים לעתונות טובה – דבר

■ תל־אביב
אסתר: הבטלנים באיסתר 9.45, 7.30, 5
אורלי: שנעון בחלל 9.30, 7.15, 4.30
בית ליסין: להיות או לא להיות 23.15
בית־יהודה: אבא גנוב 9.30, 7.00
גורדון: נקמתו של חייל 9.30, 7.30, 4.30
גת: הקיסר האחרון 9.00, 6.00
דיזנגוף 1: ז'אן דה פלורט 9.45, 7.15, 4.30 1.30 11
דיזנגוף 2: תקווה ותהילה 9.45, 7.15, 11 1.30
דיזנגוף 3: לו היית כאן 9.45, 7.30 4.30, 11 1.30
דקל: גרין – אהבה משוריינת 9.30, 7.15
היכל: לה במבה 9.30, 7.15
הוד: ריקוד מושחת 9.30, 7.15
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): שמעתי את בנות הים שרות 9.30, 7.30, 4.30
חן 1: יום במלכודת 9.50, 7.25, 5
חן 2: מטאל ג'אקט 9.50, 7.25, 5
חן 3: מחלון חדר המיטות 9.55, 7.30, 5
חן 4: המכשפות מאיסטוויק 9.50, 7.25, 5, 2, 11
חן 5: התנות מעבר לפינה 9.50, 7.30, 5, 2, 11
לב 1: מלאכים בשמי ברלין 9.45, 7.15, 2, 4.45
לב 2: טמפוס 9.50, 7.30, 5, 2
לב 3: המטפטה 7.20, 4.50 דשף תאוזן 9.50, 2
לב 4: מגדל הדבורים 9.50, 7.30, 5, 2
לימור: ללא מוצא 9.30, 7.15
מגדלור: סגור לרגל שיפוצים
מקסים: קומנדו אמריקאי 9.30, 7.15, 4.30
סינמה (לשעבר אלנבי): תוכנת רווב 9.40, 7.30, 5
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
סינמה 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7.15, 4.30
סטודיו: סגור לרגל שיפוצים
פאר: יופיו של החטא 9.30, 7.15
פריז: לא יכולה בלי זה 9.30, 7.15, 4.30, 2, 12, 11.30 שבנים
צפון: מאגון 9.30, 7
שחף: הבלתי משוחדים 9.30, 7, 4.30
תמוז – רכנה־אביב: האושר שוב מבה 9.40, 7.30
תכלת: ילדי סטלין 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: מסדר הרמים 9.30, 7.15
הסינמטק הישראלי: 730 קרח ואש; 9.30 אמנות האניסביצה: יוצרים זוכי אוסקר

■ ירושלים
אדיסון: ריקוד מושחת 9.15, 7
אורגיל: יום במלכודת 9.15, 6.45, 4.30
אור 1: יופיו של החטא 9.15, 7, 4.30
אור 2: בוקר טוב בבילוניה 9.15, 7, 4.30
אור 3: הבלתי משוחדים 9.00, 6.45, 4.30
אור 4: לאבד הבתולים בטיחואנה 8.45, 6.45, 4.30
אור 5: התנות מעבר לפינה 8.45, 6.45, 4.30
אור גיל: הקיסר האחרון 8.30, 5.30
בית אגרון: 4.30 וולט דיסני – במבי; 6.15 אני התגורה; 8 להיות או לא להיות; 9.45 בריאן מכוב עליון
האולם הקטן בבנייני האומה: סגור
כפיר: ללא מוצא 9.15, 7, 4.30
מיטשל: שנעון בחלל 9.15, 7.00
סמדר: מגדל הדבורים 9.15, 7
עדן: אבא גנוב 9.30, 7.15
רון: לה במבה 9, 7, 4.30
תיאטרון ירושלים: ז'אן דה פלורט + מאנון 9.30, 7

■ חיפה
אורה: ריקוד מושחת 9.15, 7, 4.30
אורלי: מחלון חדר המיטות 9.15, 6.45
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור
חן: ז'אן דה פלורט 9.30, 6.30
עצמון 1: ללא מוצא 9.15, 7
עצמון 2: תקווה ותהילה 9.30, 7.15
עצמון 3: הבלתי משוחדים 9.40, 7
פאר: יום במלכודת 9.30, 6.45, 4.30
קריאטר: קובוד 9.15, 7.00, 4.30
רון: אבא גנוב 9.30, 7.15, 4.30
רב בת 1: הקיסר האחרון 8.30, 5
רב בת 2: לה במבה 9.15, 7.00, 4.30

■ קריות חיפה
ספיר: בעקבות האוצר הרומבני 9.15, 7
סביון: יום במלכודת 9.15, 7.00
אורות: אבא גנוב 9.15, 7
בית העם: כלתעות 4 9.15, 7
הדבה: מי הנערה הזו 9.15, 7
ציקון: מטאל ג'אקט 9.15, 7

■ אשדוד
אסתר: אבא גנוב 9.30, 7.15
אשדור: יום במלכודת 9.30, 7.15

■ אשקלון
אסתר: הבלתי משוחדים 9.30, 7.00
באורה: אבא גנוב 9.30, 7.15
רחל: הבטלנים מאיסתר 9.30, 7.15

■ באר־שבע
קרן: סגור

■ הרצליה ■ רמת השרון
תיכון: אבא גנוב 9.30, 7.15, 4.30
מוזן ד'יאול: המכשפות 9.30, 7.00
כוכב: 4 היפיפה הנרדמת – הצגה לילדים; 7 מי הנערה הזו; 9.30 בעקבי השטן

■ עפולה
מיתרון: הבטלנים באיסתר 9.00

■ חולון ■ בת־ים
ארמון: אבא גנוב 9.30, 7.30, 5
מגדל: יום במלכודת 9.30, 7.15
מתנס קרית שרת: גברים גברים 9.30, 7.15 / נילס הולגרסן 4.00
סביון: לו היית כאן 9.30, 7.15, 4.30
רימה: ללא מוצא 9.30, 7.15
עצמאות: המכשפות מאיסטוויק 9.30, 7.15, 4.30

■ כפר־סבא ■ רעננה
קסם: גברי באהוב 9.15, 7
חן: רמקפס 7.00, נרדפי החוק 9.15
אורות: סגור

■ לוד ■ רמלה
אורלי: סגור
בית העם: מטאל ג'אקט 9.30, 7.15
אורון: סגור

■ נהריה ■ עכו
אדריאנה: סגור

הוד: כם החדר 9.30, 7.00
רון: סגור

■ נתניה
דורה: נרדפי החוק 9.30, 7.15
סטודיו: יום במלכודת 9.30, 7.15, 5
אסתר: המקצוען 2 9.15, 7
שרון: אבא גנוב 9.15, 7, 5

■ קרית אונו
מתנס: קרוקודיל דנדי 9, 6.30
בפרית: סגור

■ פתח־תקוה
שלום: הבטלנים באיסתר 9.30, 7.15
היכל 1: אבא גנוב 9.30, 7.15, 5.00
היכל 2: ללא מוצא 9.30, 7.15, 5
היכל 3: ריקוד מושחת 9.30, 7.15, 5

■ קרית שמונה
שביל: מטאל ג'אקט 9.15, 7.15

■ ראשל"צ ■ רחובות
ג.ג. רון 1: אבא גנוב 9.30, 7.15, 4.30
ג.ג. רון 2: ריקוד מושחת 9.30, 7.15, 4.30
נוף: לה במבה 9.30, 7.15
ראשון: גרין – אהבה משוריינת 9.30, 7.15
בית העם: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7.15
חדר: ללא מוצא 9.30, 7.15
חן: אבא גנוב 9.30, 7.15

■ רמת־גן וגבעתיים
אלאחים: יום במלכודת 9.30, 7.25, 5
ארמון: סגור
ליליה: יופיו של החטא 9.30, 7.15
הדר: שנעון בחלל 9.30, 7.15, 4.30
רב גן 1: חלון חדר המיטות 9.35, 7.25, 5
רב גן 2: גברים גברים 9.30, 7.30
ברוש שפה: מילון 5.00
רב גן 3: לה במבה 9.30, 7.30, 5
רב גן 4: ללא מוצא 9.35, 7.25, 5
שבעת: האלמנה השחורה 9.30, 7.15